

BUDAPESTI NAPLÓ

Bevezető és kiadói hivatal:
Jósef-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Lex honestatis.

Budapest, február 16.

(v.) Az új összeférhetlenségi törvény anyaga megbővült valamivel, aminek parlamenti körökben suttogva adják tovább a nevét: — *lex honestatis*. Ami a zordul hangzó név mögött rejlik, igen komoly és feltétlenül szükséges dolog, amit röviden így fejeznék ki: *közbenjárás tilalom*. Igaz örömmel taposunk az eszmének. Az összeférhetlenség kérdésének rendezése e nélkül sem teljes, sem őszinte nem volna. Pedig arra megtanították a közéletet a multnak keserves tapasztalatai, hogy a parlament függetlenségének és erkölcsének rendezésénél csonka és hazug dolgokat csinálni nem szabad. A fekélyt tövestül kell kivágni, máskülönben tovább tart a gyenyedés. A gyökeres gyógyítás csak látszólag szigorúbb az enyhe sebbezésnél, mert amaz, bár élesebb fájdalom árán, de egyszerre távolítja el a bajt, holott emez botor kíméletből megövi ugyan a nagyobb fájdalomtól, de állandósítja a szenvedést. A közbenjárás tilalom szerencsésen egészíti ki az összeférhetlenségi törvény új anyagát s ha egész szigorral alkalmaztatjuk, csakugyan teljessé és gyökeressé teszi az orvoslást.

Bizonyítani sem kell, hogy az érdekinkompatibilitás fogalmát nem merítik ki az *állandó összeférhetlenség* esetei. Sőt bizvást állíthatni, hogy a politikai függetlenséget erősítő antiéjvédelmek az összeférhetlenség szempontjából kevésbé veszedelmesek, a politikai erkölcs szempontjából pedig kevésbé elítélendők, mint az esetről esetre való közbenjárások, amelyeket provizóval szokás jutalmazni. Amazok el nem titkolhatók s mértékük könnyen ellenőrizhető, mert a részvénytársaságokat a törvény nyilvános számadástételre kötelezi. A részvénytársasági összeférhetlenségnek ez a kötelezettség bizonyos publicitást ad, amivel az a kettős előny jár, hogy az illető képviselők mégis némiképp feszélye-

zetteknek érzik magukat politikai befolyásuk érvényesítésében s továbbá, hogy az éber közvélemény figyelmét egyetlen ilyen eset sem kerülheti el. Ellenben az esetről esetre való közbenjárás egészen suttymban történik, kivonja tehát magát a nyilvánosság ellenőrzése alól s így lehetlenné teszi azt is, hogy a politikai befolyás illetéktelen érvényesítésének faktuma kiderüljön, s azt is, hogy az ilyen uton szerzett anyagi haszon mértéke megállapítható. Látni való, hogy a közbenjárás tilalom nélkül az összeférhetlenségi törvény revíziója *felmunka* volna. A tantiém nem azért tesz összeférhetlenné, mert *állandó* anyagi hasznot nyújt, hanem *azért* és *csakis annyiban*, mert és amennyiben a képviselői állás utillizálását jelenti. Nos ha ez így áll, akkor nemcsak a tantiémekre kell az anathémát kimondani, hanem a képviselői állás minden fajtájú hasznosítására. Lehet eset, amikor egy képviselő százezer forintot kap befolyása érvényesítésének jutalmául. S volna-e aztán igazság abban, hogy aki például ezer forintnyi tantiémet *élvez*, attól elvegyék a mandátumot, ellenben szárazon vigye el az olyan képviselő, akinek egyetlen közbenjárását százszor ennyivel honorálták? A tantiém s a provizó voltaképp ikerestvérek. A provizó nem egyéb, mint egyszer s mindenkorra fizetett tantiém, a tantiém pedig nem egyéb, mint állandósított provizó. S ha üldözőbe veszi a törvényhozás a képviselői befolyás hasznosításából eredő tantiémet, akkor bizony ki kell a hajtóvadászatot terjesztenie a képviselői befolyás hasznosításából eredő provizóra is.

Őszinte megelégedéssel fogadjuk tehát a *lex honestatis* eszméjének felvetését. De ki kell mondanunk, hogy amit eddig a közbenjárás tilalom *mértékéről* olvastunk, sehogys em légit ki minket. Nem titkoljuk, hogy sokkal megszébb menő intézkedéseket, jóval nagyobb szigort követelünk. Tisztító hatása a *lex honestatis* igazán csak akkor lehet, ha

nem azt foglalja a törvény jogszabályokba, mely esetekben *szabad* a képviselőnek közbenjárnia, hanem akkor, ha a *legridegebb tilalommal* sújtja a közbenjárást s e drákói jogszabály alól *csak igen kevés számú s jól körülrít kivételt* enged meg. Nézetünk szerint nem elég azt kimondani, hogy a képviselőnek pénzért, vagy anyagi haszonért közbenjárni semmiféle ügyben nem szabad. Ugyanilyen peremptórikus tilalmat kell megalkotni *még a díjtalan közbenjárások számos kategóriájára is*. Hadd mondja ki a törvény, hogy a képviselők tüstént összeférhetlenné válnak, mihelyt akár ingyen, akár nem ingyen, akár választóknak, akár bárki másnak patikajogot, italmérsi engedélyt, állami bérletet, bármiféle koncessziót, kitüntetést vagy rendjelet, tarifa-kedvezményt, állami szubvenciót akarnak kieszközölni. Ezek csunya izü, rossz illatu dolgok, amiktől a képviselőnek a saját méltósága és a parlament tekintélye érdekében tartózkodnia kell.

Tudjuk mi nagyon jól, hogy akik eddig ilyesmikben közbenjárta, az esetek tulnyomó többségében ingyen tették. De tudjuk azt is, hogy aki ingyen vállalkozott rá, csak kénytelenségből tehetta, mert nem volt módja rá, hogy a kérelmezőket elutasítsa. Mit tegyen a képviselő, ha kerületének befolyásos emberei, aiktól mandátumának jövendő sorsa függ, ilyen ügyekben a közbenjárását követelik? Hiába van lelkében a legisztabb szándék, bajos nem-et mondania, legfeljebb azzal nyugtathatja meg lelkiismeretét, hogy *díjazást* az efféle szolgálatokért semmiféle formában nem fogad el. A mai viszonyok közt hogyan hársítsa el a képviselőt valamely nagybefolyású választója illetén kívánságait? Visszautasítaná szívesen, de mire hivatkozzék? Elveire? A választ az lesz, hogy: „tartsa meg az ur az elveit, mi pedig találunk majd magunknak olyan képviselőt, akinek könnyebben kezelhető elvei vannak.“ Am ha meglesz a törvényes tilalom, akkor igenis lesz mire

T Á R C A.

Apró életek.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *Tömörkény István.*

Mikor a kis kutya még apró, nem lát, le vannak ragadva a szemei, de azért az anyját megtalálja, ha szopni akar. Kereskedik és kutakodik, míg az ételéhez jut: a kutya sokkal több önállósággal jön a világra, mint az ember, pedig hozzá vak is. Azt mondják, nem jó a kis kutyát megfogni addig, amíg a szeme ki nincs nyilva, mert megvakul az ember körme s elfeketedik; ez azonban csak olyan beszéd, aminek so füle, se farka: fogjuk hát meg a kis kutyát és vigyük el az anyjától jó darabra. Az anyja láncos eb, nem mehet utána, de kis vártatva a vak kutya csak ott van már az anyja alatt, mert megtalálta. Kicsit nyafogott ugyan, kicsit vinnyogott s panaszosan kiáltott is néhányszor, de sőt mérgezen, (mert a kénpatos kutyában már benne van a mérge) s mielőtt utnak indult volna, tapogatózva másként egy darabig a homokban. Más állatnak is ez a szokása. Épp így tapogatózva keringél a dúcából elhozott gaianb, a falsarokból kivett pök, bár hiszen azok egy vak kis kutyához képest már igen komoly és értelmes állatok. De mikor aztán helyes utra akad a kis kutya, szorgos gonddal halad az anyja felé, aki elébe jön, míg láncos engedi s bárki bármit beszéljen, a láncos eb ilyenkor örvend. Meglátszik ez a lehajtott fején, ahogy a csóppéget nézi, a fülei állásán, amelyek ilyenkor „lélhegyre“ vannak és a farka mozdulatain. Örvendve szem-

léli az aprót a vén kutya, olykor szeliden hozzáfúj, a szájába is szeretné venni, de nem teszi, mert kíváncsi rá, hogy csakugyan haza talál-e maga-magától a kis öreg. Hát csakugyan haza. A láncos eb ilyenkor föltekint és azt mondja, csak a szemével mondja:

— Nézzé meg az ember a kölykit.

Kis gyerek nem tudna megtenni, amit a kis kutya megtesz. Az, ha ugy oldalt tennék s rábizná, hogy menjen az élme felé, ha éhes, bizony ott veszne. Csak sirna s mikor abba belefáradt, nyugtatná a kezét, keresné azt a valamit, amit elkaphasson s azután szivhassa. A gyerekekben csak annyi van meg az életentartás ösztönéből, hogy keresni tudja az emlőt, amelyből él, de csak a kezeivel tudja keresni. Ha elkapta, huzza magához és bármí baja van, elcsitul, ha szophat. Szereti is nagyon az anyatejet. Nemesak amíg egészen apró, hanem azután is. Mifelénk a tanyákon még láthatni, hogy a négyesztendős gyerekek eljár az anyjához szopni. Kissé szokatlan és furesa, mindazonáltal kedves látvány, mikor a gyerekek előhozza a kisseket, az anyja elé viszi s a székre állván, bontogatni kezdi az anyja mellén a ruhát s ahogy az emlőt előhalasztja, egész nyugodalommal és nagy élvezettel szopik. Nemrég, épp egy hivatalban, egy szegény asszony ügyét-baját tárgyalták, ahol az is előadódott, hogy a négy éves fiát még mindig szoptatta. A külső élet szokásai-val nem ismerős hivatalnok ugyancsak csodálkozva kérdezte tőle, hogy miért teszi? Mire az asszony felelte:

— Uram, a gyerekeknek így is, úgy is csak kell tej. Ez a tej pedig olcsóbb, mintha venni kellene.

A mondás mondásnak szép, lehet, hogy

ebben az esetben éppen így is volt igaz, de általában nem ezért szoptatnak oly késő ideig, hanem mert egy vélik az asszonyok, hogy amíg egyik gyerek szopik, nem lesz másik!

Bár hiszen ez nem idevaló beszéd. Csak éppen a gyerek ösztönét illetőleg, amely később szokássá fajul. Ha rászoktatják. Mert hiába, az anyatej mégis csak a legjobb, tudják ezt nemesak az apró ember- és állatfiókok, tudja más is. Például tudja a tehén. Ez a szelid, nagy állat nem szokta banni, ha elveszik tőle a tejét, de bánja nagyon akkor, ha borja van. Félti a táplálékot a boctól, a vékony kis jóságától. A tehén gondolkozik, lehetetlen is, hogy akkora nagy fejje ne gondolkozna. O tehát közönséges körülmények között nem bánja, ha fejjek. Ez talán jól is esik neki, különösen ha lány feji, aki dalol, vagy vidám szolgaleány, aki dolog közben füttyszóval van. De az elkövetkezett borju az eszejárását megváltoztatja s dac támad benne az emberek ellen. A hatalom kegytelensége és durvasága szokta okozni az ellenkezéseket, így van ez a tehén is, amely pedig már csak igen szelid teremtes. Kegyetlen hozzá az ember. Elsősorban nem engedi anyjához férni a borjut s palókat köt az orrára. A palóka vastag bőrdarab, amiből hegyes szegek állanak kifelé, mint amilyent juhászok nyakára is kötnek, hogy a farkassal való hadakozás közben a réti állat torkon ne kaphassa. A palóka aztán nem engedi anyja alá a borjut s míg ez, tanulatlan léte, ezt ki nem tapasztalta, sokszor megszurja a vasszegekkel az anyját. Nem kell binni, hogy a tehén ne tudná: miért tették borjára a palókat. Tudja s ezt elgondolva, könny esik a szeméből, bár amugy nem szól semmit. Mikor pedig este fejjek, ha már

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, február 16.

Buzáth Ferenc mint jegyző, szólásra hívta fel Páder Rezsőt s aztán Buzáth Ferenc, mint néppárt, lesietett Páder háta mögé, hogy legyen valaki, aki helyesel a főtisztelendő urnak. Kivüle ugyanis nem volt néppárt a t. Házban s a szégyen Buzáth, aki patikus és képviselő, ma még jegyző és publikum is volt.

Páder Rezső ur pedig elmondta nagy beszédét, melyet a tegnapi ülésbe már nem akart beleszorítani. Az emberek biztosra is vették, hogy legalább délig elbeszél. De sokkal hamarabb végzett. S ha volt tegnap valami trick, amint Pichler megszimatolta, azt a tricket nem a szabadelvűpárt cselekedte meg, hanem a főtisztelendő ur, aki egy félórás kis beszéddel volt terhes és arra fogta rá, hogy egy órákor késő volna belefogni. Pedig hát tegnap még ekkora nem lett volna ez a beszéd, mert mára a főtisztelendő ur beleszurt egy kis polémiát is a *Budapesti Napló* mai vezércikke ellen. Páder ur ugyanis elolvasta ezt a cikket s nem értette meg. Ezért ráfogott olyasmit, ami sohasem volt abban a cikkben. De ez mellékes. Kijelentette azonban a főtisztelendő ur, hogy nekik eszük ágában sincs a *kastély és plébánia* uralmának korszakát idézni. Helyes, főtisztelendő ur! Csak kegyeskedjék még gróf Zichy János urat valahogyan kapacitálni, hogy hasonló bejelentést ő se sajnáljon a t. Házról. Az mégis csak többet nyomna a latban.

Egyébként a déli szünetig még két fölszólás jutott: *Konkoly-Thege* Miklós sürgetett az egyetemen csillagászati tanszékkel kapcsolatosan csillagászati muzeumot és *Illyés* Bálint sürgetett sok iskolát, csak mentül több iskolát. Mindakettőt szívesen hallgatták.

A mai nap érdekessége azonban gróf Tisza István beszéde volt. Gróf Tisza István, miután minden lehet levelet magáról, hogy friss erővel vethesse magát a politikai cselekvésre, ma szólalt fel először és mindjárt feltűnően népszerű témát sikerült találnia. A magyar intelligenciának kért több befolyást a népnevelés ellenőrzésére, ami szerencsés gondolat és jó is. De igazán népszerű és igazán megszívlelnivaló az a passzus volt beszédében, mely a német szellemnek a tudományba való egyoldalú és mértékeltlen invázióját stigmatizálta, a történelem bizonyosságával mutatván ki, hogy a magyar fajban van magába olvasztó képesség, s nem volna rákényszerítve, hogy a német tudomány megemészése helyett egyszerűen csak annak majmolására vállalkozzék. Gróf Tisza István érdekesen fejtette ki, hogy a német tudomány föltétlenül bevált a német fajnak a khaoszából való

kivezetésében, a németeknek jó, sőt legjobb az ő tudományuk. Meg is tette azt a nagy szolgálatot, melyet tőle a németiség remélt. De ezt a német tudományt a magyar közélet legerősebb szereplői nem majmolták, hanem magukba olvasztották, mint Deák Ferenc is, míg a magyar tudomány nem tudott velük lépést tartani. A nyugati kultúra, mintha hiába is volna: a magyar tudomány csak a németről vesz tudomást. Aminthogy igaz is. Gróf Tisza István tehát a parlament osztatlan helyeslése közben kérhette a kultuszminisztert, hogy azzal a helyes érzékével és modern látókörrrel, mely kulturpolitikáját jellemzi, próbálja a magyar tudományos nevelést is úgy irányítani, hogy a német befolyás hegemoniáját megtörje és a magyar olvaszthassa magába minden nemzet kulturális eredményeit. S gróf Tisza István ezzel kapcsolatban nagyon bölcsen mutatott rá arra a felemás állapotra is, hogy az egyetemen se tankötelezettség, se tanszabadság, s ennél fogva a magyar egyetemi ifjuság törekvése nem is koncentráliódik a tudományok fölszívására, hanem szétforgácsolódik. A tudományok pedig azzal tesz eleget az ifjuság, hogy kitanulja a vizsgáló tanárok szakárait: így akar a vizsgákon keresztülvetkedni.

Taps és helyeslés szült ezeknek az okos fejtegetéseknek. Csak egy szélbali hang próbálta megszakítani?

— Hol volna a magyar nyelv, ha a véderő-törvényt meg nem hozták?

Gróf Tisza István erre is tapsok közt válaszolt:

— Kár volna ezen vitatkozni. Egyet tudok. Hogy a most fölvetett kérdések a nemzet fejlődésében akkor is nagy kérdések lesznek, mikor minket és apró marakodásainkat már régen elfelejtettek.

Mindenki helyeselt. S gróf Tisza István fejtegetéséhez kapcsola ezután *Rátkey* László is a maga formás beszédét, melynek során lelkesen propagálta a Petőfi-ház kérdését.

Az ő beszéde után a vita folytatása szerdára maradt. (Addig farsangi szünetet adott magának a parlament).

Az ülés végére még három interpelláció jutott. Voltaképpen csak két interpelláció, mert a harmadik csak — emlékeztető volt. Talán fölszólás emlékeztető is. Ebben ugyanis *Kossuth* Ferenc nyilvánosan tett ígérete szerint, szóba hozta a marosvásárhelyi vizsgálatot, hogy meddig haladt, mit derített már ki? *Szell* Kálmán miniszterelnök annyit felelt az emlékeztetőre, hogy a vizsgálat erőlyesen folyik s mihelyt befejeződik, az eredményt ugyanis azonnal közölni fogja a törvényhozással. Talán ez az időpont már szerdán bekövetkezik. Ebben a válaszba *Kossuth* is megnyugodott,

hivatkozniok a parlament tagjainak. Ott lesz a kérelmetlen törvényszakaszban a gátló akadály, amely elől vissza kell minden törvénytelen igénynek vonulnia. Követeljük tehát a közbenjárás tilalomnak legalább is ekkora szigorát. Akik ingyen s csak képtelenségből intervenáltak eddig is ilyen dolgokban, azokra nézve a tilalom valóságos megváltás lesz, amelynek révén temérdek zaklatástól menekülnek meg. S ha van képviselő, aki a maga anyagi haszna kedvéért vállalkozik ilyenmire, az ilyennek a visszatetszésével nem kell törődni.

Kivételt a tilalom alól csak keveset statuálnánk. Megengednők a képviselőnek, hogy intervenáljon ezentul is kerületének községi ügyeiben, valamint ama törvényhatóság ügyeiben, amelyhez az ő kerülete tartozik. Közbenjárhatna továbbá kerülete közhasznú intézményeinek, emberbaráti egyesületeinek, iskoláinak s egyházainak ügyében s végül a saját választóinak ügyeiben is, amennyiben azok nem tartoznak a feltétlen tilalommal sújtott ügykategóriák valamelyikébe. Természetesen ezek a kivételek is csak abban az esetben volnának megengedhetők, ha a képviselő ingyen interveniált.

Ha ilyen alapon történik a rendezés, a legüdvösebb hatást várhatni a *lex honestatistól*. Kifogást ez ellen legfeljebb az ügyvéd-képviselők tehetnének: de az ő kifogásuk sem volna alapos. Elesenének — igaz — praxisuk egy részétől. Még pedig attól, amely a legjobban jövedelmez. Be kellene ugyanis szüntetniök a bíróságon kívüli gyakorlatot, amely bizony sokkal jobban fizet, mint a bírói uton megállapított perköltség. De jogtalanság éppenséggel nem esik ezáltal az ügyvédek. Választaniok kell csupán ezentul a törvényhozói állás díszé és gyakorlatuknak jövedelmezőbb része között. Senki sem kényszeríti őket, hogy ne menjenek be a parlamentbe. De ha be akarnak menni, akkor vessék magukat alá azoknak a jogszabályoknak, amelyek a parlament minden egyéb tagját kötelezik. Jogszabályainkat mi szívesen látjuk a parlamentben, szükség is van rájuk ott, hiányukat meg is éreznénk erősen a törvényhozás. De már annyit megvárunk tőlük, hogy ők hozzanak anyagi áldozatot a mandátum kedvéért s ne a parlament hozzon erkölcsi áldozatot az ő kedvükért.

Ilyen értelemben s ezekkel a reményekkel üdvözöljük a közbenjárás tilalom eszméjét.

egy ideig állta, nyugtalanul hátratekint. Mintha mondaná:

— Még sem elég? Hagyjatok valamit a bocinak is.

Hagynak is, bolond volna, aki a bocinak semmit sem hagy. Ellenkezőleg, a boei testi erősödésének céljából még tyuktojásokat is szokás a torkába ütni, miket a boei nagy nyugalommal le is nyel. De ha mégis úgy történik, hogy a tehén már azt gondolja, elég volt, amit elvettek, akkor megköti magát s nem ad le több tejet. Csinálhatnak aztán azzal, amit akarnak; amit elhatározott, megtartja. Méhet hozzá a világ legjobb fejője, muzsikálhat neki akár egy egész banda cigány, a tehén a többi tejet nem adja oda senkinek másnak, csak a bocinak. Amiben neki igaza is van. Még az is dicsérendő, hogy felét leadta.

Míg más oldalról keresve a dolgot, elmondhatjuk, hogy könnyű a tehénnek a nyolc-tíz liter tejjel s az egy borjával. Mit szóljon azonban a maeska? Mindössze sincs egy liter teje, ellenben van neki apró kölyke hat, néha nyolc. Mi a maeska? Semmi. Nem is becsülük, nem is érdemli. Az egeret másként is lehet irtani, a patkánytálal nem bír, de nem is egerész, ha másképp húst szerezhet. És nagyon alattomos állat, a lopásról semmiféle verés le nem szoktatja s arról sem, hogy alkalmadtán megfojtja az éneklő madarat. Pedig ki nem veheti a kaliekból, de neki kedve tartja, hogy lábaival benyuljon a drótok között és halálra tépje a vergődő ártatlant. Jót róla alig lehet mondani. Egyszer láttam csak valami kedveskedő hüségét. Esztendő távollét után idegen-

ből érkeztem haza. Téli alkonyat volt, ahogy az ajtót benyitottam. A szobában még nem égett a lámpa, a fülhalmálya, ahogy beléptem, senki rám nem ősmert a katonaruhában. Csak egy nagy fehér fajakandur, amely a diványon heverészt, onnan hirtelen egy karszékben keresztül a vállamra szokott s ott dorombolni kezdett. Sem azelőtt, sem aztán nem tapasztaltam maeskahüségét. Annyi bizonyos, hogy a maeska nem is szeretik, kölykeit előlik — de a maeska azért mégis megvan. S faja nem is azon uri maeska-k által szaporodik, amelyek az anyai örömkök elé az asszonyok ruhaszekrényébe szoktak venni, mert azoknak a kölykeit rendszerint eldobálják. Amazokban van a szívósság, amelyek rejtejt helyekre, leginkább padlásokra vonulnak s ott nevelik föl a fiaikat. Az ilyen maeska, amelynek valamennyi kölyke életben marad, oly soványra fogy, hogy alig vastagabb a teste, mint a gerince. De azért csak fölneveli az aprókat, habár őt magát fülholtra szívják is a kicsik. Aztán pedig szárnyaikra, márhogy a háztetőkre eresztik őket s mindenik maga keres magának otthon. Majd minden házban van ilyen „magától gyűtt” maeska, senki sem hívta, nem vitte oda, egyszer csak megjelent s — az első nap harcait a többi maeskával leküzdvén, — ottmaradt. Témérdek életerős van a maeskában, az ember nem is hinné, hogy mi mindent kibír.

A nyáron a kutyafogó a tanyán megfogja az egyik maeska. A kutyafogó furfangos masina, arra való, hogy a szőlőben elfogja éjszaka a kóbor kutyákat, amelyek augusztus vége felé már igen szeretik a szőlőt enni. Van a földben egy

luk, a lukban egy kas (másként a homokba lukat ásní nem lehet, mert összefolyik), a kas feleken pedig tányérban sziron pirított tarhonya. Nincs olyan kóbor kutya a világon, amely, ha a környéken jár, oda ne húzná a tányérnyilat s be ne dugná a fejét a kasba. Amely pillanatban pedig bedugta, már egy zsinéghurok akadt a nyakába s a kutyafogó gépezete (különbféle rudak) fölrajta az állatot. Reggelre megfullad a madzagon, még akkor is, ha nagyobbajta az állat s a hátulsó lábai a földet érik. Hát ebbe a hurokba akadt bele egy éjszaka a maeska. Kisebb a maeska, mint a kutya, így hát nem a torkára ment a hurok, hanem a derekára s könnyebb is lévén a maeska, mint a kutya, a rudak súlya átadta az állatot egy almatán s azon túl lógott aztán a hurokon. Ott lógott reggelig. Szörnyű kínjai lehettek, mert ezen idő alatt a farkát a szó teljes értelmében elrágta két darabra s azt a munkáit, aki reggel arra menvén, a hurokból kiszabadította, csuányan összekarmolászta mérgében. Máskülönb ma is megvan, nincsen semmi baja, ép és egészséges, csak éppen hogy a farkát nem lehetett összeragasztani.

Ugyancsak odakint a tanyán van egy olyan „magától gyűtt” maeska, fekete, magános állat, amely a padlásan lakik. A fiaival is a padlásra ment, mikor lettek neki, mert az e fajta félvad állat, ha csak teheti, kerül az embert. De észrevették, hogy kölykestül van odafönt s lehozták a fiait a szinbe, egy ócska szakajtóba. A magától jött maeska minden ellenkezés nélkül nézte végig a hurokolást, mikor azonban a dolgok vége volt, ujából visszahordta a fiait a padlásra. Pedig

AZ ÉN UJSÁGOM

NAPTÁRA az 1901.

É V R E

most jelent meg.

Kedves mesék, történetek szebbnél-szebb képek tarkítják. A színes kötésű naptárt, melynek bolti ára 1 korona Az Én Ujságom minden előzetője ingyen kapja. Az Én Ujságom előzetési ára negyedévre 2 korona. — Kiadóhivatal: Budapest, Andrássy ut. 10. sz.

Volt aztán *Kossuth* Ferencnek egy interpellációja a kínai okkupáció dolgában, melyet veszedelmes gyarmatosító politika első lépésének tart, s volt egy interpellációja *Kulmann* Jánosnak is a gyógyító fürdőhelyek jellegével felruházott nyaralóhelyek építkezéseinek adómentessége tárgyában. Erre a két interpellációra a miniszterek ma nem válaszoltak.

A képviselőház ülése február 16-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órákor. —

Elnök: *Daniel* Gábor.

A kormány részéről jelen vannak: *Székely* Kálmán miniszterelnök, *Wlassics* Gyula.

A közoktatási költségvetés.

Páder Rezső: Kíváncsisággal hallgatta a kultuszminiszter programját, de az nem elégtette ki. Nem is lehet megnyugvással fogadni egy oktatási rendszert, melynek nem a vallás az alapja. Kerestény társadalomban keresztény nézet érvényesüljön az ifjúság nevelésében. Nem szabad megtrünni Posch-féle embereket a tanárok között. Nem szabad a Rousseau és Ibsen könyveit az ifjúság kezébe adni. Az oly tanárok, akik ily eszméket terjesztenek, nem köznevelést, hanem közvenetlenséget terjesztenek. (Helyeslés a néppárton.)

Szóvá teszi a *Budapesti Napló* mai vezércikké, amely *Jámbor* oktatások címen gróf *Zichy* János tegnapi beszédével foglalkozik. Ez a cikk amelyet egy országgyűlési képviselő írt — ott van a cikk fején a névjegye — valóságilag kigunyolása a keresztény hitelnek. Azt mondja ez a cikk, hogy gróf *Zichy* János beszéde reakcióit hirdeti és hogy a néppárt a tekintély elve alatt a kastélyok uralmát, a vallás-erkölcsök alatt pedig a piébánát érti. Országgyűlési képviselőhöz, újságíróhoz méltó beszéd ez? (Helyeslés a néppárt padján.)

Major Ferenc: Szomorú tünet ez!

Páder Rezső: Az autonómia a kormány halogtatja, jöjjék a püspöki kar akármilyen. (Ellentmondás és derűtlenség.) Az autonómia szükség van a katolicizmusnak: azt előadani nem szabad de nem is lehet. A katolikus vallás törvényvédelem nélkül tovább nem maradhat. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a néppárton.)

Konkoly-Topog Miklós: Hajdanában Magyarországon a csillagzatot sokkal jobban és nemesebben művelték, mint ma. Egy időben ugyiszlóvaln valóságos idiozinkrázia állott be a csillagzati tudomány iránt a szakavatott és az ugynevezett szakértői körökben. És csak azt akarom röviden hangsúlyozni, hogy ma az egyetemen még nincs csillagzati tanszék, amely egy rendes tanári állással lenne kapcsolatban. Óhajtható hogy ez a tudomány alapsabban lenne művelve és az illető csillagzatosok, mert ma már vannak az országban — oly módon dotálnak, hogy ne kellene mindentéle más állásokat és hivatásokat elfoglalniok, hogy megélhetésüket biztosítsák. Ezelőtt néhány esztendővel ugynevezett szakértői körökben sokszor hallottam azt a nyilatkozatot, hogy nincs csillagzás, hozni kell valahonnan a külföldről. Hát hozunk csillagzatosprofesszort; de tud-e az illető professzor magyarul és magyar honpolgár-e; azt nem tudom. A mult esztendőben volt szó róla, hogy betöltik a csillagzati tanszékét egy ugynevezett magyar emberrel, aki már volt magyar

az nehéz dolog, mert a macskának hegyesek a fogai. Másban meg nem viheti a kölykeit, csak a szájon. Ha nagyon megszorítja, beleharap; ha gyöngéden fogja, kiejti a szájából. Amint hogy kettőt is kiejtett a hurcolkodás alatt, mindkettő mikor már jó magasan járt a létrán. A vak porontyok lezuhantak a szikkelt tapaszott udvar kemény földjére, de azért egyik sem verte magát agyon. Az anyjuk gyorsan iramodott az elejtett fiók után, felkapta s ismét ment vele föl a létrán. Fölhordta mind. A kutya tud számolni, de a macska aligha. Onnan gondolom, hogy egy régebbi esetben egy anyamacska nem vette észre, hogy egy másik, elhullott anyamacskának a kölykeit is alája tették, pedig a szoptatni valók ezáltal éppen duplára szaporodtak. Ez a mostani magától jött macska, mikor az utolsó kölykét is felhordta a padlásra, ismét lejött, a színbe ment s az üres szakajtóba tekintett, hogy van-e még benne macska-fiók. Mikor látta, hogy nincs, az udvarra ment s onnan az eresz alá, a konyha elébe óvakodva s erős, rekedt hangon mondta: — Nyá.

Még a hangja is más, mint a finom, selymes, hízlekedő uri macskáké. De a karaktere is. Lám a gyerekeit nem hagyta. Visszavitte oda, ahol a szabadság lakozik, amely macskái szempontokból a padlások szabad terein található föl. Ezt megtette s látván irányában a jóakaratot, hogy e tetteiben ki sem akadályozta meg, köszönetét fejezte ki, amikor azt mondta rekedten: — Nyá.

honpolgár, volt német honpolgár és most osztrák honpolgár, tehát legyen ismét majd magyar honpolgár. Hogy magyarul tud, mint én portugálul, azt merem állítani, pedig az én portugál tudományom legfeljebb addig terjed, hogy megértem azt, amit olvasok.

Végre is mindentéle más tudományra elég sokat költünk és európai nívóra emelnek sok tudományokat egyedül csak a csillagzati tudomány marad nálunk mindig árván. Azt sem mondhatják a szakkörök, hogy nincsen szakemberünk, mert itt van *Kövesligethy* Radó és itt van báró *Harkányi* Béla. Mind a kettő alapos szak tudós olyan, aki *Németer* szának is dícsőségére válnék, mind szorgalmas mind munkája, tevékenysége és multja által, pedig *Német* országban keresendő az alaposág. Tehát ma már van ember, csak jóakarata kellene, hogy az a tanszék be legyen töltve.

Legvégül ha talán azt kérdeznék, hogy mi haszna van a csillagzati tudománynak, arra nézve csak pár szóval az a válaszom, hogy a kultúrának a legnemesebb és legértékesebb kifejezőmódja a tudomány; (Igaz! Ugy van!) ahol a tudományt előmozdítják és terjesztik, ott a kultúrát is terjesztik és magasabb polca emelik.

Sürgösti végül egy csillagzati múzeum felállítását, melyre nézve kísérletek már történtek, de eredmény nélkül. A költségvetést el fogadja. (Helyeslés jobboldal.)

Illés Bálint: A közoktatás az állam egyik leg-
szébb feladata, de egyszerűsége a leghasznosabb is. mert az adja a népeknek a szellemi erőt, ez rubázza fel őket azzal az öntudatos hatalommal, melynek fogva az élet anyagi küzdelmében megvívhatják a csatát. Magyarországon ahol annyikülönböző nemzetiség még mindig nem egyesült a magyar fajjal nem ovdatt belé, különösen nagy fontossággal bír a közoktatás. Eltárolára nagyon keveset adozunk, pedig idősebb volna e téren több kiadunk és a közös hadsereg részére kevesebbet. Népiskolánk nagyon elhanyagolt állapotban vannak. Különösen a nemzetiségi vidékeken kevés az iskola. Sok helyen szivesen tanulna az ifjúság, de nincs buzdító; hiányzik a tanerő. Pedig itt különösen a magyar történelem és irodalom tanítása volna fontos. A költségvetést el fogadja. (Helyeslés a szélső balon.)

Elnök az ülést öt percre felfüggesztette.

(Szünet után.)

Tisza István: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Ha majd valamikor a történelem fel fogja állítani a mai nemzedéknek mérleget és vizsgálmi fogja, hogy mit tett ez az egészben véve szerencsés, békés korszakban élő nemzedék a jövő alapjainak lerakása és megerősítése körül, talán a legkedvezőbb momentum, amelyet a mi javunkra kiemelhet, az a komoly és áldozatra kész törekvés lesz, melyet kultúránk fejlesztése terén tanusítottunk.

Vannak az államnak is jogosult és szükséges luxuskérdései, hogy a szép kultuszért az államnak is áldozatot kell hoznia és pedig nemcsak a szorosan vett szépművészet, de az építkezés terén is. Ennek megvan a maga jogosult terepuma azon monumentális építkezéseknél, amelyeknél a művészeti szempontnak szükségképp ki kell domborodnia; azonban mindent, hol a szükség és célszerűség momentuma kell, hogy domináljon, első sorban előszerűeknek tartósnak, de egyszerűnek és takarékosnak kell az állam épületeinek lenniük. (Helyeslés.) Veszedelmes példának tartom azt, ha az állam kellenél nagyobb súlyt helyez a külső díszre, a külső círaságra, sokszor a valódi célszerűségnek rovására. (Helyeslés. Ugy van!)

Népiskolai bajaink kulforrásait, illetőleg a népiskolai ügy terén elért eredmények elégtelenségének főokát a tanügyi adminisztráció szervezetében kell hogy keressünk, mert hiszen a népiskolai adminisztráció ma a tanfelügyelő kezében összpontosul. Egy nagy vármegye tanfelügyelője az ezret sokszor meghaladó iskola felett kell, hogy a felügyeletet gyakorolja. Hatékony iskolai felügyeletről beszélni nem lehet. Itt az államnak organuma nincs, melylyel a maga akaratát a népiskolák tekintetében megvalósíthassa. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Helyesen mondta a miniszter, hogy ezen az általános közigazgatási reform keretében segíteni kell. De ha egyszer az általános közigazgatási reform megtörténik, én népiskolai ügyünk fellendülését eskis attól várom, hogy a népiskolai igazgatás az általános közigazgatás keretében beillesztetik. (Helyeslés a jobboldalon.) hogy a tanfelügyelő, mint a népiskolai ügyek szakszerű képviselője és referense, az alsópáni hivatalban foglal helyet és a kivétel, a végrehajtás, az intézkedés az általános adminisztráció exponált közegeire bizatik. (Helyeslés a jobboldalon.)

Csak egy példát vetek fel a t. Ház előtt, hogy illusztráljam a dolog fontosságát. Hol állanánk ma a magyar nyelv tanítása szempontjából, ha a magyar intelligencia szélesebb körének kellő hatásköre mellett módjuk lett volna ezt a kérdést a népiskolában felkarolni. (Ugy van! Ugy van! jobbról.)

Ráthay László: Ha a védertörvényt nem hozták volna meg! (Mozgás. Halljuk! Halljuk!)

Gróf **Tisza** István: En azt hiszem, hogy a védertörvény ezzel semmi összeköttetésben nincs. (Igaz! Ugy van! jobboldal.)

Most legyen szabad átmennem beszédem tulajdonképpen ifjúságra, azokra az állapotokra, amelyek a jogi oktatás terén (Halljuk! Halljuk!) és pedig különösen a magyar felsőbb kultúra személynét képező

budapesti egyetemjogi szakában kifejlődtek. (Halljuk! Halljuk!)

En azt hiszem, t. Ház, hogy az ottani szomorú állapotoknak oka első sorban a mi tanrendszerünkben és vizsgarendszerünkben rejlik; a mi tanrendszerünkben, amely egy szerencsétlen közepes van, a tan szabadság és a tanítási kénszer között, amely egyesíti magában mindkét rendszer hátrányait és főjórman lehetetlenné teszi, hogy akármelyik rendszernek előnye kellőleg érvényesülhessen. En nem tudom, hogy mennyire van még az ugynevezett katalógus-olvasás szokásban. Amennyire tapasztalataim terjednek még előtérben állott akkor az egyetemen; de azt hiszem, hogy ma is még érezeti mételeyő hatását az ifjúságra. Mert hiszen mindazok a rendszabályok, amelyeket behoztak a mi egyetemünkön arra, hogy ifjúságunkat a tanulásra kénszerítsék abból a szempontból, hogy ott tanuljon az aki nem akar tanulni, abszolúte hatálytalanok. (Ugy van! Ugy van!) Kényeszerrel felső iskoai tanuló tanulásra bírni nem lehet. (Igaz! Ugy van! jobboldal.) Abban azonban érezetük rossz hatásukat, hogy annak a kisebbségnek, amelyek azért jön oda, hogy komoly munkát végezzen munkáját zavarják igen sokszor lehetetlenné teszik és így az egész egyetem nivóját leszállítják. (Élénk helyeslés és tetszés.)

Es, t. Ház, sorosan összefügg ezzel a mi szerencsétlen vizsgarendszerünk amely a tanári karnak, hogy egyebet ne mondjak, ideért oly mértékben veszi igénybe hogy azokat nagy mértékben vonja el a komolyabb tudományos foglalkozástól, tehát magasabb hivatásuknak teljesítésétől. (Ugy van! Ugy van!) A fiatalok figyelmét pedig szintén elvonja az igazi, mélyreható, produktív munkától és egészen a vizsra felé tereli. (Ugy van!) Nem akarok a részletekbe belemenni, de akik az egyetemi életet bizonyos érdeklődéssel kísérik figyelemmel, megdöbbenne vetik észre azt, hogy a fiataloknak a munka, tanulás felőli fogalma milyen téves irányba terelődött (Igaz! Ugy van!) és komoly tudományos foglalkozás helyett mennyire koncentráldók az ifjúság figyelmé arra, hogy az egyes tanároknak vizsgálati módorát, (Igaz! Ugy van!) Általános élénk helyeslés.) sokszor — ki kell mondanom — vizsgálati uniformját (Igaz! Ugy van!) Élénk helyeslés.) elessék és bizonyos vizsgálati ügyességet sajátítsanak el, ami egyenes megrontása a tudománynak. (Igaz! Ugy van! Általános helyeslés.)

Es nem lehet tisztelt képviselőház, tagadni, ha az igazat ki akarjuk mondani, azt sem, hogy ezeket a bajokat sok tekintetben súlyosbítja legalább egyes tanároknak eljárása, mert én a legmélyebb sajnálattal kell, hogy konstaláljam, hogy nem látom legalább általánosan, az egyetemi tanároknál azt a komoly hivatásnak élet, azt a szigorú pontosságot, rendet és komolyt foglalkozást (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) a tanári funkció ellátásában, melyre valóban szükség van. Nekem minduntalan feltűnik lelki szemem előtt, ha ezekre a kérdésekre gondolok, a berlini egyetemnek képe. Sokszor érdeklél kísértem azt figyelemmel hogy amint a berlini egyetemen az egyregevedt tui az óra, nyílik a tanári szobának a taja és Európának legelső celebritásai jönnek ki abban a pulanában és megy ki-ki a maga tanterembe. Ne méltóztassék kicsin esnek venni ezt az észrevételemet, én igen nagy súlyt helyezek rá, mert én azt tartom, hogy az ifjúság nemcsak akkor foglalkozhatik tudományával behatóan és hasznossal, ha tanárai annak élnek egészen, hanem az egyetem is csak akkor teljesítheti a maga nemes hivatását, ha mindig felemelőleg, nemestőleg, a kötelességérzetet tanítólag hat a fiatalágra, (Élénk helyeslés a jobboldalon.) ha ez vérebe megy az egész intézménynek és első sorban legmagasabb állásban levő, legkiválóbb tanárai járnak elől jó példával. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

En azonban nagyon jól tudom, t. Ház, — és hibát követnék el, ha ezt ki nem emelném — hogy vannak, hála Istennek, nagy számmal a budapesti egyetemen is komoly, tudományos, derek, kiváló férfiak, akik a maguk egész nemes ambícióját tudományok előbbvitelére szentelik. Azonban — és talán ez a legsötétebb képe, én ráam nézve legalább, a kérdések — ezen derék férfiak munkája sem éri el azt a célt, amelynek elérését tölik a nemzet érdekében megvárhatjuk. Mert, t. Ház, én megdöbbenve veszem azt észre igen sokszor ha ezekkel a kérdésekkel foglalkozom, hogy ha a budapesti egyetemen végezték, — mindig csak a jogi karról beszélék — igazán tudományos komoly munkának tartalmát, szellemét, irányát nézzük: azt fogjuk képzeln, hogy nem egy magyar, hanem egy német egyetemnek tanári karával állunk szemben. (Ugy van! jobboldal.) Annymira dominál a német tudománynak szelleme, annyira egyoldalúan a német belolyás érvényesül a mi jogi, közigazgatási tudományos munkálkodásunk egész mezején, hogy itt csakugyan a nemzeti szellemnek, a magyar nemzeti jellem érvényesítésének mentül kevesebb nyomát látni. Már pedig, t. Ház, ezek a tudományok azok, ahol, ha megvan az általános igazságnak is a jogosult területe, minden nemzet, amelyik mint nemzet fennállani akar és jennállani képes, rátti a maga egyéniségének bélyegét. (Élénk helyeslés.) Minden nemzet, amely haladni akar, kell, hogy magába szívja mindazt az új szellemet, mindazt az új áramlatot, amely a többi kultúrmeztekéni a szociológia, a politika, a közjog, a közigazgatási jog terén felmerül, de egyuttal meg kell, hogy emészsze azt az idegen gyümölcsöt, asszimilálja kell azt saját feltölgásával, saját igényeivel, saját szellemével. Es, t. Ház, hogyha a magyar nemzet történelmében végignézzünk, a magyar nemzetnek egyik leg-

MOLL SEIDLITZ POR
feilműhatatlan hálszer mindama gyomorhajónál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítmény kérendő eredeti dobozokban 1 forintjával.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ és SÓ
Legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés, csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárban ólommal zárt (plombit) üvegekben 90 krajcárjával kapható, MOLL készítmény kérendő.

sajátosabb legjellemzőbb és legürdösebb tulajdonsága volt az, hogy mindig fogékonysággal bírt a nyugati nemzetek újabb eszméi iránt, mindig felhasználta azokat, mindig magáévá tette azokat, de soha sem majmolta a külföldet, hanem mindig saját nemzeti egyéniségéhez képest átgurva tette azokat magáévá. Így tartott ez a legutóbbi időnkig, de most ha figyelemmel kísérjük a dolgokat, attól kell félni, hogy míg ez a táplálék generációról-generációra növekszik, — mert hiszen a nemzeteknek egymásra való kölcsönös hatása a modern életben sokkal erősebbé vált, — felvételi képességünk, asszimiláló képességünk, feldolgozási képességünk nem erősödött azon arányban, mint aminő arányban nőtt az idegen táplálék, amelyet feldolgoznunk kell. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Most, t. Ház, a német példa áll előttünk. Távollégyen tőlem, hogy én a tudatlanságot prédikáljam, ellenkezőleg, igenis kívánom, hogy minél többet tanuljunk a nyugattól. De éppen ezen a téren mit tanulhatunk meg először a németektől?

Nagyon messze vezetne tárgyatól és nagyon messze tulépném egy parlamenti beszéd keretét, ha bele hagynám magamat sodortatni abba a rendkívüli érdekes témába, hogy a német szellem hogyan alkotta meg éppen ezen tudományos téren a maga tudományos elméletét. Mindenki, aki foglalkozott e kérdésekkel, tudja és látja, hogy minő khaosz állt be a német tudományban a német politikai áramlatokban és a német közéletben amikor a német tudományok és a német jogfelfogásnak hagyományos tradíciói összeütközésbe jöttek a francia forradalom által életre élesztett új áramlatokkal. Megteremtették az eszmék zűrzavara a tudomány terén, megteremtették a tények zűrzavara a gyakorlati politika terén és a német közélet ezen elcsúszott áramlatok hatása alatt, 1813-tól egészen a 1860-as évekig, mondhatni egy reménytelen körforgásban tehetetlenül vergődött. A német tudomány volt az, t. Ház, amely kivetette ebből a német nemzetet. Csak három nagy etapra: Hegeltől Steinig és ezen keresztül Gneiszig kell hivatkoznom, hogy lássuk azt az utat, amelyet a legjelentősebb és a legkedvesebbnek látszó filozófiai elméletektől tett a német kultúra, a német tudomány világ és ennek vezetésével a német nemzet egy oly tudományos álláspontig, amely a német nemzet igényeinek teljesen megfelel és amelyen felépíthette a német egyéniség és a mai békés alkotmányos német közállapotoknak büszke és erős épületét. És ha azt kérдем én magamtól, t. Ház, hogy ez a tudomány amely mindenekelőtt a Stein és Gneisz-féle társadalmi elméletek alapszik, hogy ez a tudomány jó-e, helyes-e és igaz-e a német nemzetre magára nézve, akkor feltétlenül innem kell felelnem; de ha azt kérdezném: jó-e és igaz-e, minálunk a legemlékezőbb nem-mel kell, hogy válaszoljak rá. Mert hiszen összes történelmi előzményeink, a magyar nemzet múltjának a legzesebb és legkedvesebb emlékei mint vótó mondanak oly állításai szemben, — mintba a társadalom mindig mindenütt, minden vonatkozásában osztályérdekéket szert széttagolva jelentkeznek, minthogyha a közéletben is ha ebben a társadalom szabad iaktarainak döntő befolyás adának, az osztályérdek kerülne uralomra és mintha ezen társadalmi tényezőkkel szemben csak az államhatalmat képviselő monarchikus erőnek volna és lehetne hivatása az állami és a nemzeti közérdek, az egység momentumait szolgálja (Élénk helyeslés és tetszés.) Ezen az alapon épült fel a német felfogás, ezen épült fel a német állam berendezése is. És nagyon helyesen, mert ez nekik így volt a legjobb. De mi ne azzal majmoljuk a németeket, hogy elsajátították tőlük a tudományos elméleteket, amelyek éppoly kevéssé alkalmasak nálunk, amennyire alkalmasak ott, de tanuljuk meg tőlük azt az eljárást, hogy saját nemzeti jellegűnk, saját történelmünk, saját viszonyainkból és az előttünk lebegő nemzeti célokból vegyük ki azt az alkotó erőt, amelyvel átgurhassuk, magunkévá tessékük a művelt külföldi elméletet. (Élénk tetszés.)

És t. Ház, ha ebből a szempontból vizsgálom a legutóbbi időnek áramlatát, konstánálom kell hogy a magyar közélet férfiai e téren teljesítették hivatásukat. Mert hiszen az eszmék ezen harcában, az eszmék ezen összeütközésében, amely már a század első felében minálunk is jelenkezett, a magyar közélet vezető férfiai közt látnunk kifejlődni olyanokat, akik asszimilálni tudták a régi magyar alkotmányos felfogást a modern áramlatokkal, fel tudták emelkedni egy olyan jogi és politikai felfogásra, a minőt a modern magyar nemzeti állam képzésére kívánt. Hogy senki mást ne említek ott van Deák Ferenc nagy alakja, kiből az erős hagyományos magyar közjog és a modern állami felfogás a legszebb, legutóbbi harmóniában egyesült. (Élénk tetszés.)

De kénytelen vagyok bevalani, hogy a tudomány nem tartott lépést a közélettel, az a tudomány, amelynek hivatása lett volna azokat az eszméket, melyek megnyilvánultak a magyar közélet nagy vezetőinek inkább tetteiben, mint nyilatkozataiban rendszerbe szedni és azokat az eszméket, mint tovább fejlesztendő szent hagyományt beolítani a következő nemzedékek szívébe. (Élénk helyeslés.)

Ez az, amit ma nélkülözünk, t. képviselőház és ez az, a mi súlyos aggodalmakkal tölti el a jövő iránt.

Ma még a mi egész nemzeti felfogásunk alapelvei megtámadva nincsenek, de minden létező nyomon hol egy közgazdasági, hol egy közjogi, hol egy közigazgatásjogi kérdésnél észrevehető a német elméletnek, a német tudományok olyan behatása a mi felfogásunkra amely in ultimá analísi a mi egész alkotmányos életünk és tel egészünkkel ellentétben áll. (Ugy van! Ugy van! He yeslés.) Pedig t. Ház ha tényleg hagyjuk, hogy az újabb itább nemzedékek ilyen befolyások alatt nőjenek fel, ha elnézzük továbbá azt, hogy egy ilyen, a mi tel egészünkkel, a nemzeti céunkkal, a mi érdekeinkkel sok tekintetben kollízióban álló eszmékörben nyerjék szellemi táplálé-

kukat, akkor félek tőle, hogy akkor fogjuk észrevenni a bajt, amikor már későn lesz és a mi egész közéletünk, legfontosabb közügyünk megoldása, olyan szellemben, olyan irányba tereljük át, amely ezt az államot, ezen társadalmat, ezen nemzetet a maga magyar nemzeti jellegéből ki fogja vetköztetni. (Helyeslés és tetszés.)

Nagyon sajnálnám t. képviselőház, ha gáncsol, hibáztatást látnánk azok a kiváló férfiak, akiknek eljárását megjegyezni kötelességemnek tartotam. En azt hiszem nem kell azért kicsinyelnünk, nem kell hibáztatnunk az ő komoly törekvéseiket, de egy nagyobb, egy szebb, egy magasabb feladatot kell előlük állítanunk és azt mondani: „derék munka, amit végeztek de nem teljesíthettek ezt a magasos hivatást, melyre hivatva vagytok, hogyha kizárólag az idegen kultúra emlőjén szívjátok ismereteiket.” És azzal a kéressel fordulok az igen t. kultuszminiszter urhoz, aki már eddig is az élet minden vonatkozásában megmutatta, hogy ő együttérző a magyar kultúra minden érdekével, a magyar szellemi élet minden mozgalmával és érez hivatást magában kezdeményezőleg irányadólag lépni fel ebben a tekintetben, — a direkt állami intézkedéseknek természetesen mentől kevesebb tere van e részben — de az irányadó, a kezdeményező eszmék kibocsátásának és bizonyos olyan tevékenységnek, mely hozzáférhetővé teszi a többi nyugati államok kultúráját a mi fiatalságunknak és kivált azoknak, akik a tanári pályára készülnek, de továbbá az intézkedések által melyek visszavezetik a mi tudományos köreink érdeklődését a ma, fájdalom, nagyon is elhanyagolt magyar nemzeti előzmények felé, amelyek több súlyt helyeznek a mi közjogunk, a mi történelmünk, a mi viszonyaink tanulmányozására, mint eddig történt, meg fogja teremni ezen a téren a gyümölcsöt. (Helyeslés és tetszés a jobboldalon.) Ezeket kívántam elmondani, különben a költségvetést elfozdom. (Hosszantartó élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon.)

Ratkay László személyes kérdésben szól fel, azután tér át beszéde tárgyára. Örömmel jelenti ki, hogy gróf Tiszával szívesen fog ebben a kérdésben kezni. A miniszter két évvel ezelőtt is tavaly is, most is igen szép programot adott. De hangzatos jelszavakkal azért ne igen csábítsuk magunkat. Mindenre van pénz, katonaszékket, magyar udvartartásra — ami nincs — nyugdíjakra, kínai kirándulásra, de a legelőször kulturális kérdésekre nincs. A magyar nyelv tanítása sincs rendezve a népiszkolákban. A középiskolákban még magyarul fogalmazni se tanítják meg az ijesűsöget a történelmet sem oktatják úgy, hogy annak valami látható eredménye is volna. Aztán mi akadályozza abban a törvényhozást, hogy kimondja törvényileg, hogy minden iskolában magyarul tanítsanak a szimpadra is több gondot fordíthatna az állam. Ha lóvers-nyre telik, miért nem telik sziműpályadíjra? A Petőfi házat is gondába ajánlja a miniszternek. A költségvetést nem fogadják el.

Élénk a Ház hozzájárulását a legközelebbi ülést szerdán délelőtt tíz órára tűzi ki, amikor napirenden lesz a közoktatási költségvetés tárgyalásának folytatása.

(Interpellációk.)

Kulman János a következő interpellációt intézi a pénzügyminiszterhez a gyógyfürdőhelyeken eszközölt új építkezések adómentessége tárgyában:

Tekintve, hogy az 1876. évi XIV. törvények 103. § a feltételül biztosítja a gyógyfürdőhelyeken létesített új építkezésekre nézve a husz évi adómentességet és tekintve, hogy az 1878. évi 17.834 és 1892. évi 43.090. szám alatt kelt pénzügyminiszteri körrendeletek nem szabályozták ezen rendelteték közzététele után gyógyfürdői jelleggel felruházott nyaralóhelyeken létesített építkezések adómentessége körüli eljárást; kérem a t. pénzügyminiszter urat: hajlandó-e kibocsátandó pótrrendelettel ezen eljárást szabályozni akként, hogy a husz évi adómentesség azon építkezésekre nézve is megadassék, melyek a hivatkozott körrendelet közzététele után gyógyfürdői jelleggel felruházott nyaralóhelyeken a husz évi határidő lejártá előtt létesítettek?

(A marosvásárhelyi választás.)

Kossuth Ferenc a következő interpellációt intézi a miniszterelnökhöz, mint belügyminiszterhez:

Kérem a belügyminiszter urat, tudassa a képviselőházzal, hogy a marosvásárhelyi vérengzés alkalmával elrendelt vizsgálat milyen eredményvel folyik?

Továbbá kérem, hogy szándékozik-e a miniszter ur illetékes közegek által megvizsgáltatni a szomorú eset előzményeit és azon állítólagos visszaéléseket, amelyekért már küldöttség is járt a miniszter urnál?

Szél Kálmán miniszterelnök: T. Ház! Midőn Kossuth Ferenc t. képviselő ur a múlt napokban azon nyi akkozat után, melyet én ebben a kérdésben tettem, igen lojálisan kijelentette, hogy a maga részéről a kérdésnek vitatását abbahagyja, de fenntartja magának, hogy hetenkint egyszer interpellációt intéz a kérdés állása iránt: már akkor azon benyomást vettem ebből a kijelentésből, hogy én ezt a hetenkint interpellációt valóban — engedje meg e t. képviselő ur — egészen szükségletűnek tartom, miután kijelenttem, hogy a vizsgálatot, úgy, amint akkor körülírtam haladéktalanul teljesíteni fogom, a legnagyobb szigorúsággal, lelkiismeretességgel és elfogulatansággal, és hogy mikor ezen vizsgálat bejezede után azon helyzetben leszek, hogy a kérdésről nyilatkozhassam, fogok a hozzám intézett interpellációra telmi: mi szükség akkor engem minduntalan erre figyelmeztetni, ezt én belátni nem tudom (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) De na a t. képviselő urnak kedve így hozza magával és jogával így akar élni, — hiszen joga van hozzá — ám tegye; én sem előbb, sem utóbb, sem korábban,

sem később azért nem fogok válaszolni. (Helyeslés a jobboldalon.) hanem akkor fogok válaszolni, mikor tehetem és rögtön fogok válaszolni, akár kérdező a képviselő ur engem tőböt, akár nem.

Most a kérdésre a következőképpen van szerencsém felelni. A t. képviselő ur először azt kérdezi tőlem, vagyok-e abban a helyzetben, hogy ezen vizsgálatról jelentsem, hogy az miként folyik, milyen eredményvel? Azt hiszem, hogy én nem cselekedném helyesen, ha nyilatkoznám, mie őt a vizsgálat befejezték, mielőtt az eredmény előttünk áll. (Helyeslés a jobboldalon.) En akkor egész terjedelmében ki fogok terjeszkedni a vizsgálat által megállapított egész tényállásra és az egész kérdésre. Ezért most csak a következőket mondhatom a t. képviselő urnak. Egyébiránt tán ő is csak annyit kívánt, amennyit most mondani fogok, mert ő sem akarta azt, hogy én a vizsgálatot szaggatva, eddigi stádiumában illusztráljam; ez lehetetlen dolog is. (Igaz! Ugy van! jobboldal.) Egy vizsgálat nem osztható fel részekre; az egysége munka, amely abból áll, amit eredményez; akkor tudja meg az ember, amikor az eredmény megvan; (Igaz! Ugy van!) addig a vizsgálatnak semmi eredménye nincs, amíg az befejezve nincs. (Igaz! Ugy van!) A vizsgálatnak utolsó percében, utolsó stádiumában, a zárás előtt közvetlenül őbet a vizsgálat olyan eredményekre, amelyeket előbbi stádiumában a vizsgálat nem is se tehetett. Minden vizsgálatnak az a természete, hogy csak az utolsó percében tejezhető be; addig semmi eredménye nincs.

Hanem hogy a t. képviselő ur megnyugodjék abban, hogy én miképpen fogom fel a dolgot annyit jelenthetek, hogy az nap, amikor a t. képviselőházban szerencsés voltam kifejezni, hogy ezt a vizsgálatot erenditem, az a vizsgálo bizottság leutazott Maros-Vásárhelyre. Hiszen akkor még mondtam egy pár képviselő urnak, akik exhortáltak engem azért, hogy mért nem üttem itten — a mikor tudnillik három-négy percre kimentem — hogy odakinn az instrukciót adtam meg annak az urnak, akit leküldtem és aki, azt hiszem, a félhárom órai vonattal volt lemenendő. Aznap tehát lement az a bizottság és másnap a kir. táblának egy helyiségében megalakult. Az elnök Maros-Vásárhelynek két tiszteletben álló polgárát odakérte magához és azon hatalmával fogva, amelyet neki adtam, a bizottság tagjává nevezte ki őket. Az egyik egy törvényszéki bíró, a másik pedig ügyvéd: dr. Sebes Emil ur.

Amint kijelenttem, ez a második tagja a bizottságnak az ottani elnököknek egyik tiszteletben álló tagja. A vizsgálat foviik azóta szakadatlanul és egy ma reggeli sürgönyében a vizsgálo bizottság elnöke azt mondja, hogy dacára annak, hogy a vizsgálat reggeltől estig folyik azon számos tanúnak kihallgatása miatt, akiknek egy részét tolmács utján kell kihallgatni és az összes do gonkak körülményes megvizsgálása miatt nem hiszi, hogy szerda előtt a vizsgálat befejezhető lesz; mihelyt a vizsgálat bejeződik, megteszi a maga jelentését. Így áll a kérdés.

Azóta szakadatlanul folyik a vizsgálat és nyugodt lehet a t. képviselőház és Kossuth Ferenc t. barátom is, hogy mihelyt befejeződik a vizsgálat, az interpellációkra annak ide én jelenli fogok. Most méltóztassék ez a választ tudomásul venni. (Élénk helyeslés obbfelől.)

Kossuth Ferenc tudomásul veszi a választ. Csak arról akart megbizonyosodni, vajjon a miniszterelnök figyelemmel kíséri-e az ügyet?

(A kínai területfoglalás.)

Kossuth Ferenc a következő interpellációt intézi a miniszterelnökhöz:

A tien-csini kínai terület okkupációja Ausztria és Magyarország nevében a miniszterelnök tudával és hozzájárásával történt-e?

Ha igen miképpen igazo hat ezen okkupáció a magyar érdekek szempontjából?

Ha pedig nem, miképpen igazolható, hogy a magyar kormány tényleges be olysának tiszteletbentartását mellőzte a közös külügyi kormány?

Élnök: Az ülést délután két órákor bezárja.

BELFÖLD.

A marosvásárhelyi vizsgálat. Marosvásárhelyről táviratozzák: A Siley Sándor miniszteri biztos elnökléte alatt kiküldött vegyes bizottság, mely a marosvásárhelyi véres választás ügyét van hivatva tisztázni, buzgósággal folytatja a vizsgálatot. Van nap, hogy reggeltől kevés megszakítással az esti órákig folyik a kihallgatás s rengeteg azoknak a esztá, kikkel a bizottság a való felderítése céljából érintkezik. Nagyon nehéz a feladata a kiküldötteknek, mivel homlok-egyenest ellenkező vallomásokot kapnak igen gyakran egyazon dologra vonatkozólag. A vizsgálat már mindazonáltal közeledik a befejezéshez és Siley Sándor miniszteri biztos már egy-két nap múlva megteszi írásbeli jelentését Szell Kálmán miniszterelnöknek, mint belügyminiszternek és Ploz Sándor igazságügy-miniszternek.

Körmöcbánya kérelme. Körmöcbánya küldöttsége Chabada József képviselő vezetése mellett tegnap tiszteletgel Lúdes László pénzügyminiszter, Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter, Nagy Ferenc és Gränenstein államtitkárok és Szerényi József miniszteri tanácsos előtt. A küldöttség tagjai voltak: Pal-

Novics Emil polgármester, **Raab Károly** ág. ev. főesperes, **Klemm Béla** takarékpénztári igazgató, **Smetanovics** városi főjegyző. A küldöttség szókoza esetele a város nyomasztó anyagi helyzetét és az ottani mostoha gazdasági viszonyokat és Körnöcbánya város érdekeinek támogatását kérte a kormánytól. A küldöttség a legszivesebb fogadtatásba részesült mindenütt s azt az ígéretet kapta, hogy a méltányos kérdés kellő figyelemben fog részesülni.

Politikai mozaik.

Budapest, február 16.

A politikai hétnak két thémája volt: az *Ocskay brigadéros* és az *inkompatibilitás*. Mind a kettő a folyosót foglalkoztatta, teljesen függetlenül a tisztelt Ház vitájától. Az *Ocskay brigadéros* ezen a helyen nem foglalkozunk, mert csak annyi köze a politikához, hogy a honatyáknak volt miről beszélgetniük, ha nem érdekelte őket a földmívelés meg a közoktatás ügye. Az *inkompatibilitás* ügye ellenben annyira belefeküdt a politikába, hogy szinte mindenki erről beszélget már vagy harmadik hete.

Ezek a beszélgetések különben egy kicsit emlékeztetnek a *Herceg Ferenc* szindarabjára. Az *Ocskay brigadéros*ban lövöldöznek egymásra a kurucok és a labancok. Az összeférhetlenség revíziójáról vitatkozó politikusok is lövöldöznek egymásra. A különbség itt az, hogy egyik kurucabb akar lenni a másikkal és mindegyik a másikat mondja labancnak. A kölcsönös lövöldözésnek aztán az az eredménye, hogy a labancok valóságos elűntek a föld színéről. Ami, képes beszédről száraz politikai prózára lefordítva, azt teszi, hogy a tüzes vitaközönségnek alkalmasint egy nagyon gyökeres, nagyon rigorizós, nagyon tiszta összeférhetlenségi törvény lesz az eredménye.

Tudvalevő ugyanis, hogy ezen a héten fölvetődött az az eszme, hogy ne csak az állandó, a fix, a megroggított inkompatibilitás, hanem a mozgó inkompatibilitás, az alkalmi közbenjárások révén képződő érdekeltségeket is az új törvény tilalma alá kell helyezni. Mikor ez az eszme felbukkant, akkor támadt a két tábor: a kurucoké, akik labancok, és a labancoké, akik kurucok. Azok a honatyák, akik állásaik révén esnek az összeférhetlenség valamely kategóriájába, azzal állottak elő, hogy a provízió, amely esetről-esetre adódik, nem kevésbé inkompatibilis, mint a tantéme, amely állandó. Ez ellen nem is tiltakoztak a másik részről, hanem azzal lőttek vissza, hogy jó, tiltsuk el a közbenjárást, de akkor aztán esináljunk egyformán szigorú törvényt minden érdek-inkompatibilitásra.

Mindenre! Ez volt a jelszó innen is, túl is. És mindegyik táboréba vette amásiknak minden pozícióját. Elkezdtek a vállalatok embereit. Ha összeférhetetlen a részvénytársaságok igazgatója, ügyésze, miért legyen összeférhető az a mérnök, vagy az az orvos, aki valamely vállalatnál állandó alkalmazásban van? És tovább mentek azután. A vállalkozó, az orvos, a mérnök, az ügyvéd mind összeférhetetlen. Legyen. De hát a papok mit vétettek?

Erre már egyik-másik szigorú ellenzéki honatyája is meghökélt:

— Ugyan, ugyan, a pap csak nem függ a kormánytól.

— Nem-e? Hát a püspök miért összeférhetetlen?

— Persze, hogy az, hiszen főrend.

— Igen ám, de aki püspök akar lenni?

Aztán még tovább fűzték ezt a gondolatot. — A püspöknek nemcsak főrendházi tagsága van, hanem javadalma is. És a kanonoki javadalom összeférhetőbb, mint a püspöki? Nem is szólva arról, hogy egy-egy kanonoki stallum többet ér akárhány püspökségnél — ugyan melyik egy kanonok eszeréne a beszercebányai püspökkel, vagy az esztergomi főkapitánból ki vágyakoznék a székesfehérvári püspökségre? — de a kanonokok közt is vannak fokozatok. Ki látott olyan olvasó kanonokot, aki nem szeretne

énekli kanonok lenni? Vagy melyik énekli kanonok utasítaná el magát a nagyprépostságot? Mindezekre pedig van egy kis befolyása a kormányoknak is.

Ezen a nyomon aztán ugyancsak felszaporodtak azok az állások, amelyekre rá lehet mondani, hogy összeférhetetlenek. Az érdek-inkompatibilitásnak ez a kategóriája így szinte óráról-óra dagad, úgy, hogy kilátás van a *Rohonyi-féle* tervezetnek, amely elvben amugyis a legnagyobb szigorúság alapján áll, jelentékeny megszigorítására.

Azonban visszalóttak. Irsuk a *províziót*. Igenis irsuk. Ez volt mindenkinek egyhangú véleménye. De hogyan? Minden bokorban támadt valamely mentő idea. A legtöbb idea nagyon jó, csak azt bajos megmondani, hogyan lehet megcsinálni.

A legtöbb pártolója annak a megoldásnak támadt, amelyet a héten egy politikai hírnök megismertetett. Minden képviselő járhatson közben ingyen minden dologban, amely a kerületét, vagy az illető törvényhatóságot illeti. Ezt az eszmét is szétszedték azonban hamarosan.

Először is azt vetették ellene, hogy a közbenjárás díjazott mivoltát bajos utolérni. A másik ellenvetés pedig az volt, hogy ha a kerületbeli emberek ügyeiben szabad lesz a közvetítés, akkor a főváros kilene képviselőjének valóságos privilégiuma lesz, mert hiszen a gazdasági élet, a pénzügyi, a kereskedelmi, az ipari forgalom itt koncentrálódik. És felhoztak még sok egyébét, úgy, hogy a megoldásnak ez a módja körülbelül el van ejtve. Nem maradt meg belőle jóformán semmi, csak maga az a tendencia, hogy a képviselők közbenjárását be kell szüntetni.

— Ugy vagyunk ezzel — mondta ma este a klubban egy jókedvű politikus — mint az egyszeri kórista a népszínműrással.

— Hát az hogy volt?

— Ugy, hogy mikor egyszer egy nagyon rossz népszínműben statisztát, fitymálva odaszólt a szerzőnek: „Ugyan kérem, hát olyan nagy mesterség egy ilyen darabot írni? Éa is tudnék, még tán különben is, csak azt nem tudom, hogy mit mondanak benne az emberek.”

Igy vagyunk mi is. Mindnyájan azt hisszük, hogy meg tudjuk csinálni azt a províziós paragrafust, csak azt nem tudjuk, hogy a paragrafust mit mondjon?

Még egy kényes pontja van a kérdésnek: az érdek-inkompatibilitás kiterjesztése a főrendházra. Említettük már, hogy ez ellen a főrend részéről erős agitáció indult meg. Ennek az agitációnak a hatása alatt sokan — és pedig éppen a legrigorózusabb felfogás hívei közül — készek elejteni a főrendekre való kiterjesztést, mert féltek a javaslatot a főrendháztól. Mások azonban, — szintén a legszigorúbb felfogás hívei, — erősen ragaszkodnak ehhez az újításához, mert nem tartják igazságosnak azt, hogy a mi a képviselőházban összeférhetetlen, az a Sándor-utca másik oldalán ne legyen gátja a törvényhozói jog gyakorlásának.

Egy előkelő politikus, aki tevékeny részese volt annak idején a két Ház egyházpolitikai háborújának, így nyilatkozott erről a kérdéssel lapunk egy munkatársa előtt:

— Legyen a törvény teljes, tökéletes, ha kell, háborúság árán és semmiesetre se legyen hiányos, tökéletlen törvényünk megfutamodás árán. Állunk előbe a harenak. Az inkompatibilitás kérdésének rendezését a közvélemény akarja. Am tessék a főrendháznak ismét szembe helyezkedni a közvéleménnyel. Ha ez tetszik azoknak az uraknak, ez ellen nekünk semmi kifogásunk. Győztes most is a közvélemény lesz, mert más nem is lehet. Hogy a főrendháznak mi haszna, vagy mi kára lehet az ilyen harc felújulásából, ezt ők lássák. Mindenesetre nagyon érdekes, hogy a főrendi ellenzék most is az lesz, amely akkor volt. A közvélemény ezt meg fogja látni és meg fogja jegyezni magának.

KÜLFÖLD.

A forradalom szélén.

Budapest, február 16.

Spanyolország válsága lehetőleg teljes. A casertai gróf, a botránykövek egyike, elutazott ugyan egy jobb hazába, Cannesba, de a zavargások egyre tartanak. Madridban a katonai kormányzat alatt halotti csend uralkodik, a lapok egy betűt sem mernek írni a mozgalmakról, mert előre tudatták a kiadókkal és szerkesztőkkel, hogy irgalmatlanul elkobozzák kiadásait, ha bármit is írnak, sőt hadbírószág elé állítják őket, épp úgy, mint a külföldi lapok levelezőit, ha a szigorú cenzura kifogásolni valót talál a fogalmazványaikban. Ez meglehetősen elég egy teljesen züllött ország állapotainak a jellemzésére. Hozzájárul ehhez a kormányválság is. Egy madridi lap — még az utolsó órában, a cenzura előtt, — arról adott hírt, hogy *Azcarraga* miniszterelnök leköszön, mert semmi kilátása sincs arra, hogy helyreállíthatja a normális viszonyokat s mert kabinetjének két tagja, a közoktatásügyi és közmunkaügyi miniszter máris leköszönt. A következő kormánytól pedig, melyet a szokott váltakozó sablon szerint vagy *Sagasta*, vagy *Silvela* fog vezetni, semmivel sem lehet többet várni, mint az *Azcarraga*-kormánytól. A mozgalom pedig nőttön nő, megszokottá válik a máris egészen forradalmi jellegű.

Mai tudósításaink a következők:

Madrid, február 16.

A madridi kolostorokból az összes szerzetesek elköltöztek a vidékre. A költözködés a legnagyobb eszűdben megy végbe.

Madridban tegnap teljes nyugalom volt. A katonák háromnál több embernek csoportosulását nem tűrték. Éjjel-nappal lovas-katonák őrkölnek az utcákon. A Zarzuela-színház és az Apolló-színház tegnap óta zárva van, állítólag azért, mert néhány színész megbetegedett. Az utcán alig látni embert, de annál több a katona.

A sajtó-egyesület ily körülmények között elhatározta, hogy nem tartja meg álarcos bálját. Az alárevelés jogát, amelyet a farsang utolsó napjain a hatóságok máskor respektálni szoktak, most fölüggesztették. Mások az emberek ezeken a napokon ismeretes politikusok maszkjával sétáltak az utcán. Lépten-nyomon lehetett látni *Silvelát*, *Weylert* és más ismert embereket. Sokszor megtörtént, hogy ezek az imitátorok az utca közepén megállították és megölték azokat, akiknek képmását fölvevtek s ezek szívesen tűrték az ártatlan tréját, mert hiszen népszerűségükről tanuskodott, ha mentül többen vették föl az ő arcukat.

Most minderről szó sincs. Az utcai mulatság egészen hiányzik s még az udvarnak hagyományos kocszása is elmaradt.

A *Heraldo Weyler* tábornoknak egy proklamációját közli, amelyben azt mondja, hogy minden lehető elkövetett annak az elhárítására, hogy a polgári hatóság ráruházza az államhatalmat de minthogy a hadijogot proklamálták, kötelessége, a politikától függetlenül, a rend fönttartásáról gondoskodnia.

A *Dia* című lap megjelenését betiltotta a hatóság. Most Madridban és a tartományokban is nyugalom van. Granadában tegnap a tüntetéseket alkalmával két embert megölték és többeket megbésettettek.

Madrid, február 16.

Tegnap este a casertai gróf családjával Cannesba utazott. A királyi család és a kormány kikisérték a vasúthoz. Az igazoltatás még nem szűnt meg és a vidéki városok köztársasági forradalmi bizottságai titokban még egyre folytatják aknamunkájukat. A madridi katonai kormányzó magához hívatta az összes újságkiadókat és arra figyelmeztette őket, hogy a lapok csak a cenzura jóváhagyásával jelenhetnek meg. Amely lapok a cenzura tilalmának ellenére közölnék valamit, elkoboztatnak. Tegnap két lapot már be is tiltottak. Ma az egész sajtó hallgat a forrongásról és a zavargásokról. A külföldi levelezők táviratait szintén megcenzurázzák. Ezek egyébként nagyon óvatosak, mert az a veszedelem fenyegeti őket, hogy hadbírószág elé kerülnek.

Madrid, február 16.

Az *Imparcial* szerint már napok óta miniszterválság van, amelyet azonban eddig nem hoztak

Szájpadlás nélküli fogak.

Főfőstlegesség teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

speciálta a szájpadlás nélküli műfogak készítésében
VI. kerület, Andrassy-út 38. szám.

nyilvánosságra. Hír szerint *Aecarraganak* eltökélt szándéka, hogy nem vállalja el újra a miniszterelnökséget. Az egyik verzió szerint *Süvelát*, egy másik verzió szerint *Sagastát* fogják megbízni az új kabinet alakításával.

Páris, február 16.

A Havas-ügynökségnek azt jelentik Lisszabonból, hogy a sparvöl hatóságok olyan szigorúan gyakorolják a cenzurát, hogy a külföldi lapok tudósítói kénytelenek a táviratot valamely francia, vagy portugál határszéli helységben földadni. Ennek következtében többé-kevésbé tiszot hírek kerültek forgalomba, nagyon komoly természetűek azonban a tüntetések nem voltak. Néhány községben mégis előfordultak igen sajnálatos események s a lakosság között meglehetősen nagy az izgatottság.

Milán király magyar sirban.

Budapest, február 16.

Idegen földön született *Milán* király, idegen földre temették ma tetemet. De ez a föld magyar föld, amelyet annyira szeretett a néhai szerb uralkodó. S ez a föld szerető és gyöngédsége több jelét mutatta iránta, mint hazája. Magyar emberek kísérték utolsó útjára, magyar papok szentelték be, magyar katonák tisztelgették utójára a szerb vezérnek. Baráti magyar kéz emelte utolsó, kiesi, sötét, hűvös lakába. *Milán* tragédiája nem a halálával, de a temetésével fejeződött be. *Sándor* király, ennek a mi halottunknak a fia, Belgrádban ül a konakban. Ujdonsült miniszterek hajlongnak előtte s versenyt eskölkölké Masin Draga kezét. És nem akadt egyszerű szívé, bátor szívé, emberi szívé pópa Szerbiában, aki elővévén a vén bibliát, *Sándor* elölebe áll vala s rámutat az Ur negyedik parancsolatjára. Már pópák sínesenek Szerbiában?

(A karlócai gyászmenet.)

Karlóca, február 16.

Délre várták annak a vonatnak megérkezését, amely *Milán* király holttestét hozza Karlóca-ra, hogy innen elvigyék örök nyugalom helyére, a krusedoli ősi kolostorba. De már korra délelőtt rengeteg nép vesztegelt a pályaudvar környékén és azokon az utcákon, amerre a gyászmenet Krusedolba kíséri az első szerb király koporsóját. *Khuen-Héderváry* Károly bán az indiai állomáson elmulasztotta a csatlakozást s így csak kevéssel 12 óra előtt érkezett meg. De elég jókor, hogy a karlócai pályaudvaron megjelent hivatalos előkelőségek élére állhasson. A bán a pályaudvaron *Klein* osztályfőnök, *Jurkovic* Péter főispán, a városi tanács és a klerus fogadta, a nagy számmal összegyűlt közönség pedig lelkes zsviváló üdvözölte. A bán fekete díszmagyarban jelent meg.

Néhány perccel később berobogou a *Milán* király holttestét hozó udvari különvonat, amelyet *Kovács* Lajos, magyar államvasuti üzemvezető, vezetett. Mikor a vonat megállt, a pétervárad 70. gyalogezred díszszázada, amely *Ghéri* Fülöp százados parancsnoksága alatt vonnt ki, tisztelgett és a zenekar rázendített a szerb királyi himnuszra. Az első, aki a vonatról lelézált, *Brankovic* patriarka volt, után kiszálltak: gróf *Zichy* Jenő, *Krisztics* bécsi szerb követ és az udvari bizottság tagjai, rogoji *Müller* főkonzul, a külügyminisztérium képviselőjében, frankenthurmi *Gantsch* kormánytanácsos, a főudvarnagyi hivatal képviselőjében és *Nepalleck*, az udvari szertartásmesteri hivatal titkára. Miután a koszorukat mind kirakták, a pompes lunébres emberei hatlovas díszkocsira tették a koporsót, mire a menet megindult.

A menet élén a 70. gyalogezred díszszázada haladt. Utána jöttek kocsin: a beteg polgármesteri helyettesítő *Obrénovic* Lázár, városi tanácsnok, *Khuen-Héderváry* horvát-szlavon bán, gróf *Zichy* Jenővel és *Klein* osztályfőnök *Jurkovic* főispánnal. Azután jött az énekkar, amelyet 30 pap követett, *Sveics* Mitrofan püspökkel az élükön. A papok nyomában jött a halottaskocsi, amelyet *Krisztics* szerb követ és a karlócai városi képviselőtestület követett.

Az utcákon, amelyeken a menet elhaladt és a város főterén nagy közönség gyűlt egybe, amely áttatos eszöndben nézte a menetet. A nagy metropolitán székesegyház előtt *Khuen-Héderváry* bán, benn a székesegyházban pedig *Brankovic* patriarka fogadta a holttestet fényes segédlettel.

A székesegyházban nagy ravatal van föllállítva, rajta a legszebb koszoruk. A nagy dóm zsufolásig megtelt közönséggel. Miután a koporsót a ravatalra tették, *Brankovic* patriarka, *Sveics* püspök

és ötven lelkész segédletével rákezett a bucsuimára, amelyet a főgimnázium énekkara megható egyházi énekekkel kísért. A papok mind fényes ornátusban voltak. Az egyházi pompa, amelyet ez alkalommal kifejtettek, olyan volt, aminőt a magyarországi szerb egyház sok százados fennállása óta még nem látott. A gyermekek énekkara mély hatást tett a jelenlévőkre és egy szem sem maradt szárazon, mikor *Brankovic* patriarka benső megindulástól remegő hangon, *Milán* koporsója fölé ha olva, elmondta a szívhez szóló bucsuimát. Örök legyen emlékezeted... hangzott a megható egyházi ének és száznál többben töltölkak az elhunyt király koporsójához, hogy a görög-keleti egyház szokása szerint egy utolsó csökkal bucsuzzanak el tőle. Ez a jelenet a templomban lévő idegeneket mélyen meghatotta.

Egy órákor vége volt az imádságnak és a menet a harangok zugása mellett kétszáznál több kocsiól kísérvé megindult. Így indult utolsó útjára *Milán* király, hogy a krusedoli kolostorban, nagynéno, *Lyubica* tejedelemlő oldalán, nyugalomhelyet találjon.

(A krusedoli sirboltban.)

Krusedol, február 16.

A gyászmenet útja a *Banszöl* hegységen át *Karlováclól* idáig több mint harmadfél óráig tartott. A hegyi uton *Khuen-Héderváry* bán gondoskodása következtében eltakarították a nagy havat, úgy hogy a *Banszöl* hegység lejtőjén, a dobrilovaci völgykatonán felé eső oldalon leereszkedő kocsikban bár szomorú, de mégis gyönyörű volt az utazás. Ezernyi vidéki nép állott a szoros mindkét oldalán, amely a kolostorhoz vezet. A kolostor gyászkaput állított föl *Milán* király kőpével, és a szerb királyi koronával díszítve. A kolostor kis temploma fekete drapériával van bevonva; *Lyubica* tejedelemlő sirboltja deszkákkal van kirakva. *Jankovic* Anatol archimandrita a kolostor főnöke, fogadta a gyászvendégeket és bevezette őket a kolostor helyiségeibe, hogy kipihenjék a hegyi utazás fáradalmait, mivel az meglehetősen nehéz volt.

Már 4 óra volt, mikor a gyászmenet a kolostor kapuja előtt megállott.

A kolostor kapujánál gróf *Khuen-Héderváry* bán *Zichy* Jenő gróffal várta *Milán* király koporsóját, a kolostorban magában pedig *Brankovic* patriarka 60 zárdafőnökkel és szerzetessel, teljes papi díszben. A koporsót először a régi freskókkal díszített kis templomba vitték, ahol imákat mondtak. Ezután a koporsót ismét felemelték és a kolostor udvarán az összes harangok zugása és egyházi énekek emléklése mellett ünneplésen körülhordozták a templom körül és végül a templomban az egészen kinyitott sirbolt elé állították. Kevéssel a koporsó lebecsátása előtt *Khuen-Héderváry* bán a gyászoló gyülekezethez, messze hallható hangon, a következő beszédet intézte:

Egy tiszteletreméltó szokásnak és a kegyelet kötelességének felelek meg, midőn o szavakat intézem a tisztelt gyászoló gyülekezetekhez. Ide, ez ősi, tiszteletreméltó kolostor falai közé, melyben a szerb népnek annyi érdemekben gazdag férfia nyugszik, elkísértük *Milán* király 5 félégségnek, a szerb királyság első királyának, földi maradványait, aki fennkölt uralkodói szellemével a szerb királyságban a szerb nép fejlődése körül el nem muló érdemeket szerzett és legkegyelmesebb királyunknak és urunknak mindig őszinte, odaadó barátja volt. E tiszteletreméltó kolostor szent atyái a király hült tetemét a legnagyobb kegyelettel fogják őrizni. En pedig felhívom a gyászoló gyülekezetet, hogy hódoljunk tennkölt szellemének o kiáltással: Emlékezetó éljen örökké!

A bánnak e beszéde a jelenlévőkre mély benyomást tett, annál is inkább, mert a beszéd mindnyájukra nézve egészen váratlan volt. A koporsó lebecsátása után a sirboltot ideiglenesen beledötk. *Janovic* Anatol archimandrita, a kolostor főnöke, magához vette a templom kulcsait. A temetés után az udvari biztosok, *Krisztics* szerb követtel együtt, elkészítették a temetési jegyzőkönyvet, melyet mindanyájan aláírtak.

Khuen-Héderváry bán, *Klein* osztályfőnök és *Jurkovic* főispán kíséretében a kolostorból Rumán át egyenesen Zágrábba utazott vissza. *Brankovic* patriarka az udvari bizottság tagjaival, *Krisztics* szerb követtel és gróf *Zichy* Jenővel, visszatért Karlóca-ra, ahol az elhunyt király tiszteletére egyházi szokás szerint halotti tort rendezett.

Karlóca, február 16.

Az esti tíz órai vonattal *Krisztics* visszautazott Bécsbe, *Zichy* Jenő pedig Budapestre.

(Gyászünnepek.)

Budapest, február 16.

A budapesti szerb királyi főkonzultátus gyászünnepeket rendezett ma *Milán* király lelkiüdvéért. A Zöldia-utcai szerb templomot, ahol a gyászmisét tartották, fekete szőnyegekkel díszítették föl. A templom közepén fekete asztal állott a feszülettel, egyházi fölszereléssel, körülötte pedig viaszgyertyák és kandélaberek égtek. A templom előtt díszruhás rendőrök alkottak őrséget báró *Splényi* Ödön rendőrtanácsos vezetésével. A templomban *Joannovits* István országgyűlési képviselő, hitközségi elnök és dr. *Magyarovits* Mladen alelnök rendezkedtek. A templom a zsufolásig megtelt a hivatalos világ képviselőivel és résztvevő közönséggel.

Ott voltak: Széll Kálmán miniszterelnök, Plósz Sándor és Cseh Ervin miniszterek, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagyi, Lobkowitz herceg hadtestparancsnok, Tallián Béla, a képviselőház alelnöke, Wekerle Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke, Gromon Dezső és Nemeskéri Kiss Pál államtitkárok, Beniczky Ferenc, Pestmegye főispánja, Miklós Ödön kormánybiztos, Ghyczy Béla altábornagy, Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester, báró Baich Milos, *Milán* király rokona, Rudnay Béla főkapitány, gróf Széchenyi Pál, volt kereskedelmi miniszter, Vasziévi Vazul és Grecsák Károly kirurai bírák, Lipthay István, Molnár Viktor, Berozki Árpád, Lestyánszky és Sárosi-Kapeller miniszteri tanácsosok, Cornway-Thornton angol, Below-Schlattau német, Pollati olasz, Luiti bég török, Van Royen hollandi és Tiller Samu san-marínói főkonzulkok; Rohonczy Gedeon, Gyurkovits György, Papp Géza, Bezeredy István, Telegdy József, Kovács Pál, Zsámbokréthy Emil, Szemere Attila, Lévy Lajos, Szócs Pál országgyűlési képviselők.

A főszentély előtt foglaltak állást teljes díszben, érdemrendekkel és gyászfatyolós karddal a budapesti szerb konzulátus tagjai: *Barjaktarovic* főkonzul, *Veisz* Soma konzul, *Muschitzky* és *Jovannovic* alkonzulkok s tiszti ruhában a beosztott katonai attasék.

Pont tizenegy órákor érkezett meg *Bogdanovic* Lucian budai szerb püspök, akit a papság a bejáratnál fogadott. A püspök a szentélybe ment, feltette drágaköves főpapi koronáját és ezüst himzűsű díszöltönyt s erre megkezdődött a gyászmise. A szertartást *Bogdanovic* püspök vezette *Nedelkovic* Velimir budai esperes, *Dimitrievics* Vladimir pesti plébános, *Csamprág* István szentléki titkár és *Popovics* Doszité diakónus segédletével. Mise alatt a Tököljánom énekkara *Bajics* karnagy vezetésével gyászdalokat énekelt. A gyászünnepek, mely énekből és könyörgésekből állott, délelőn ért véget; *Barjaktarovic* főkonzul megköszönte a megjelentek részvételét.

Belgrád, február 16.

A székesegyházban ma a tegnap közölt program szerint nagy rekvium volt *Milán* királyért. A gyászmisét a metropolita celebrálta, az összes szerb püspökök segédkezésével. A gyászünnepeken *Sándor* király is megjelent, ellenben *Draga* királyné, gyöngékedése miatt, nem jelenhetett meg. Áldott állapotára való tekintettel az orvosok azt ajánlották neki, hogy szobában maradjon.

Páris, február 16.

A párisi szerb követség kívánságára az itteni orosz templomban ma délelőtt *Milán* királyért gyászmisét celebráltak, amelyen jelen volt a szerb követség személyzete díszegyenruhában, továbbá gróf *Wolkenstein* osztrák-magyar nagykövét és sok előkelőség. *Loubet* köztársasági elnök, *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök és *Delcaux* külügyminiszter szintén képviseltették magukat.

Ferdinánd a faképnél. Otthagya őt tudniillik *Petrov* miniszterelnök, egész kabinetjét egyetemben. Világosabban szólva, a *Petrov-kabinet*, mint egy szöfiai táviratunk jelenti, lemondott, amennyiben misszióját a választások keresztülvitelét, befejezettek tekintik. Egy másik táviratunk jelenti, hogy *Ferdinánd* fejedelem beteg fia mellől visszatért Szófia-ba, de arról nem ad hirt a távirat, hogy a faképnél hagyott fejedelem mitől lesz ott most. A fejedelem azt kívánta volt *Petrov*tól, hogy tiszta választásokat csináljon, s *Petrov* olyan híven szót fogadott fejedelmi urának, hogy közzöno teliratot kapott érte, az ellenzékétől. Sikerkült is ennél fogva olyan szobranyét összehozni, amelylyel sem *Petrov*, sem más miniszterelnök nem boldo-

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. szám.

Kieszközöl szabadalmakat, financiairoz találmányokat és beajstromoz védjegyeket és mustrákat. Felvilágosít és díjazlan

gultat. Petrov tehát beadta lemondását. Am lássa most a fejedelem a következményeket. Mindenesetre kívánosan várhatjuk a bulgáriai fejleményeket.

HIREK.

A vásárhelyi kozmopoliták.

Hódmezővásárhelynek hatvankétezerkét-százötvenhét lakosa van. Közülük hatvankétezerkét-százötvenöt magyar. Kettő német. Két kisasszony. Uri családok hozták őket idegen országból, hogy verjék bele a gyermekek fejébe a német nyelvet, meg egy kis franciát, meg egy kis zongorát. Hanem kívülök aztán semmi se rontja a remek harmóniát. Ha a magyar: tészta, amibe jó volna egy kis idegen kovász, hát ott nincs kovász. Ha pedig a szűz magyar talajban rákfene az idegen, hát ott nincs idegen. A görög, a zsidó, a kucpec, handlér, a hordár, a kucséber, mind, mind magyar. Az a város, a határ, a szűkoldú kubikmunkás és a pöfögő, gögös nagy paraszt, meg a diurnista és a nagyságos urak is. Egy ilyen városban magyar kell hogy legyen az erény és magyar a fogyatékosság is. Itt ur a faj, minden hamisítatlan karakterével egyetemben. Ugyan ki az, aki nyesegette, pallérozta volna... Vagy legalább is ki lóditott volna egyet rajta más irányok felé, mikor a legnagyobb ur, a méltóságos főispán ur is abból a földből táplálkozik, azt a levegőt szivja, amit a másik hatvankétezeröttszáz és akárkinek, akinek talán kisebb az urasága, de nagyobb az egyénisége, lehetlenség érvényesülni abban az irányban, hogy idegen isteneket erőszakoljon rá erre a népre. Ilyen magyar város nincs több — s álmodozva bolyong benne, ha kimenője van, a két német kisasszony. Talán nem is ismerik egymást. Külön-külön járnak — s ábrándosan el-elnezegetnek messze kifelé ebből a világból arra, ahol a Rajna folyik és rizskochot esznek az emberek.

S most esztendők mulva is jól elmulatos azon, hogy ezt a várost valami hetivásáros napon föl akarták robbantani a kozmopoliták. Ebben a földben világpolgárság akart születni. Meg is keresztelte magát, föl is esküdött valami zászlóra s aztán — hajrá! — neki a város házának. A zsiros beszédű, kajla bajsuzu, zömök magyar ember, Szántó Kovács János volt a vezér. Ott voltak a többi kubikosok is, egy-egy szobra valamennyi a magyar szegény embernek, aki minden mondatba egy-egy bokrétát köt bele, akár kell, akár nem, csak hogy ékes legyen a beszéd, s messze kikerül a népkonyhát, mert bele nem káral az idegen tábla. Ott volt a szemtelenül feleselő magyar veréb, Kuca Jancsi, a susztorinas, aki nem olyan elmés, mint a bécsi kollégája, de nem is sunyi, hanem harsányan élteti a világpolgárságot a zsandár lova alatt is. Magyar susztorinas. — És ez a tömeg nekiment a város házának s esküdni mert volna arra, hogy ő valami más, mint például a rendőrkapitány ur, aki a szép sárgára szivott tajtékpipát szorongatva a markában lement a kapu elé kapucitálni őket, vagy a zsandár, aki közibük puskázott a magyar haza rendjének szent nevében.

Szegény megbolondított emberek... Roppant mód komolyan vette őket a törvény. Pedig hát az ítélőszék előtt az a fontos, hogy mi a vádlott, nem pedig az, hogy minek akar látszani. — Hódmezővásárhelyen vértanúi vannak a kozmopolitizmusnak!... Valahogy furán hangzott ez nekem akkor is, de hát soha se jártam ott. Beleceppentem Budapestről egy monstre bünpörbe s ahogy verték a nagy muzsikában körülöttem a sok döngő akkord-argumentumot, — folyton belezsongtak a fülembé a homoki magyar melo-

diák. — Nini, mintha a kozmopoliták a cserebogár, sárga cserebogarat fujnák.

Hát persze, hogy azt.

A két német nevelőnőtől csak nem lehet megtanulni németül — a hatvanötezer magyarnak.

(Th.)

Budapest, február 16.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Február 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.**

— **Kitüntetett főhercegnők.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a boldogult királyné emlékére alapított Erzsébet-rend nagykeresztjével az uralkodó család két ifjú főhercegnőjét tüntette ki. A kitüntetett főhercegnők: *Erzsébet* Rudolf trónörökös leánya és *Mária* főhercegnő, akinek a minap volt a renúnciója.

— **Nemest előnév.** A király *Linczer* Károly budapesti gyártalajdonosnak és törvényes utódainak magyar nemességű épségben tartása mellett az *Ulenfalvi* előnévet adományozta. Az erről szóló királyi kézirat a hivatalos lap mai számában jelent meg.

— **Bál Erzsébet főhercegnőnél.** Ma volt a táncmulatság Erzsébet főhercegnő termeiben, amelyet Viktória királynő halála miatt elhalasztottak. Az udvar részéről *Erzsébet* főhercegnőn kívül csak *Ferenc Károly* főherceg jelent meg. Hivatalosak voltak a táncmulatságra az osztrák arisztokrácia és a diplomáciai testület fiatal tagjai és a bécsi helyőrség tisztikarából nyolevevan. Nagy meglepetést keltett, mikor táncközben a király váratlanul a díszes terembe lépett. Egyideig ottmaradt és gyönyörködött a fiatal táncban; később aztán visszavonult. Gróf *Szechenyi* Péter volt az előtáncos; ő nyitotta meg a táncot Erzsébet főhercegnővel. Cotillon közben a hölgyek az uraknak szalagcsokrot adtak, a táncosok pedig kis virágbokréttal kedveskedtek táncosnőiknek. Az erkélyeken és a páholyokban foglaltak helyet a diplomácia és az arisztokrácia idősebb tagjai. A játéktérmeben az asztalok körül élénk volt az élet. Vacsorára fél egy órakor terítették a *Radetzky*-teremben. A théat pedig két óra tájban szolgálták fel. Erzsébet főhercegnő halványkék *duchesse*-ruhát viselt *guipure*-átvetővel, dus csipke- és gaze díszszel.

— **Gróf Hunyady Kálmán betegsége.** Bécsből jelentik, hogy gróf *Hunyady* Kálmán főszertartásmester állapota egyre rosszabbodik, úgy, hogy katasztrófától tartanak.

— **Aróképleleplezés.** Veszprémi tudósítónk jelenti, hogy tegnapi délután nagy ünnepekkel melett leplezték le az ottani ipari és kereskedelmi körben *Fenyvessy* Ferenc főispánnak a díszterem számára megírt aróképletét. Az ünnepi szónoklatot dr. *Rosenberg* ottani tekintélyes ügyvéd, a volt ügytelenségi képviselője tartotta. Este fényes bankettet rendeztek, mely alkalommal a közkeveltségű főispán szép beszédében köszöntötte meg a kitüntetést.

— **A bolgár trónörökös betegsége.** Szófiából jelentik, hogy *Boris* trónörökös állapota rosszabbra fordult. A bécsi bolgár diplomáciai ügyvivő pedig délután Filippopolisból a következő táviratot kapta: *Boris* trónörökösön újabb kitört a kanyaró, azonkívül a jobb tüdőszárnyban bronchitis tünetei erősen fejlődtek. Eserich tanár Grécéből Filippopolisba érkezett. Egy későbbi távirat szerint, a trónörökösön konstánt bronchitisből tüdőgyulladás kezd kifejlődni.

— **Deschanel esküvője.** Ma dében volt a *Saint-James*-templomban *Deschanel* kamaralégnöknek esküvője *Brice* kisasszonnyal. Az egyházi házasságkötés, mint tudósítunk Párisból táviratozza, nagy pompával ment végbe. A francia főváros egész rendőrsége talpon volt magának a prefektusnak személyes vezetése alatt. Ötezer meghívott boosították ki, a közönség egy része kiszorult a templomból. A rendőrség a mellékutakat elzárta de így is oly nagy volt a tolongás, hogy a mátkapár és a menyasszony szülei alig tudtak bejutni. Jó félóra hosszat tartott míg a rendőrk helyet tudtak szorítani a násznépnek. *Lombet* templom hátsó ajtaján jutni be. Esküvő után a meghívott vendégek elvonultak az új pár előtt. Három órakor végződött a szertartás.

— **Vasuti katasztrófa.** *Sidney*ből jelentik, hogy *Sydenham*ban kisiklott egy közúti vasuti kocs. *Hét ember meghalt és huszonhat megsérült.*

— **Európa csak beszél...** Az öreg Krüger ott hagyta Transvaalt, amikor azt hitte, hogy sokkal többet tehet a népéért itt fenn Európában. Itt fenn támogatást, igazságot, szabadságot keresett hazájának. Azt hitte, hogy ha ő maga elmegy a királyokhoz, császárokhoz, csak lesz valami foganatja a kérésének. Hát tündettek is mellette lelkes népek, városok; fogadták, beszéltek hozzá szép szónoklatokban hotelek előtt. Hanem királyokkal kevesekkel beszélt. Valahogy elzárta előle az ajtót. Közbe nagy dolog történt, — meghalt Viktória. Megint nem érték rá vele foglalkozni, a hazátlan elnökkel. Nem is igen volt szó róla az újságokban, inkább azt tudták róla, hogy a szembaját gyógyítja. És talán ő is bizakodott e közben, hogy Edvard mást akar majd, mint az édes anyja. Hát igaz, Edvard mást akar, még másabbat, mint Viktória beszélt erről a törvényhozók előtt. Az öreg Krüger mit végzett hát Európában? Most, a minap kitűnt, hogy mit. Tapasztalásokat gyűjtött. Egy angol újságíró, a *Daily Mail* embere, megkérdezte, hogy meg van-e elégedve az elért eredménnyel. Kevés szóval megfelelt Krüger. Ezt mondta:

— **Európa csak beszél!** Igaz, hogy szépen beszél, de mit érnek vele? ... Két fiam meghalt, kettő fogásában van, kettő beteg, tiam már meg is halt. Most még harmincegy unokám harcol. És Európa hiteget, egyre hiteget...

— **A kereskedelmi csarnok ünnepe.** A Magyar Kereskedelmi Csarnok azzal tetőzte be majdnem harminc éves sikeres működését, hogy az Újépület helyén a Szabadság-téren saját céljaira palotát építtetett. A gyönyörű palotát az építő bizottság ellenőrzése mellett *Ullmann* Gyula és *Kármán* Aladár műépítészek terveztek és építették föl. A csarnok ünnepi leavatása ma este ment végbe. A lakoma során haraszti *Jellinek* Henrik, a Kereskedelmi Csarnok elnöke mondta az első felköszöntőt körülö l lendülettel, kiemelte, hogy a csarnok új díszes otthona nem pusztá vélen műve, hanem fejlődésének logikus következménye. Önérettel hivatkozott arra, hogy a kereskedelmi csarnok mindig szem előtt tartotta a mezőgazdaság és ipar érdekeit és poharát a kereskedelmi csarnok felvirágzására üritette. Zajos taps és éljenzés követte a lelkes beszédet amely után *Kunz* Ferenc alelnök az új palota tervezőit *Ullmann* Gyula és *Kármán* Aladár műépítészeket éltette. *Falk* Zsigmond lovag lelkes szavakban ünnepelte az elnökség tagjait: *Jellinek* elnököt, *Kunz* alelnököt és dr. *Schreyer* Jakab főtitkár. Nagy hatással beszéltek még dr. *Mezei* Mór országgyűlési képviselő, dr. *Schreyer* Jakab, dr. *Goldberger*, *Sándor* Pál és mások.

— **Gray-Y-Nos.** Eladó a híres kastély, s egy vidék elveszté orangeyát, *Patti* Adeinát. Waiesnek legszebb tájéka, Breconshireban építtette a diva a pazar kastélyt, ahová új boldogságra vonult vissza csak nem is olyan régen harmadik urával. És most meg akar válni birtokától. Ez visszavonhatatlan elhatározása. Junius 18-án dében Londonban elárverezteti, ha addig vevő nem jelentkezik. Már beszélnek angol hercegekről, amerikai milliomosokról, orosz tejedelmekről, akik mind a kastélyra aspirálnak. *Patti* asszony elhatározása hirtelen támadt és annyiival is érdekesebb, mert ugyanazt az ügynököt, aki a kastély eladását közvetíti, azzal is megbizta, hogy nézen másik kastély után Angliában. Az énekesnő legközelebb Svédországba, férje hazájába akar menni, utána pedig Angliába, az új lakásba. Nem tudják, mi lehet az oka a hirtelen elhatározásnak. Még arra is gondolnak, hogy a diva pénzzavarban van. És mert azon a vidéken a birtokok nagyon jó áron kelnek el mostanában, azt hiszik, hogy olesőbb íészetet keres magának a híres énekesnő.

— **Nyilatkozat.** *Farkas* János képviselőházi terebiztos felkért bennünket a következő sorok közlésére:

Néhány lap a tegnapi tüntetésről írva telemlíti azt, hogy a képviselőháznál én mint „teremszolga“ intézkedtem az iránt, hogy a zavargók a képviselőház épületében kárt ne tegyenek. Az intézkedésről szóló hír igaz, de arra nézve, hogy „teremszolga“ volnék, nemcsak jogom, de kötelességem is kijelenteni, hogy ez elnevezés nem telet meg a valóságnak. Az én hivatalosan is ellogadott címem: *terembiztos, Farkas* János.

— **Politikai gyilkosságok.** Berlinből érkező hírek szerint a *Vossische Zeitung*nak azt jelenti *Üszkühböl*, hogy *Joanovic* üszkibi szerb plébános az utóan törrel veszedelmesen megsebesítette. A mérnyelő a szerbek állítása szerint a bolgár-macedóniai bizottság tagja. A rigómezei vilajetben az utolsó időben megölték huszonegy szerbet, ötvenet pedig megsebesítettek. A macedóniai szerbek e miatt nagyon el vannak keseredve.

Vass József könyvkereskedésének és minta-antiquariumának Budapest, VII., Erzsébet-körút 38. sz. Éppen most megjelent GAZDAG KÉSZLETÉT FELŐLELO és mélyen leszállított áru könyvjáregyzéke kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

— **Loubet mint tanu.** Paul Deschanelnek, a francia kamara elnökének polgári esküvőjén tudvalegileg Loubet volt az egyik tanu. Ez természetesen még Franciaországban is nagy eset, noha ott az elnök csak abban különbözik polgártársaitól, hogy az első közöttük. A hatodik kerület polgármestere, aki a házasságtörést végezte, annyira mégis jelentősnek tartotta az elnök megjelenését, hogy külön beszédben emlékezett meg róla. Nem beszélt túlságosan hosszasan, csak éppen hódolatát fejezte ki a község tanács nevében. Így szólott:

— **Közársasági Elnök ur!** Ön mint egyszerű polgár kívánt itt megjelenni, hogy ennél a megihitt szertartásnál a tanu baráti szerepét töltve be, csak azt a helyet foglalja el, amelyet a szokás jelöl ki. Mi eleget tettünk kívánságának. Engedje meg nekem legalább azt, hogy a község tanács nevében legmélyebb tiszteletünket és teljes hódolatunkat fejezhessük ki. Nem kell külön hangsúlyoznunk, hogy a község tanács és annak első hivatalnokai iránt egyformán ragaszkodunk, de szívünkkel az ön személye felé is fordulunk, mert a hatodik kerület szerencsés volt, hogy önt hosszú ideig lakói közé számíthatta. Ez adja meg nekünk a jogot ahoz, hogy az Önt környező tiszteletből külön is kivesszük a résznünk.

Ez üdvözlés után fordult csak a polgármester a menyasszonyhoz és a vőlegényhez.

— **Haláloszás.** Nagyszomból telegrafálják, hogy strassenburgi Ars Albert, a szász evangélikus egyház főfelügyelője, hosszabb szenvedés után meghalt. A boldogult előkelő szerepet vitt a századok közt, mindenkor magyar hazája iránt köteles tisztelettel. Mint egyházi főfelügyelő néhány éve tagja volt a főrendiháznak, de tanácsközságaiban nem vett részt.

Darus Imre, Abaujtona vármegyének tíz év óta nyugalmazott főispánja, Kassán 80 éves korában hirtelen meghalt. Már 1846-ban szerepelt a megyei életben mint szikszói szolgabíró. 1848-ban a lovas nemzetőrök parancsnoka volt és vítélségével többször kiténtette magát. 1870-ben a vármegye alispánja lett, 1875-ben Deák-párti képviselővé választották és két évvel később Barsay Albert halála után Abaujtona megye főispánjává nevezték ki. Nagyszámú rokonság gyászolja. A vármegye és Kassa város épületein gyászlobogó hirdeti a derék férfit elhunytát.

Kunewald M. Fülöp, volt fővárosi nagykereskedő, ma délután meghalt 74 éves korában Budapesten az Andrássy-ut. 9. száma alatt levő lakásán. Kunewald a régi Pest kereskedelmének egyik vezéralakja hunyt el. Feddhetetlen jellemű ember volt és nagy tiszteletnek örvendett. Ő volt a híres Kunewald-család utolsó férfi-sarja. Kossuth Lajossal, Deák Ferencel és báró Eötvös Józseffel bizalmas ismeretségekben volt és a jöteknység terén is áldásosan működött. Temetése hét óra lesz az Andrássy-ut. 9. szám alatt lévő gyászházban.

Herrman Péter, a Haggenmacher malom gondnoka 58 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután lesz a lipótzselei térből a halottasházban.

Hank Olivérné sz. Weinhold Ida, Hank Olivér postatakarékpénztári tisztje, 34 éves korában elhunyt. Temetése holnap, vasárnap délután 1/4 órakor lesz az I. Verbóczy-utca 5. szám alatt a gyászházban.

— **Légberbepült löporgyár.** Londonból írják, hogy a Guildford melletti löporgyár tegnap felrobbant. Az explózió folytán öt ember rögtön meghalt, többen pedig súlyosan megsebesültek. A robbanás a löport csomagoló műhelyben történt és oly erős volt, hogy a szomszédos épületek is légberbepültek. A vizsgálatot megindították. A katasztrófát gondatlanság idézte elő. A kár tetemes, mert jóformán a gyár egész készlete elpusztult.

— **Ezreséssel hajgáló ördög.** Egy bécsi elmeorvos intézetbe szállították J. S. nagykereskedőt, aki néhány nap előtt egy sétatérren azzal vonta magára a járókelők figyelmét, hogy mindenkire rákiáltott: „En vagyok a kínai császár! Csapatszemet tartok a boxerek felett.” A rendőrség konstatálta, hogy J. S. néhány nap előtt egy bécsi bankban több mint kétszáz ezer koronát vett föl és ebből az összegből 80—100.000 korona hiányzik. Rájöttek, hogy a szerencsétlen nagykereskedő, akit a bécsi bürokrácia jól ismernek, egy pénzérmék egy ezrest adott borralvalól.

— **Segítség a szegényeknek.** A kenyérszótóbolt javára ma Vass Ferenc (Budapest) gyűjtése eredményeképpen 11 koronát küldött hozzá. A kenyérszótóboltban tegnap 12.530 adag kenyert osztottak ki. Ujabbán adakoztak még: Rosenzweig Henrik 2 koronát, Névtelen 50 kilogramm kenyert.

— **A számi ikrek.** Bejárta már a lapokat az a hír, hogy a számi ikrek kettő fogják választani. Most, úgy látszik, csakugyan meglesz az operáció. Bécsből írják, hogy Chapot-Prévost rio-de-janeiroi egyetemi tanár megvizsgálta a Rotundán levő számi ikreket és azt tartja, hogy az operáció sikerülni fog. Még egyszer Röntgen-sugarakkal fogja megvizsgálni a számi ikreket és ha meggyőződik róla, hogy a múlt nem vesztélyeztetni a szívet, akkor legközelebb kettő választja az ikreket.

— **A kocsisok statisztikája.** Az amerikai Egyesült-Államokban divatozó lincselésekről — mert ott sportszerűleg üzik ezt — véres statisztikát állítottak össze. A múlt esztendőben az összes államokban 115 személyt lincseltek meg. Az utolsó 16 esztendőben 2583 embert végzett ki a rögtönítélő és végrehajtó nép. Átlag 161 áldozata van évenként a nép haragjának, úgy hogy a tavalyi év aránylag enyhébb lefojtású volt. A déli államokban gyakoribb a nép kitörése, mint az északiakban, ahol összesen nyolc lincselési eset fordult elő. Indiánban, Kansasban, Kolorádóban az idén egy-egy lincselés történt csupán, míg tavaly három néger, köztük egy teljesen ártatlan, esett a nép haragjának áldozatul. Az áldozatok túlnyomóan négerék, akik iránt a fehér lakosság fokozott gyűlölettel viseltetik. A kivégzési módokat lehetőleg az elkövetett bűnnek megfelelően állapítja meg a rögtönítélő nép, amely a legkihívatóbb leleményességgel alkalmaz újabb s újabb kínzási eszközöket.

— **Az angol civilista.** Az angol parlament legelső feladata az lesz, hogy a civilistát fölemelje. A Westminster folyosóin egyébről sem beszélnek mostanában, mint erről s úgy tervezik, hogy az új király civilistáját fél millió font sterlingre fogják fölemelni. Edvard király lymódon 120.000 fonttal többet kapna mint edesanyja, aki 1837-ben lemondott a koronaországokból folyó jövedelmekről s 380.000 font sterlinget fogadott csak el. Még ebből az összegből is megtakarított a királynő, egyhatodrészt félre tette s a többiből fedezte az udvartartás költségeit. VII. Edvard, a mostani angol király, trónörökös korában 40.000 font sterlinget kapott évenként, melyhez még a kornwalli hercegség jövedelméből 70.000 font járult.

— **Szörnyetegek.** Dél-Oroszország egy falujában, *Rolinokában* élt egy házaspár, amely néhány év alatt huszonöt ember életét oltotta ki. A férfi egyszerű tanyai munkás. Legutolsó áldozata egy szegény fazekas. Éjjeli szállásra tért be hozzájuk, aljában meggyilkolta és kirabolta. A saját kis fia fecsegte ki a rémtettet. Akik az áldozat véres ruháit megtalálták, azonnal jelentést tettek a dologról és a gyilkost feleségével együtt elfogták. A fogságban bevallotta a szörnyeteg, hogy két-három év alatt Wolhyniában, Bessarabiában és a cheresoni kormányzóságban huszonöt embert meggyilkolt és kirabolott. A rögtön megtartott házkutatás alkalmával egy ládában több ezer rubel értékű rablott tárgyat találtak nála.

— **Nagy betűk.** Az amerikai törvényhozás sajtóságaos módon örködik a polgárok jólété fölött. Még a szemük világát is félti s okos törvényekkel iparkodik megvédeni olyan dolgokat, melyekkel vajmi keveset törődnek például Budapesten, ahol váltakozó áramú szines villamvilágítással rontják a járókelők szemét. New-York állam törvényhozói elé a napokban terjesztették azt a javaslatot, hogy a hirdaplakidókat arra kell kötelezni, hogy nagyobb betűkkel nyomtassák üjségjaikat. Az amerikai hirdaplakot csakugyan szemfényvesztő apró betűkkel nyomják s így természetes, hogy az első ilyen törvényhozói akció csak Amerikában indulhat meg. De a javaslatból egy másik fontos tanulság is le lehet gombolyítani. Azt, hogy a törvényhozás tudományát ott minden vonalon érvényesítik s hogy a legkisebb jelentőség sem hagyják figyelmen kívül, mikor a polgárok testi jólétének megóvásáról van szó. Mig minálunk trachoma kórházat építenek s míg százszázreket adnak ki modern felszerelésű kórházakra, addig ott, egyszerű törvénnyel, vagy rendőri intézkedésekkel előre megakadályozzák, hogy kórházakra szükség legyen. Ebben az eljárásban is látható az a modern törvényhozási elv, mely nem a bajok orvoslását tűzi ki feladatául, hanem a bajok megelőzését. A természetudomány nagy vívmányai s gazdag tanulságai mellett, számtalan esetben könnyű szerrel lehet olyan nagy feladatokat megoldani, melyeket az elavult fölfogások mellett mielőkkor, nagy áldozatokkal, gyakran vérrrel is bajos megoldani.

— **A kocsisok ruhája.** A főváros közgyűlésén nemrégiben azt az indítványt tette dr. Havass Rezső bizottsági tag, hogy a fővárosi bérkocsisok ezentúl egyenruhát viseljenek. A többség azonban elvetette Havass indítványát s csak azt mondta ki, hogy a kocsisoknak tiszta ruhát kell viselniük. Havass Rezső, most előterjesztést intézett a budapesti bérkocsis ipartestület elnökségéhez s az ajánlja, hogy minden szabályrendelettel kényszer nélkül határozzák el, hogy ezentúl uniformisban fognak járni.

— **Éltűnt elmebeteg.** *Rochnitz* Dávidné, egy időnként elmezavarban szenvedő nő, e hó 11-én éltűnt lakásáról és azóta nyoma veszett. Az illető alacsony vézna termetű, beteges kinézésű. Kopott szürke ruhát és szürke téli kendőt viselt. Valószínű, hogy Budapesten bujdosik, de lehet, hogy vidékre, Miskolc irányában ment. Az illető buskomor és szótalan. A kétségbeesett család felkéri azokat, akik valamin tudnak az éltűnt asszonyról, hogy a Murányi-utca 50. szám alatt lévő lakásukra hirt adni szíveskedjenek.

— **Az éjszaka imádó.** Az idegesség száza elérte a fejlődés tetőpontját. Egy lépés megközelíté s az energált világ lebukik a mélységekbe, ahol örökre megpihenhetnek a túlfeszített idegek s esőndes vonaglás után kinyulnak az inak. Londonban megalakult az álmatlanságban szenvedők egyesülete, az éjszaka imádóé, akiket elromlott idegeik hatalma kerget odáig, hogy alvó ember helyett klubtag legyen. A fölvetélhez elsősorban is elengedhetlenül szükséges, hogy az ember álmatlanságban szenvedjen, hogy éjszakáit ágyában töltve a haját tépje kétségbeesésben s hogy meghallja, mikor út az óra kettőt, s fogycsoritva számolja a végtelen perceket, melyek végre annyira összetörölnének, hogy a nagy falu óra gyalázatos kegyetlenségével jelentse:

— **Három óra!**
A klubtag ilyenkor felül az ágyában s meggyújtja a gyertyát. A éjjeli szekrényen valami könyv hever. Olvasni kezd. Egy szót sem ért belőle s esodálkodik, hogy már negyven lapot olvasott s még mindig nincs négy óra. Aztán földhöz vágja a könyvet, elfújja a gyertyát s komolyan elhatározza, hogy most már aludni fog.

— **Aludjál!** — parancsolja önmagának. Rögtön aludjál!

— **Igen.** Megkísérlem. Elmondom tiszter az egyszerűen.

S az álmatlan ember mondja, mondja az egyszerűen. Az óra már negyvet is rég elütötte, de az álmatlan ember még mindig számol.

Valahol az ablakrepedésen már bujlik a világosság. Főnt a menyezet tetején egy gömbölyű fényföld támadt, amely ide-oda táncol. Az álmatlan ember egyre nézi, egyre nézi. Aztán hideg légáramok szállnak be az ajtó nyílásán, az ablakrepedésen s mindjobban szűrődik a világosság.

Egy ember fekszik az ágyban. A vankosai a szőnyegen hevernek s a takaró is leesz az alól. Az álmatlan ember pedig fölfele tartja a nyakát s lassan lelélekszik. Alszik.

Nem is ember, akinek ilyen sárga az arca, csak klubtag.

— **A munkanélküliek zavargása.** A tegnapi munkás-zavargások alkalmával a rendőrség tizenöt embert kísért be a VII-ik kerületi kapitányságra. *Sajd* Sándor kerületi kapitány ma délelőtt kezdte meg a foglyok kihallgatását, de ezt abba kellett hagynia, mert a munkaközvetítő intézet előtt 11 óra tájban újabb zavargások támadtak. A kerületi kapitány *Schmidt* Ede felügyelővel s megfelelő számú rendőrrel a helyszínére ment s a rendet hamarosan helyreállította. A tegnap letartóztatott emberek a következők: *Németh* Sándor, *Dosay* Mihály, *Berger* Jenő, *Steiner* István, *Takács* József, *Icsik* Gyula, *Kvassay* János, *Mojzer* János, *Trapán* János, *Kovács* Pál, *Holtk* Gyula, *Móra* István, *Mihalecz* József, *Sziberle* József és *Nyilka* János.

Mindannyian fogva maradtak, mert büncselekményük nem a kihágási törvény, hanem a büntetőtörvény paragrafusai alá tartozik. Valamennyit átadják a vizsgálóbírósnak hatóság elleni erőszak, magánvagyon rongálás és súlyos testisértés bűntette miatt.

Erre vonatkozólag a rendőrség ma a következő hivatalos értesítést adta ki:

A munkanélküliek e hó 15-ikén megtartott felvonulásáról, illetve az előfordult rendezavarásról egyes hirdaplak szemrehányást tesznek a rendőrségnek, hogy nem rendelt ki kellő számú rendőrt. Ezzel szemben a főkapitányság tudatja, hogy a tisztviselők és csapatviseltek nagy száma felül a bejelentett utvonalon 30 lovas- és 95 gyalogrendőr volt kivevélve és ezenkívül jelentékeny tartalék állott rendelkezésre, melynek nagy részét azután a rend helyreállítás érdekében tényleg igénybe is kellett venni. A történt kivevélves a rendőrség mai létszámának arányában áll. Ily esetekben ugyanis az erősebb tartalék nem lévén nélkülözhető, a kivevélves mérve is csak arra való figyelemmel állapítható meg. Ezáltal is az erő tartaléknak köszönhető, hogy a rendezavarók tervüket — a képviselőház megrohanását — nem tudták keresztülvinni.

A budapesti munkaközvetítő intézet a helyiségekben előfordult zajongások közepette is rendszeren folytatta működését. A komolyabb munkások igyekeztek a zavargókat lecsillapítani, s ennek következtében tegnap már csöndben folyt a munka közvetítése. A heti kimutatás szerint ezuttal 6909 munkás jelentkezett az intézetnél munkáért.

Munkát kaphat ezuttal Budapesten egy galvanizáló, Brassóban öt és Nagybanán egy gatteros fűrészmunkás. Mezőkövesden és Jászberényben egy-egy kéményseprő, Keoskeméten egy betű- és monogrammnívő, Gölnöbányán egy lánchajlító-gép-munkás, Nagyszalontán egy timár, Nyiregyházaan egy bőrdűndős, Dunaföldváron egy szijgyártó és Kunszentmiklóson két fűsülegény. Kerestek továbbá helyben dobozkészítőnek, fehér-, gép- és kézivarűzőnek, kalap-dívatárkészítőnek és felsőruha készítőnek; Kassára gépharsnya kötőnek. Inasfűt keresnek arany-műves, asztalos, bádogos, bogárn, cipész, férfiszabó, kovács, vasöntő, sütő és szobafestő mestereknél, úgy,

helyben, mint vidéken. Az iparokra alkalmas emberek jelentkeznek az intézetnél, VIII., József-kört 26. szám alatt.

— **Házasság.** Korn Zsigmond, a Pesti Viktória Gómalom hivatalnok, eljegyezte Weisz Lipót szeszgyáros leányát, Juliskát, Budapeston.

— **Ellopott kis leány.** Nám Nándor gyári munkás panaszt emelt a rendőrségnél, hogy tegnapelőtt öt éves leánykájával a László-úti ovoda felé ment. Eközben hozzátalálkozott egy ismeretlen asszony, aki azt mondta neki, hogy nincs iskola s elkérte a leánykáját, hogy elviszi sétálni s azután haza kíséri. Az ismeretlen asszony azóta nem mutatta magát s a kis leányt is nyoma rezzett. A rendőrség most mindenféle keresi a gyermektolvaj asszonyt.

— **Pénzhamisítók.** Temesvárról táviratozzák, hogy az ottani rendőrség följelentés folytán letartóztatta Romalov Mihály utvini lakost és önkostársait Papp Pált, Somogyi Gézát és a vele vadházaságban élő Rauchsädter Erzsébetet, akiket pénzhamisítással vádoltak. A nyomban megjelölt nyomozás során Somogyinak a temesvár-erzsébetvárosi Temető-utca 2. szám alatt levő lakásán meg is találták a hamisítás-hoz szükséges szerzeszámokat, gépeket, ötvényt és egy oszomó már kész huszfillérest meg koronát. Azt hiszik, hogy a letartóztatottak összekötésében állottak az Orsován nemrégiben elfogott pénzhamisító bandával. A vizgatót Bandl Rezső főkapitány vezeti, akinek a hamisítók már be is vallották a bűnösségüket.

(x) **Mai lapunkban** megjelent „Koch Testvérek” hirdetésére t. olvasóinkat figyelmeztetjük.

(x) **Dr. Kovács kórházátja** (csakis félhold-alaku védjegyvel valódi) 3 nap alatt minden kezét gyöngyöddé és fehérré varázsol. Egy tégely 60 kr. Főraktár: dr. Kovács gyógyszerháza Budapest, Gyár-utca 17. Megjelent *Toilett-titkok* kívánatra ingyen.

(x) **A prágai házikecses orvosilag** kipróbált, melegen ajánlott szer, mely gyulladással sebeknél és daganatoknál mint fájdalomcsillapító, antiszeptikus, gyulladáscsökkentő, hűsítőleg, gyógyítólag a legjobb eredménnyel alkalmazható, miért is már mindenütt mint kitűnő házi szert tartják. Ezt Fragner A. gyógyszerháza Prágában készíti és az itteni gyógyszerárakban is kaphatók. (Lásd a hirdetését).

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

FŐVÁROS.

(*) **A közigazgatási és közlekedési bizottság** ma délután ülést tartott *Almády Géza* tanácsos elnöklése alatt. A napirend előtt *Radocza János* üdvözölte az ügyosztály új vezetőjét *Almády Gézát*. Hangsúlyozta a közlekedési és közigazgatási ügyosztály körébe tartozó ügyek fontosságát. *Almády Géza* tanácsos megköszönte a szíves megemlékezést s kérte a bizottság támogatását. Ezután rátértek a napirendre.

A mulikorban *Ullmann Pál* fővárosi bizottsági tag tette azt az indítványt, hogy a szén drágaságának a mérséklését iránt tegyék meg a szükséges intézkedéseket. Javasolta, hogy a szénbányák igazgatóit hivják össze értekezletre, a kereskedelemügyi miniszert pedig kérjék meg a szénszállításnál adandó kedvezményekre. Az indítványban azt is javasolta *Ullmann*, hogy a főváros térjen rá a magyar szén kizárólagos használatára.

Az *elnök* erre vonatkozólag előadta, hogy a szénbánya igazgatókat azért nem hívták meg, mert annak praktikus haszna nem lett volna, mivel a szénárak emelkedését a kartell okozta, meg a külföldi sztrájkok. A szállítás-kedvezményre nézve a kellő lépések már megtörténtek.

Hosszas vita után a bizottság hozzájárult az ügyosztály ama javaslatához, hogy fölirotat intézzen a kormányhoz szállításkedvezmény iránt s hogy a főváros a szénszükségletét egyelőre ne árlejtés útján szereze be, hanem hívja föl a nagyobb cégeket a szállításra.

Végül a mézáros ipartestület több kívánságát tárgyalták.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Stuart Mária. Schiller nagy történelmi színművét, *Stuart Mária-t* láttuk ma este a Nemzeti színpadon. Schillernek nem a legdrámaibb darabja ez, de festői, érdekes mű; és eltekintve attól, hogy a fő alak erősen idealizálva van, az angol lordok rajza híven tünteti föl Erzsébet korát. Leicesterben Schiller mesterileg festi a nagyravágyó, óvatos, jellemetlen udvari embert, a ki érdekeinek mindent alárendel és nyugodt arccal itéli ha általa legkedvesebbjeit, ha karrierje megkívánja. A királyné kitartott szeretője; félhivatalos szultán; büsége gyöngédsége, bátorsága mind oszpa tetettség; egész valója egy nagy hazugság; maga is érzi, hogy nálánál hitványabb lény nincs a föld kerekén; de nem tud kibontakozni becstelenségéből, mert szerelmes a pozíciójába és ennek föloldoz mindent. A magas politika árján evező udvari stróberre örök bélyeget süttött Schiller ebben a Leicester grófban. Ellentéte Mortimer, a fiatal rajongó, aki vak

mohósággal rohan a halálos veszedelembé, hogy Stuart Mária-t kiszabadítsa és habozás nélkül megöli magát, a mikor az Összeesküvést fölfeledek. Az ifjuságot és a rajongást senki sem festette tündök-lőbb színekkel, káprázatosabb pompával, mint Schiller ebben a Mortimerben, aki maga a megtestesült esküszájs. — A darab szép, komoly alkotás s ha már *Tell* és *Wallenstein* bemutatására nincs ideje a színháznak, szívesen látjuk viszont a nemzeti színpadon. Az az aggodalmunk, hogy *Stuart Mária-t* mostanában a repertoár-darabbá vált *Peleskei nótárius* zamatosan naív stílusban fogják játszani jeles művészeink: nem egészen valószínű. De gyönyörűségünk mégsem volt ki fogatalan. A címszerep *Hegyesi Mari* asszony játszotta, ezuttal először. A fekete bársony öltöny épp olyan jól állott rajta, mint az uszályos fehér kosztüm, mikor a vérdarab ment. A korhű fejdisszel körített szép arc is olyan volt, mintha Demange híres festményét láttuk volna magunk előtt eleven valóságában. Az alakításban is meglátszott, hogy *Hegyesi Mari* ambícióval tanulmányozta szerepét. Mi hiányzott mégis belőle? A lélek forró és királyi ragyogása. Az ember még nem érzi mélylegesen igaznak, ha ez a szép színésznő sir vagy lelkesedik; sima, alabastrom arcának nem hiszünk el, hogy a belsejében vihar dúl; mert ha igazán vihar volna benne: szemei vilgámt dobálnának, hangjából forró szenvedély zúdulna ránk. A bensőség hatalmas vibrálása hiányzik még ebből a *Stuart Mária*-ból. Ugy érezzük, hogy még nem olvad össze teljesen a szerepével; még nincs nagy illuziója az iránt, amit játszik; még nem teszi mámorossá a saját szenvedélye; még valami finom jégkéreg ül a szívében; még mindig nem jött el az a meleg tavasz, mely meghozza ennek a szép külsőbe zárt léleknek a virágzás pompáját, az igazi könnyek záporosóját. — *Helvey Laura* játszotta Erzsébetet, királyi méltósággal. De a királyi tartás megköveteli, hogy büszke merevségből ott se engedjen, ahol Mortimernek titkos megbízást ad. — A férfiszereplők közül *Mihályfi* Mortimer-je, *Szacsay* Shrewsbury-ja, *Somló* Leicester-je és *Gyenes* Burleigh-ja jellemző, dicsérni való alakok.

(d. e.)

Vigszínház. A mai est a szíkrával kezdődött, A királyné apródjával végződött s a két kedves egytelvonásos vígjáték közé került az az előkelő hangverseny, amelyet a Vigszínház az Építő Iparosok Segítő-Egyesülete javára rendezett. A program kissé megcsontult ugyan, amennyiben *Mayer-Mahr M.* zongoraművész közebejött akadályok miatt nem lépett fel, a közönség azonban így is teljesen meg volt elégedve, mert még mindig megmaradt *Burmester* és *Hilgermann Laura* a számára. A kiváló művésznő piáne meglepetést is csinált. Péchy rendezővel elnézését kéretett a közönségtől „hirtelen támadt rekedtség” miatt, aztán pedig egy kis fátyolozottság leküzdése után annyira magához tért, hogy egész hirdetett programját fokozódó hatással énekelte, s végül olyan lelkesedést keített, hogy ráadásul még két magyar nótát kellett adnia. *Burmester* ábitattal hallgatta a közönség. Váltakozva *Hilgermann Laurával*, négyeszer állt ki s játszotta *Wienavsky* Faust-ábrándját. *Spohr* Adagióját, *Bach* g-moll fugáját és *Sarasate* cigánydalait. Leikes hallgatósága minden egyes száma után többször kitapsolta, utolsó pontja után pedig a viharos éljenzésre és hívásokra még játszott egyet azzal a mély érzéssel és csudásan finom teknikájával. *Hilgermann Laura* Dalila nagy áriáját, majd *Brahms*, *Chopin* és *Mahler* néhány dalát énekelte. Különösen a vig dalokkal hatott, úgy, hogy a bejelentett rekedtséget is teljesen elfeledtette. Ó maga is, bár mindvégig megegetődzött egy-egy gesztussal végül erőtt vett látható lehangoltságán és jobb kedvvel visszatért önbizalommal énekelte. A zongorán *Dienzl* Oszkár kísérte. A színház meglehetősen megtelt.

Vasquezné asszony, a magyar királyi Operaház tagja, ki jelenleg Pétervároton vendégszerepel, e hó 23-án tér vissza szabadságáról s e hó 26-án lép fel a Sába királynője dalműben.

Hírek a Nemzeti Színházról. A *peleskei nótárius* amelynek minden eddigi előadását szüfolt ház nézte végig a jövő héten kétszer került színpadra, még pedig kedden és vasárnap. A *demimondét*, *Dumas* e rég nem adott színművét fogja legközelebb feleleveníteni a Nemzeti Színház. D'Ange bárón szerepében *Lánczy* Ilkával. A reprise az eddigi megállapodások szerint, kedden február 26-án lesz. Ugy a *Hőféherke*, mint a *Rab lélek* a Nemzeti Színház vonzó műsor darabjainak bizonyon tak. *Bródy* színjátéka szerdán, *Ferencczy* pedig esütörtökön kerül színpadra. A *medve* című egy telvonással. Vasárnap délután a *Kameliás hölgy* kerül színpadra, mérsékelt helyárakkal.

Miss Saharet a Magyar Színházban. Miss *Saharet*, a Magyar Színház ausztráliai táncosnő-vendége holnap, vasárnap, lép fel először. A táncművészet híres alakja, aki *Sada* Yacco mellett a párisi világhírlítés legnagyobb szenzációja volt, a *postás fiu* harma-

dik képében, a kirófi jelenetben, a dervis-tánc előtt fog fellépni. *Saharet* táncra folytán az előadás a rendesenl tovább tartana, de az igazgatóság más helyen gondoskodott rövidítésről, úgy, hogy a *postás fiu* előadása ezuttal is a rendes időben fog végzódhatni.

A Nemzeti Színház bemutatója. A Nemzeti Színházban megkezdődtek a próbák *Latzkó Andor* három-elvonásos eredeti színművéből, A testvérekből. A darab szereposztása a következők:

Szónyi Pál — Szacsay, Szönyiné — Rákosi Szió, Irma — P. Márkus Emilla, Károly — Mihályfi, Ledényi — Dezső, Hortha Kálmán — Vizvári, Hortháné — Helvey Laura, Jolán — Török Irma, Marcsa — Helvey Aranka, Tóth — Hetényi, Schlinger — Rózsahegy. Mézáros — Körösmeszey.

A már előre nagy érdeklődést keltő ujdonság bemutatója e hónap 28-ikán lesz.

Komáromi Marika Vigszínházban. A Vigszínházban pénteken, e hónap 22-ikén, a Szegény Gyermekkeret-Egyesület javára az Arany Kakas kerül színpadra. A jótékony előadás érdekességét nagyban növeli az, hogy a fogadósné szerepét L. Komáromi Marika asszony fogja, mint vendég, játszani. Együttal megenlítjük, hogy a hét többi estéjén természetesen az *Ocsay brigadéro*st adják.

Pálmay Ilka utolsó fellépése. Gróf Kinskyné-Pálmay Ilka hétfőn, 18-ikán, lép fel utoljára a Népszínházban a *Nebántsvirágban*. Ez lesz a művésznőnek az ideai évadban tizedik és egyuttal utolsó föllépése *Denise de Flavigny* szerepében.

Népszínház bemutatója. A Népszínház legközelebbi ujdonságából, *Guthi* Soma és *Rákosi* Viktor *Jupiter és társai* című énekes bohózatából ma tartották meg az első föpróbat, teljes zenekarral és kosztümökkel. Az utolsó föpróbat a sajtó meghívott képviselői előtt hétfőn délelőtt 1/211 órakor tarták meg, a bemutató előadás pedig kedden e hó 19-én lesz. A darabban a színházban csaknem egész személyzete részt vesz. A szereposztás a következők:

Bogáncs Kristóf — Németh, Peltendi Zuár — Kies, Klarisz, telesége — Kéry Klára, Flippi Ferdinánd — Solymosy, Dorongi — Szirmai, Királyi Gáspár — Raskó, Bányai — Kenedich, Lávai — Tollagi, Miska — Kovács, Bankoné — Sipossné, Erzsike — Kápolnai Irén, Gergő — Ujvári, Özevy Bucsinó — Baán Nelli, Ágnes — Iszóné, Táncos — Szerdahelyi.

A darabhoz készült új díszletek *Sganraft* Ágost Árnin az operaház főestője és *Linhart* Vilmos, a Népszínház főestője műterméből kerültek ki. Az ujdonság a hét folyamán ötször kerül színpadra: kedden, szerdán, esütörtökön, szombat és vasárnap este.

A Magyar Színház operett-ujdonsága. A Magyar Színház legközelebbi ujdonságából, *Lacome: Négy menyasszony* című operettjéből, már megindultak a színpadi próbák. *Ledófszki* Gizella, a női főszerep ábrázolója aki vendégszereplési útjáról hazakerkezett, szintén részvesz már a próbákban. A darab bemutatója miss *Saharet* vendégszereplése folytán ismét elhalasztódik, de március első napjaiban mindenestre megiesz.

Postás fiu jubileuma. A Magyar Színházban A *postás fiu* című angol operett hétfőn éri meg első jubileumát amelyhez gyorsan és a legényesebb eredménnyel jutott el. Huszonnyeg szüfolt ház tpsai között tette meg *Monckton* és *Caryll* vidám és szingzagdag műve diadalutját és a változatlan nagy érdeklődés, mely a darabhoz mindeddig híu maradt, bizonyossá teszi, hogy A *postás fiu* teljes irissességében fogja megérni következő jubileumát. A hétfői jubiláris estén a darab az első előadás szereposztásában kerül színpadra, új kuplékkal és alkalmi versekkel, melyeket *Margó* Zelma a gyorsan népszerűvé vált „mosonó”-dalban fogja énekelni. Hogy *Saharet*, a bájos ausztráliai táncosnő szintén fellép a jubiláris előadásban csak növeli a Magyar Színház ez ünnepi estéjének fényét és érdekességét.

Az Országos Színész-Egyesületből. Az Országos Színész-Egyesület tanácsa e hónap 10-én gyűlést tart, amelyen az igazgató-tanács jelentése a márciusi közgyűlést illetőleg s a folyó ügyek, a költségelírányzat, továbbá a zárószámadás kerül tárgyalásra. A rendes tanácsülés március 5-ikén lesz, amelyre *Maló* Lajos és *Pinter* Imre vidéki tanácsosokat hívták be.

Ujabb zeneművek. (Szilágyi Béla könyv- és zeneműkereskedésében. Károly-kört 2. szám.) *Tejles operák zongora-kivonatai: Offenbach: Hoffmann* meséi 10 K. *Verdi: Trubadúr* 3.60 K. A tévedt nő 4.80 K. *Rigoletto* 4.80 K. *Alarcos* bál 5 K. *Gonod: Faust* 7.20 K. *Thomas: Mignon*, kötte 10.50 K. *Leoncavallo: Bohémek* 10 K. A bajazzo 8.40 — *Tejles operettek zongora-kivonatai: Monckton: Postás fiu* 7 K. *Kis szökevény* 7 K. *Kerker: New-York szépe*. *Sidney Jones: Gésák*. Görög rabszaga egyenként 6 K. *San-Toy* 5.40 K. *Operettek, ének és zongorára magyar szöveggel: Kis szökevény* 2 füzet. *New-York szépe* 2 füzet. *Suppé: A modell* 2 füzet. *Bokor: Napgyógykötés* 3 füzet. *Mader: Primadonnák* 2 füzet. *Szulmit* zsidó daljáték 2 füzet. *Füzeteként* 3 K. *Du mein Gurl* (Csak egy kis lány) 2 K., *eterára* 1.80 K., *cimbalomra* 1.50 K. *Lengyel Miska* öt eredeti magyar dal, *Zöldi* Marci műsorából 2.50 K. *Bur* induló 1.50 K. „A kis mama”, *Brigitta* dal, *Hajhó, hajhó* . . .) éneklő *Csillag Teréz* urhölgy 1.60 K.

Mikado-valzer 2 K., *Operett-Album*. A Népszínház és a Magyar Színház legkedveltebb operett-dalainak gyűjteménye. Enekhangra és zongorára csak 3 K. Tartalma: Kis alamszi, Kadét kisasszony, Asszonyrege, Ninette, Művész király, Betyárvilág és Katonás kisasszony. *Sang und Klang, ernstes und heiteres im XIX. Jahrhundert*. 408 oldalra terjedő remek díszkötés 14-40 K. Grósz Aliréd: „Összevertó sarkantyuját, kuplé, a Postás fiu betét-dala éneklő Szoyer lonka urdyóg 1.80 K. — Fenti zeneművek az ár előleges beküldése esetén (az árhoz 40 fillér bérmentesítésre csatolandó) vagy utónevét mellett küldenek. Tizenkét koronán felüli rendeléseket bérmentve teljesítik. Könyv- és zenemű-jegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Operaelőadás a Telefon Hirmondóban. Ma este a Telefon Hirmondó előzetőinek szórakoztatására a M. Kir. Operaház előadását fogja közvetíteni. Előadásra kerül a *Don Pasquale*, Donizetti vígj. operája, amelynek új betanulással való előadása ma lesz másodszor. Az opera után a *Korrigán* ballettel kezdik, amelynek zenéje szintén hallható lesz a kagylókön keresztül. Az operaelőadás után cigányzenét közvetít a Telefon Hirmondó egészen 11 óráig az Émeké-kávéházból.

MŰVÉSZET.

Vernissage a Nemzeti Szalonban. A Nemzeti Szalon nemzetközi kiállítása iránt nagy érdeklődés mutatkozott ma a kiállítás megnyitása alkalmából. A kiállítás termeiben a főváros társadalmának színe-java gyönyörködött a festmények- és szobrokban. Ott voltak: Gróf Andrássy Tivadar, a Képzőművészeti Társulat elnöke, gróf Andrássy Sándor, gróf Batthyányi Géza, gróf Almásy György és neje gróf Hadik Béla, báró Wodianer Arthur, őrgrófi Pallavicini Ede, Szalay Imre, a Nemzeti Múzeum igazgatója, Radács Jenő, az Iparművészeti Múzeum igazgatója, Marczali Henrik egyetemi tanár, Lindh Marcella Szitányi Géza, számos előkelő író és művész és a képviselőházának is több tagja.

Döntően öt óraker megjelent a kiállításban *Wlassics Gyula* közköztudottügyi miniszter nejevel és *Zsitvinsky Mihály* államtitkárral. A kiállítás előtermében gróf Andrássy Gyula, a Nemzeti Szalon elnöke, *Hock János* alelnök, *Mowrey Gabriel*, *Riffault* francia főkonjuz fogadták a minisztert, aki az ő kalauzolásuk mellett tekintette meg a kiállítást. A kiállítás rendkívül megnverte a miniszter tetszését; minden egyes képnél ismételte megelégedése kifejezését. Több mint egy óráig időzött a kiállításban a miniszter, aki különös figyelmet fordított a magyar képekre, melyeket méltóknak mondott a kiállítás színvonalához. *Sekszay Ferencnek* elismerését fejezte ki tájképeiről, nagy elragadtatással nyilatkozott *Kacziány Rubovics Katona* és *Déry Béla* műveiről a jelenlevő művészeknek; *Horti* Nándort pedig bemutatatta magának és nejeinek, dicsőrethetve halmozva el ceruzá-rajzait. Örömmel hallotta a miniszter azt, hogy már sok műket el és megígérte, hogy még a hét folyamán többször megtekinti a kiállítást nappali világlátásnál is. Hasonlóképpen elragadtatással nyilatkozott a kiállításról a miniszter neje is. A kiállítást késő estig előkelő közönség látogatta, melynek soraiiban különösen az arisztokrácia tagjai jelentek meg nagy számban. A kiállítás már is sok műket el. E művek sora a következők: *Meunier*: Halász, megvette *Lindh Marcella*, *Charpentier*: diszedény, megvette *Glück Frigyes*, *Kacziány*: Pietá, megvette gróf *Almásy Györgyné*, *Katona*: Elhagyott táj, megvette báró *Edelsheim-Gyulay*, *Huad*: Mairóz, megvette gróf *Hadik Béla*, *Baerström*: Téli táj, megvette gróf *Hadik Béla*, *Röbert-Fleury*: Női fej megvette *Szitányi Géza*, *L. Hermite*: Buzsálód, megvette gróf *Almásy Györgyné*. A megvásárolt művek összes vételára meghaladja a 10,000 koronát.

A tájlat megnyitása alkalmából ma este banketre gyűltek a Nemzeti Szalon tagjai, kiállító művészei és barátai a Pannoniában.

Az Osztrák-Magyar-Bank budapesti palotája. Az Osztrák-Magyar-Bank tudvalevőleg palotát akar építtetni a budapesti Szabadság téren s e célból zárt pályázatot hirdetett olyképpen, hogy abban csakis külön főkért 8 budapesti és 8 bécsi építész vehet részt. A pályázók mindegyike főteltlenül kap a munkájáért 1500 korona tiszteletdíjat, de az első 5000, a második 3000 a harmadik 2000 korona pályadíjat is nyerhet. Ezeket a pályadíjakat okvetlenül kiadják a három legjobb pályaműnek, de a bank az épület kivételére nézve teljesen szabad kezet tart fenn magának.

A pályázat bírái: *Lieben* alkormányzóhelyettes (német), *Wiesenburg Adólf* (bécsi), *Deutsch Sándor* (magyar) és *Mechwart András* (magyar) főtanácsosok, *Pranzer József* főtitkár (magyar), *Förster Emil* os. miniszteri tanácsos (bécsi), *Utrich Keresztély* főpártügyi tanácsos (bécsi), *Ziegler Győző* tanár (magyar) és *Pucher József* műépítész (magyar). A pályaművek beadására aránylag nagyon rövid időt engedett a bank: április 30-ig, de viszont nem kíván nagyméretű és sok rajzot: A bizottság egy hónap lefolyása alatt

dönteni tartozik. Az épületet a banknak a Szabadság-téren, a Postatakarékpénztár palotája mellett levő tekére kell tervezni.

Válasz Hock Jánosnak.

Budapest, február 16.

Tegnap egész terjedelmében közöltük *Hock Jánosnak*, a *Nemzeti Szalon* ügyvivő alelnökének nyílt levelét, amelyet a *Képzőművészeti Társulat* alelnökéhez, gróf *Andrássy Tivadar*hoz intézett. A levél a magyar művészek felszólítja, hogy kös-senek vele fegyverszünetet, míg a külföldi művészek itt vannak. Erre válaszul a *Magyar Képzőművészek Egyesületének* elnöke, *Zala György*, ma este a következő nyilatkozatot küldte nekünk: A *Magyar Képzőművészek Egyesülete* 1901. február hó 15-ikén tartott ülésén egyhangulag a következő határozatot hozta:

I. A Budapestre jövő franczia művészeket ki-dőtséggel utján átnyújtandó ilóirattal üdvözlöi.

II. A franczia művészek tiszteletére a magyar művészek otthonában, a Műosarnokban, fényes estélyt rendez.

III. Mindezeknél fogva pedig a helyzetre való tekintettel kimondja, hogy a franczia vendégek semmiféle olyan ünnepsébeben részt nem vesz, amelyet nem-művészek rendeznek.

Ez történt tegnap.

Ma előttem fekszik *Hock János* nyílt levele.

Nem érzem magamat feljogosítva arra, hogy a magyar képzőművészek összesége nevében hivatalosan nyilatkozzam, de ilóitélezenem jól kell tőlezenem sőt meg vagyok ró a győződve, hogy minden magyar művész, akiben önértet van, együttérez velem az alábbiakban.

Hock János nyílt levelét olvasva, visszagondolok ugyancsak *Hock Jánosnak* 1898-ban megjelent *Művészi reform* című könyvére és látom, hogy a büszkeséget is mint törli meg a körülölködő sulya — rövid harom esztendő alatt! Elgondolkodom rajta, hogy ugyanaz a *Hock János*, aki három esztendővel ezelőt és az utolsó három esztendő alatt a lehető és lehetetlen leggyerekek egész özzönével támada, kibebitette, gyalázta a magyar művészek összeségét, hogy ugyanaz a *Hock János* ma. — békejobbot mer nyújtani azoknak a művészeknek, akiket minden igaz ok nélkül meghurcolt! Elgondolkodom a nemzis következettségén, hogy ugyanaz a *Hock János*, aki mindédig azt hitte, írásban és szóval azt hirdette, hogy művészek nélkül is szolgálhatja a magyar művészet ügyét, most három esztendő után, végre maga íremtetty egy olyan helyzetet, amelyben kénytelen a belmai hogy a művészek támogatása nélkül teljesen tehetetlen!

Nos hát, mi *Hock János* nyílt levelét a legnagyobb erkőcsi elégtétellel vesztük tudomásul, mert benne az ő eddigi művészi működésének legusztább, de egyuttal legsumorubb kritikát látuk.

Eppen azért levelét tudomásul vesszük, de reá nem reflektálunk, mert azok után a semmivel ki nem engedsethető sérelmek után, amelyeket ő, a „nagy hazafi” a „társajteremtő apostola” nemcsak itthon, hanem külsődön is garmadával zudított a magyar művészekre, mi — öszintén bevalljuk — az ő magabizallásának öszintéségében bízni és hinni nem tudunk, de még ba tudnánk is, nem tehetjük, mert tiltja önértetünk.

Ezért nyíltan és férfisan kimondjuk, hogy az, aki hírlapi cikkei és egyéb ellenőriztetetlen működése, de különösen a *Művészi reform* című könyv megírása révén oly kiadó ellentétbe helyezkedett a magyar művészekkel és aki egyebek közt az említett könyv 59 oldalán egy magyar műkritikusnak következő — a művészekről tett — nyilatkozatát — En már régóta látom ezt a sumorubb művészi rothadást. De nem bírok velük. Ha csak egy vagy két kutya jönne rám, azzal még csak elbánnék valahogy. De amikor egy egész farka rohan rám, mit csináljak velük? — a magévá tette, az ember többé nem számíthat arra, hogy önértetes magyar művész vele valaha is kezét foghasson, vagy vele egy uton járjon.

Az *Egyesület* főnöke közölt határozataiból világos hogy a magyar művészek mint eddig, ugy ezuttal sem szorultak arra, hogy ilven esetben viselkedésüket bárki is, de legkevésbé *Hock János* előírja. A magyar művészek hazafias kötelezettségüknek mindenkör tiszta tudatában voltak, vannak és lesznek.

Ezek után *Hock János* ne sa nálközzék, szorult helyzetében ne nyujtsa elének békejobbját, a munkának, amelyre hivatkozik, teljes dicsőségét tartsa meg magának, sőt vegye ki a részét nyugrodtan az önnepsébeiből is, de a művészek támogatására sem most sem máskor ne számíton, hanem igenis von a le férfisan annak a helyzetnek a konzekvenciáit, melyet maga teremtet magának.

Zala György

a Magyar Képzőművészek Egyesülete elnöke.

TUDOMÁNY. IRODALOM.

A népiškola és a középiskola. A *Pedagógiai Társulat* ma déután ülést tartott az Akadémiában. Az ülésen meven *Hegedűs István* egyetemi tanár alelnököt, szépszánu érdeklődő közönség volt jelen. *Kőrösi Henrik*, a közoktatásügyi miniszteriumba beosztott kir. tanfelügyelő olvasott fel a népi- és a középiskola között való kapcsolatról.

A kitűnő pedagógus széleskörű tudással fejtgette a tárgyat. A közoktatásügy sulypontja: a népoktatás,

a tanítók és tanulók közötti arány sehogyssem kiélégitő, igen sok gyerek van, aki tankötelezettsége dacára nem jár iskolába. A fő az, hogy az a sok tanuló nemcsak írni és olvasni tanuljon meg, hanem olyan közmíveltségre tegyen szert, amelynek alapja nemzeti és demokratikus legyen. Arra a következtetésre jut, hogy nálunk nem lehet a franczia lyőce mintájára a középiskolák mellé elemi szakaszt ilóllítani. E mellett azonkívül, hogy a középiskoláknak kell a népiškolákhoz alkalmazkodniok, szólnak még pedagógiai szempontok is.

A nagy tetszéssel fogadott felolvasás után *Kovács Rezső* tomatárnak *Jelentés a testi nevelés nemzetközi kongresszusról* cím alatt tartott érdekes előadást.

A császár kenyerén. *Sajó Aladár*, a novella-irodalom e jeles munkása, új kötettel jelent meg a könyvpiacra. Most is a katonaleletből merítette elbeszéléseinek tárgyát s a hogy azokat bokrétaba költötte, ráirta: *A császár kenyerén*. Egy folyvást előretörő, izmos tehetségnek, rokonszenves egyéniségnek minden kedves vonását mutatja ez a könyv is. De az emberek mély megfigyelése elárulja azt hogy e novellák szerzője olyan újságíró is, aki éles szemmel találja meg a katonák sokszor vidám, sokszor sötét életében azt, aminek művészi előadása méltán fölkeltheti az olvasó érdeklődését. *Sajó Aladár* maga is sok kedves emléket vitt magával a kaszárnya udvarából, de azért nem huny szemek annak fonákságai, kinővészei előtt sem és kedves rajzain át szívnünkbe kap az a sok keserűség és bánat, amelyet a citra uniormis csillagosa elrejt előlünk *Sajó Aladár* ebben a tekintetben ugyszólván egvedül áll elbeszélő irodalmunkban, nem csekély érdemet szerezve magának abban is, hogy új forráshoz vezette író társait, ahonnan tisztán, üdén és gazdagon fakad a humor, az alakok lélektani rajza. Irodalmi becsűvé ezt a kötetet is az előadás művészi formája teszi, az ügyes mesésövés, az alakok finom jellemzése, a szép magyar nyelv, amely irtózik a népieskedéstől és inkább a színes leírás változatos árnyalataival az számot nagy írói kvalitásokról. A besorozott parasztleány duhaj hetvenkedéstől a rokkantak házába vitt öreg katonáig képviselve van e novellák közt a katonalelet minden karakterisztikus alakja, oly híven, oly finoman megrajzolva, hogy kiszakítva keretéből, egy-egy értékes zsánerképek is beillik. Az első a kötetben: *A kezdet*. Megkapó rajza ez a császáré lett parasztleány első győtreimeinek; romantikus hangulat árad ki a *Szelebia* című elbeszélésből, különösen szép benne a kelettel ölekező ösnyák-vidék káprázatos leírása. A *Pro Memoria*ban *Krausz kapitány* sumorubb históriáját mond a el a szerző, igaz hangu ostorozásául a tiszték közt még észlelhető előítéleteknek. Két bájos apróság az eráris aszsonyokról, nyugalmazba vonult öreg katonákról ad finom díszkrét rajzot. A *Kvartély* poétikus győngedséggel megirt esete egy szegény cigánybakának, akinek szíve megesis egy éhező gyermeknek. A *Szív* című elbeszélés két szerelmi történetbe vitte bele a katonatiszt érzelem-világát díszkrét tollal. Éles megfigyelés van a novemberi tiszti rapportban, meleg érzés és kedély a *Móssi furulyájában*. A kötet győngyszeme: *A vitéz*, poétikusan megirt története egy vaskoronarendes katonatisztnek, akit elavult szabályok sokat ígérő pályájáról leszorítottak egy íróasztal mellé. Eleven, színes rajza a képtárak, muzeumok veteránjainak az utolsó, amelynek előolvasása után azzal az impresszióval tesszük leíre a könyvet hogy fokozta bennünk a katonák iránt érzett szimpatiankat még ott is, ahol hibákat, ferdeségeket akart ostorozni. Akiknek kedélye fogékony illy elbeszélések iránt, azoknak nagyon melegen ajánljuk *Sajó Aladár* legújabb könyvét. Nagy élvezettel fogják olvasni, mert való életet mutat be, tükörképeket, abból a főszegegekben, tévedéseiben is szimpatikus világból, amelyet annyi szokás, hagyomány és törvény elzár a mi társadalmunktól. A díszes kiállítású könyv kapható minden könyves boltban három koronáért.

Ooskay brigadéros. *Herzeg Ferenc* szenzációs sikerű történelmi színműve megjelent könyv-alakban. A könyvet szívesen fogják olvasni azok is, akiket élő szóval lelkesített a kiváló alkotás és azok is, akik innét fogják megismerni az utolsó évek legjelentősebb drámai művét. A csinos kötet a *Singer* és *Wolfner* cég kiadása, ára 2 korona 50 fillér.

Uj idők. *Herzeg Ferenc* nagyhatású színművével az *Ooskay brigadéros*al foglalkozik az Uj Idők legutóbbi száma. Tizenkét képbén mutatja be az egyes szereplőket és a darab kiválóbb jeleneteit. Az Uj Idők ez a száma is éppen olyan érdekes és változatos, mint a többi, szővegen és képeken egyaránt. A szerkesztő, *Herzeg Ferenc*, folytatja érdekesítő történelmi tárgyú regényét a *Pogányok*at, az elbeszélés rajzoknál *Tömörkény István Sulyok* lida, *Tábori Róbert* nevével találkozzunk, verset ír *Inotay Hugó* és *Farkas Imre*. *Peške Géza* és *Stuck Ferenc* képei mellett négy érdekes képet találunk *Műnőrről*, a most elhunyt szerb királyról. Az Uj Idők kiváló sulyt fektet az aktuálitásra és arra, hogy a közönség ilólesnének megfelelően nyujtsjon. Ez magyarázza meg szinte páratlan nép-

szertiségét. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre négy korona. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. (Andrássy-ut 10.)

FARSANG.

A jurista-bál.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, február 16.

Káprázatos fényben uszott ma este az Operaház a jurista-bál alkalmából. Pompázó virágoskerté vázolták az Opera nézőterét. Mintegy ötszáz leány jelent meg s a jurista-bált a farsang egyik legnagyobb és legsikerültebb báljává avatta. Nagy és előkelő közönség vett részt a mulatságban, a társaság elitje, pazar fényű toalettek suhogtak a oszilóknappali fényességében, szép látványt nyújtott a bálanyák emelvénye, amely köré a notabilitások gyülekeztek. A siker gróf Szapáry Pál bálelnök és Latino-vics Ernő háznagy érdeme, akik gondoskodtak, hogy a Vörösmarty-szobor-alap javára jelentékeny összeg fusson. A nemes célt előmozdította, hogy sokan felülfizetéssel váltották jegyét, így Szapáry Pál és neje 2000—2000 koronát adtak a kegyeletes célra.

A jelenvolt notabilitások között voltak: Széll Kálmán, Vaszar Kolos, Sziágyi Dezső, Piósz Sándor, Darányi Ignác, Wlassics Gyula, Hegedűs Sándor, Lukács László, herceg Lobkovitz Rezső, Beio-w-Schlettan Pál, herceg Loow, Gnasco di Bisio, Loufi bey, Tynare André, Saxlehner András, gróf Szapáry László, gróf Szapáry Pál, gróf Szapáry Gyula, gróf Csáky Albin, gróf Karásonyi Jenő, gróf Apponyi Lajos, gróf Andrássy Gyula, gróf Apponyi Albert, gróf Károlyi István, gróf Andrássy Géza, báró Dániel Ernő, báró Baich Mihály, Blas-kovich Elemér, gróf Károlyi Sándor, herceg Eszterházy Miklós, herceg Odescalchi Géza, herceg Pálffy Miklós, gróf Andrássy Tivadar, Wekerle Sándor, gróf Batthyány Lajos, gróf Széchenyi Viktor, báró Piret Lajos, gróf Zichy János, gróf Wenckheim István, báró Eötvös Loránd, báró Haupt-Stummer Lipót, gróf Hugonnay Béla, Jekelfalussy Zoltán, gróf Károlyi Mihály, báró Luzsánszky Henrik, báró Pongrácz Anzeim, Rudnay Béla, Emmer Kornél, Laskóczy Imre, Bernáth Géza, Tarkovich József, Vörösmarty Béla, Zsuzsánszky Mihály, Széll Ignác, Gulner Gyula, Nagy Ferenc, Vavrik Béla, Hammers-berg Jenő, Katona Béla dr. Székely Ferenc, Cseko-nics Gyula és Iván grófok, Hunyady László és József grófok, gróf Zichy Aladár, gróf Zay Miklós, báró Nyáry Jenő, báró Nyáry László, Alfonz és Albert dr. Fenyvessy Ferenc, dr. Vadnay Andor, Nagy Odón, Horváth Ferenc, Seyfried József, báró Born Frigyes, György Elek, dr. Nagy Dezső, Spett Vince, Stehlo Kornél, Darányi Gyula, dr. Payer Imre, Rákosi Jenő, Vészi József, dr. Kovács Gyula, dr. Than Károly, dr. Csarada János, Bolla Kálmán (adlétus), Rohonczy György, Cseznák Benő, Klobucsar Vilmos, Jablanczy Sándor tábornokok, báró Taxis, haduraltali Ludmann, Hoffman Hugó Gróf Szirmay huszárkapitány, Brázay Kálmán, Eötvös Károly, Förster Ottó, Pap Géza, Herteleny Ferenc, Rohonczy Gedeon, Kossuth Ferenc, Horváthy Sándor, dr. Osztrouczky Miklós, Münnich Aurél, Lebochzy Antal, Radocza János, Láncoz Leó, Légrady Károly, Csávossy Béla, Rakovszky István, Miklós Odón, Ragályi Lajos, Hódossy Imre, Szluha István, Mohay Sándor, Komjáthy Béla, Holló Lajos, Falk Miksa orsz. képviselő.

A lady patronessok a következők voltak:

Gróf Szapáry Gézané, gróf Károlyi Sándorné, herceg Lobkovitz Rezsőné, gróf Karásonyi Jenőné, gróf Károlyi Istvánné, gróf Károlyi Lászlóné, gróf Apponyi Albertné, gróf Apponyi Lajosné, Széll Kálmánné, herceg Eszterházy Miklósné, herceg Odescalchi Gézané, herceg Pálffy Miklósné, gróf Andrássy Gézané, gróf Andrássy Tivadarné, Wekerle Sándorné, gróf Cziráky Antánné, gróf Károlyi Viktorné, gróf Batthyány Lajosné, Blas-kovich Elemérné, gróf Széchenyi Viktorné, Hegedűs Sándorné, báró Piret Lajosné, Lukács Lászlóné, Piósz Sándorné, Wlassics Gyuláné, gróf Zichy Jánosné, Semsey Lászlóné, gróf Wenckheim Istvánné, gróf Korniss Miklósné, Adler-Bancalari Hedvig, dr. Adler Józsefné, Ágoston Józsefné, dr. Balázs Béláné, Balázs Ivánné, Baross Károlyné, Baross Jánosné, Benke Gyuláné, Beretvas Endréné, dr. Boehkor Károlyné, Brückler Mihályné, Dalmady Gyözné, dr. Darányi Gyuláné, hatvani Deutsch Sándorné, báró Eötvös Lorándné, dr. Erecsey Ernőné, dr. Falussy Arpadné, Forster Ottóné, Gorove Lászlóné, Gulner Gyuláné, Geisei Guttmann Vilmosné, dr. Györfly Gyuláné, báró Haupt-Stummer Lipótné, Hojtsy Pálné, gróf Hugonnay Béláné, Hagggenmacher Arpadné, Hammersberg Jenőné, Halmos Jánosné, dr. Herteiendy Ferencné, dr. Hegedűs Sándorné, Horváth Jenőné, Horváth Ferencné, Jekelfalussy Zoltánné, Joannovits Uray Irén, dr. Jelinek Arthurné, báró Luzsánszky Henrikné, dr. Kovács Gyuláné, dr. Kosztka Antánné, dr. Környei Edéné, dr. Krasznay Ferencné, Latkóczy Imréné, Lányi Bertalané, Lányi Tivadarné, dr. Lebochzy Antánné, dr. Lukachich Béláné, Luczenbacher Pálné, Márkus Józsefné, Miklós Odónné, Molnar Antánné, Münnich Aurélné, dr. Nagy Ferencné, dr. Nászy Karolyné, dr. Neumann Armanné, Nyeviczky Antánné, herceg Pálffy Miklósné, dr. Payer Imréné, báró Pongrácz Anseimné, dr. Pözel Istvánné, Putnok Mórné, Radocza Jánosné, Rákosi Jenőné, báró Révay Gyuláné, Révay Mórné, Rudnay Béláné, gróf Szapáry Pálné,

Sacellary Györgyné, gróf Széchenyi Viktorné, Széll Ignáczné, Szederkényi Nándorné, Szentiványi Zoltánné, dr. Schwarz Gusztávné, dr. Sipócz Lászlóné, Szűcs Andrásné, Ybl Lajosné, Weisz Bertholdné, Vasdényei Gézané, dr. Vadnay Andorné, Zsilinszky Mihályné.

(Építési és műszaki rajslók bálja. Az építési és műszaki rajslók ma tartották meg báljukat a Royal Üzses termeiben. A pompásan sikerült táncmulatságon az első négyest mintegy háromszáz pár táncolta. Az rendezőség szecessziós stíliú táncrenddel kedveskedett a nőnek.

(A Magyar Tanítók Kaszinója ma este sikerült táncmulatságot rendezett saját termeiben. Az első négyest ötven pár táncolta.

(A Budai szegénygyermekeket felruházó asztaltársaság fényesen sikerült táncestélyt tartott ma a Budai Vigadóban. Az első négyest 120 pár táncolta.

(A Jókai Kör művészestélyének műsorát, amelyet az inségesek javára holnap rendeznek a Császárúrdobán, a rendezőség a következőkben állapította meg: 1. Djenzi Oszkár zongorajátéka. 2. Dalok a Gyánybárból éneki Sziklay Bianka. 3. Magyar népdalok, éneki Dainoki Győző. 4. Szavalt, előadja Varsányi Irén. 5. A kibic, előadja Kovács Mihály. 6. Wieniarszky Souvenir-jét Sopronyi Henrik játssza. 7. Dalok, éneki Amon Margit. 8. Kuplék, éneki Sol-mosy Elek. 9. Faragó és Márkus, Éjtél után című operettjét előadják Amon Margit és Kovács Mihály.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Itélet a Krivány-ügyben. Aradi tudósítónk elenti, hogy Krivány János volt árvaépítőnőket, az aradi törvényszék ma délután 4 órakor kibírdetett ítélete szerint, sikkasztás büntetéseért 9 évi fegyházra ítélték, amelybe a 2 évi vizsgálati fogságot beszámították. Elítélték 10 évi politikai jogvesztésre is és vizsgálati fogságának további fenntartását is kimondták.

Az elítélt védője felebbezett.

§§ Szabadalmi pör. Liban Bernát podgorzei grávrvezető szabadalmibitorlásért pört indított a bécsi kereskedelmi törvényszéknél Emele Antal zsolnai gyár-igazgató és Tichy József ellen. A cs. kir. kereskedelmi miniszterium azonban Liban szabadalmi éjszökségi igényét semmisnek nyilváníttotta.

Gasztronómia a törvényszék előtt.

Budapest, február 16.

Pázmány Dénest némi túlzással a magyar Brillat-Savarin-nek mondhajuk. Knyit az étekezés művészetéhez. Könyvet ugyan nem ír, de hírlapi cikket annál többet. Ezek a cikkek vendéglősök körében igen csekély népszerűségnek örvendenek. Egyik cikkében Stadler Károlyt, a keleti pályaudvar vendéglőst támadta meg. Néhány ülettől ekapatva súlyos dolgokat írt Stadlerrel. Ezeket Pázmány a mai tárgyaláson mérsékelni igyekezett. Ez részben sikerült is. A szóban forgó cikkben Pázmány a következőket írta:

Stadler olyan nagy ur, hogy a fizetőpincére is hónapos fiakert tart. Meghazsem azt, mikor a vendégeket rendszeresen megmérgezi. Nála csak abban válogathat a kliens, hogy grüspan vagy luszkun által akar-e kimúni. Ennek a keleti indóházi étteremnek a tiszta jövedelmét szakértők 30.000 forintra teszik évenként. Stadler urat persze sohasem látja az ember helyiségekben. Ő Osz-tendében nyaral. Monte-Karloban ruletkez, olykor futtat is, de konyhájától konzekventer távol tartja magát. Minek is az! Ezt a hőhőrmesterséget elvégezi az alkalmazottjai nélküle is.

A megbántott vendéglős rágalmaszért és becsületsértésért sajtópört indított Pázmány ellen. Ezt a pört tárgyalta ma a budapesti büntető törvényszék mint sajtóbírószág Zsitvay Leó elnöklésével. A panaszost Eötvös Károly képviselte, védő dr. Abraham Dezső volt. A vádlót a bizonyításhoz tanukat is idéztetett meg, köztük Ludvig Gyulát, az államvasutak elnök-igazgatóját és Bartók Lajost.

A tárgyalás Pázmány Dénes kihallgatásával indult meg.

Az elnök: Bűnösnek érzi magát?

Pázmány: Nem. Nem akarom Stadler urnak a becsületesben gázolni, a cikkemmel csak jogos kritikát gyakoroltam közérdekből.

— Akar nyilatkozni a cikk megírásának indító okairól is?

Leszek bátor bebizonyítani, hogy a kritikának nagyon is jogos alapja volt.

A bizonyítás során kihallgatják Ludvig Gyula államvasutai igazgatót ki elmondja, hogy nála sohasem tettek panaszt Stadler ellen sőt gyakran hallotta, hogy nagyon meg vannak elégedve vele.

Eötvös: Az igazgató urnak van-e arról tudomása, hogy 1895-ben valamennyi üzletvezetőiségnek bizalmas utasítást küldtek, hogy a vendéglőt a régi kipurált bérletnek a közönség érdekében arlejtésen kívül is adják bérebe?

Ludvig: Ilyen utasítást tényleg adtunk ki, abból a célból, hogy a közönség érdekét kielégítsük.

A további kérdésekre Ludvig igazgató el-

mondja, hogy ő is étekezett gyakran Stadlernél. Volt eset reá, hogy nem izlett az étel, viszont számtalan-szor megdöcsölte a vendéglőt. Arról, hogy Pázmány neki valaha vendéglőt ajánlott volna, nem tud semmit.

Pázmány Dénes hosszasan magyarázza, hogy mennyivel különbek a külföldi vasuti vendéglők, mint a mieink. Stadlernél külön kc. van ha a hivatalnokok s külön a publikum számára. A hivatalnokok jól étekeznek, a publikum rosszul. Végül azt kérdezi Ludvig igazgatótól, hogy a vasuti vendéglőnek a jutási és világlítási költségeit ki fizeti?

— Az államvasutak.

— Nos, mondja Pázmány, ez többbe kerül, mint az egész bérösszeg, amit Stadler fizet.

Bartók Lajos, a második tanu azt vallja, hogy többször ebédelt a Stadler vendéglőjében s emlékszik rá, hogy Pázmándynak egyszer panaszkodott, hogy rossz volt az eledel. Az igaz, hogy néha jól is ebédelt ott.

Pázmány: Emlékszik-e arra a tanu, hogy mikor ez a cikk megjelent gratulált nekem s kifejtette, hogy a cikkek a közügynek nagy szolgálatot tettek.

Bartók: Ez igaz. Sőt én nagy érdemének tudom be Pázmándynak, hogy erélyes állásponttal hozzájárult, hogy Budapesten a vendéglői koszt tetemesen javult.

Eötvös további kérdéseire elmondja a tanu, hogy Stadlernél grüspan nem tapasztalt az ételekben, az itálban lévő tukszinról nem nyilatkozhatik, mert azt nincs szerencsére ösmerni. (Derültség.)

Renács Zsigmond tanu határozottan állítja, hogy rosszul étekezett Stadler vendéglőjében. Különösen a leves és a tészta ellen emelt kifogásokat.

Az elnök (Stadlerhez): Ismeri Pázmány Dénes urat?

Stadler: Ismerem.

— Szokott az ön vendéglőjébe járni?

— Többször láttam ott. Legyen szabad méltóságos elnök ur ez alkalomból megengedni, hogy Pázmány ur előadására egy megjegyzést tegyek. Pázmány ur azt mondta, hogy én csak a főhivatalnok urakat szolgálom ki tisztességesen s hogy ha egy ilyen előkelő hivatalnok az étterembe jön, a pikkolót a fizető pincérnek mindenki azon van, hogy azt jól kiszolgálja. A dolog ugy áli, hogy ekkor hajlonganak és futkosnak leginkább a pincérek, ha meglátják Pázmány urat mert tudják, hogy ő az az ember, aki a Generalsajt-ról szokott cikkeket írni. (Derültség.)

A törvényszék délután három órakor hirdette ki az ítéletet, amely Pázmány Dénest fölmenti a rágalmasz és becsületsértés vádja alól. A panaszos ügyvédje fölbezzelt az ítélet ellen.

EGYESÜLETEK.

(A budapesti tanítók segélysz egyesülete) ma délután tartotta rendes évi közgyűlését. Verédy Károly elnök megvívott beszédében kiemelte, hogy jótékony célokra fordítottak az elmúlt évben 64.537 koronát, ebből 54.270 korona kamat nélküli kölcsön 168 tag-nak. 4100 korona elhalálozott tagtársak hátraamaradot-tainak jutaléka, 4.000 koronával a temetési alap va-gyonát szaporították, 1400 koronával 11 gyermeknek adtak ösztöndíjat és 767 koronát átutazó vidéki tanítók-nak adtak segítségképpen. A tagok száma az elmúlt évben +7-el szaporodott, a vagyon 10.600 koronával, a temetkezési alap 4826 koronával, az ösz-töndíjalap 6048 koronával szaporodott. Ma 815 tagja van az egyesületnek. Türekvésük most, hogy a temetkezési jutalékok 1000 koronára emeljék. Walter Károly titkár terjesztette elő ezután titkár-i jelentését. Felosorolja a kormány és a főváros támogatását az egyesülettel szemben. Megünneplék az elmúlt évben Axametv 30 éves jubileumát. Alkotják tavaly Falter Ferenc-alapot is, amit a közgyűlés él-jenzéssel vett tudomásul. Meghallgatták ezután Ros-mány pénztárnok jelentését valamint a számvizsgáló-bizottságnak felmentést indítványozó jegyzőkönyvét. Választották végül 4 igazgatótanácsai tagot, 2 póttá-got és 3 számvizsgálót.

Nyitlér.

Vérgyógyítás

HEMOPÁTIA.

Ezen új eredeti gyógy mód bántalmat sikerrel lesz alkal-mazva köszvény, asthma, sziv-, vese-, gyomor-, bél- és hó-lyagbántalmaknál, súlyos léleg-, vér- és bürbajknál. Biztos védelem szélhűtés és elmezavar ellen. 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógy mód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemopatia) ren-dező intézeté van Budapest, V. Váci-útról 16. sz. alatt. Rendelés naponta 9—1 és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetén kívül is kezel. Néhány betegnek legbiztosabb gyógymódja.

Szt-Lukácsfürdő
Téli gyógykezelés.
BUDAPEST.
Iszapfürdő, helyi iszapkezelés, stb. olcsó ellátás. Prospektus ingyen küld az igazgatóság.

„ROYAL“ pörkölt kávé

(védelmi és módosított törvényes védő)
a legzamatosabb! a legzaporósb! minden takarékos háztartásban nélkülözhetetlen!

Kapható nagyban:

Neuman és Rosenbaum

gyarmatár és déligyümölcs nagykereskedésében

V., Árkotmány-utca 24.

Háromszor hetenként és pedig hétfőn, szerdán és pénteken kiskisnyben is
Mindön szombaton

„Royal“ népkávé 500 grammonként 1.40 korona.

Csak csomagban valódi!

A SARG-féle

Glycerin-toiletteszerek

ugymint szappanok, krémek, fogtisztító, tvázbá haj- és hajszápoló-szerek stb. (lásd részleges árjegyzékünket), a melyek 30 év óta világhírre tettek szert, kiváló higiénikus tulajdonságuk folytán a tiszt és ésszerű ápoláshoz nélkülözhetetlenek.

A legfinomabb illatszerekkel a leggondosabban elkészített Sarg-féle glicerín-szappan rendszeres használata által megakadályozzuk a gyakran fájdalmas és mindig kellemetlen bőrbetegségeket és nagy glicerintartalmú felváltan az arcbőrt a legkisebb korig fehérten, puhán és finoman tartja meg.

Mindenütt kapható!

A „Sarg“ névre tessék figyelni.

Nagyméltóságú

Szell Kálmán úr

rátót-héraházi tiszta-vérű

simmenthali törzstenyészete

22 darab fiatal tenyészbikát

és 14 darab fiatal tehenet és tenyészüstöt

bocsájt eladásra

1901. évi február hó 25-én reggeli 10 órakor

a héraházi majorban (távolság: a kis-nyonyi vasuti állomásról 10 perc, Szombathelyről 3/4 óra) tartandó árlejtés útján.

Posta-, távirat- és vasut állomás: Kis-Unyom, (Vas-megye).

PINTÉR MIHALY
számtartó.

Heidelberg W. Lipótné

szül. Fuchs Róza

Aldásús, jámbor életének 65-ik és boldog házasságának 45-ik évében, 1. hó 15-én rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát.

A drága ha ott 16-i maradványai vasárnap, 1. hó 17-én d. c. 10 órakor fognak a gyászházból (V. Váci-körút 12. sz.) az új izr. sírkertbe kísértetni és ott a családi sírban örök nyugalomra helyezni.

Aldás és béke drága poraira!

Fuchs Emáuel, Fuchs Ármán, Fuchs Rudolf, Fuchs Vilmos, Fuchs Sándor, Fuchs Gusztáv mint fivéreik, Dr. Mandel Páine szül. Fuchs Berta, Dr. Déval Ignác szül. Fuchs Emma, Fuchs Julia mint nővérek, Dr. Mandel Pál, Dr. Déval Ignác, ifj. Heidelberg Mór, Heidelberg József, Heidelberg Sámuel, Ester Vilmos mint sógorok, Fuchs Rudolfné, Fuchs Ármáné, Fuchs Gusztávé, ifj. Heidelberg Mórné, Heidelberg Ármáné, Heidelberg Józsefné, Heidelberg Sámuelné mint sógornők.

Csendes részvételt és koszorúk mellőzését kérjük.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alekiáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Trieszt, február 16. A népszámlálás eredménye: 132,288 lélek.

Róma, február 16. Az olasz királyi pár a nyáron Valábán meglátogatja a cári párt és közben látogatást tesz a szultánánál is.

Königsberg, (Poroszország) február 16. A Hartungsoche Zeitung szerint Diselsburg tanár Bésbe meghívta az első sebészeti klinika vezetőjének.

Nizza, február 16. A Grand-Hotel ma leégett. A kár lélmillió frankot tesz ki.

London, február 16. A szabadkőműves páholyok a Connaughti herceget választották meg Edvárd király helyébe nagymesternek, a király pedig elvállalta a védnökséget.

A Reichsrath válsága.

Bécs, február 16. Parlamenti körökben komoly válságról beszélnek. Ma délután hosszabb ideig tartó miniszteri tanácskozás volt.

Gróf Vetter elnök holnapra konferenciára hívja össze a cseh pártok vezéreit. Lehetséges, hogy szerdaig létrejön a kompromisszum. A katolikus néppárt azt a ánlotta az elnöknek, hogy a csehek terjeszsek elő interpellációkat csehül, aztán fordítsák le azokat németre és így kerüljenek a jegyzőkönyvbe, vagy pedig olvassák fel csehül is, németül is s aztán német nyelven vegyék fel a jegyzőkönyvbe az interpellációkat. Az elnök ezt az utóbbi módot hajlandó elfogadni.

Bolgár kormányválság:

Szófia, február 16. A kormány a szobranje választások eredményéből levonta a konzekvenciákat és beadta lemondását. Petrov miniszterelnök közölte a fejedelemmel, hogy nincs reménye a Stambulov-pártnak a nacionalistákkal való egyesítésére, tehát nem tehet szert többségre, ily körülmények közt nem marad egyéb hátra, mint a szobranjét feloszlaltatnia, vagy a kabinet lemondását elfogadni. A helyzet ma ugy alakult, hogy választási a katonai diktatura kinevezése, Poprikov elnökléte alatt.

Szófia, február 16. Az ügyek tovább vezetésével Petrov bízott meg, amíg Boris trónörökös állapotának javulása Ferdinand fejedelemmel meg nem adja a szükséges nyugalmat, hogy az egyes pártok vezéréivel koalíciós miniszterium alakításáról tárgyaljon.

A dél afrikai szabadságharc.

London, február 16. Fokvárosból jelentik: De Wet gyorsan nyomul előre a Fokgyarmatban. Csütörtökön éjjel Kimberley mellett átment a vasuton s elpusztította az összes viaduktokat. De Wet ezerkét száz emberrel és néhány ágyuval rendelkezik; az ágyuk között van egy tizenöt fontos, amelyet az angoloktól vett el. Az Oránje-folyó átlépése előtt De Wet értesítette a burghereket, hogy Hertog, aki most mind a két köztársaságnak elnöke, négyezer emberével Paarl mellett van.

Colesberg, február 16. A boerok e hó 9-én Zanddriftnél átkeltek az Oránje folyón s nagyterjedelmű hadállást foglaltak el Philippston irányában. Szerdán kétszáz tónyi gyarmati katonaság érintkezésbe jutott ezeröt száz boerral s jól tartotta magát, míg Plumer ezredes ausztráliai csapatai segítségére nem jöttek. A boer csapat, amelyet eleintén lassan visszatartottak, most teljes visszavonulásban van kelet felé. Plumer üldözi.

Standerton, február 16. A boerok a Vaalfolyó és Greilingstad között leegyőbe röpítettek egy munkásonalot. Az utána jövő páncélos vonat a boerokra létt, akik közül kettő elesett.

Port-Elisabeth, február 16. Egy magánlevél szerint a boerok Edenburgnál felrobbantottak négy vasuti vonatot. Az utolsó támadásnál egy angol páncélos vonat rájuk lövöldözött, úgy, hogy tizenkét halottat és sebesültet hagytak a csatatéren.

Berlin, február 16. A Nordd. Allg. Ztg írja: Egy németállói lap, amelynek megbízhatatlansága már többször kitűnt, azt a hirt hozza, hogy Livingszt fokvárosi német főkonzulnak konfliktusa támadt az ottani angol kormányzóval és erről jelentést is tett a német kormányának. Konstatajúk, hogy illetékes helyen semmit sem tudnak a dologról.

London, február 16. A Pall-Mall Gazette hágai tudósítója meglátogatta Krüger, aki azt mondta neki, hogy európai utasás nagy családost szerzett neki Krüger ezután így folytatta:

— Senki sem akar értünk valamit tenni? Hiszen mi csak igazságot akarunk, csak azt akarjuk, hogy meghallgassanak bennünket.

A kínai bonyodalom.

London, február 16. A Times-nek jelenti tudósítója Pekingből tegnap kelettel: A katonai hatóságok terve az idegen követéségek védelmére

való intézkedések tárgyában körülbelül az jelenti, hogy a császári palota mentén nemzetközi erődöt létesítenek. A császári palota környékén levő összes épületeket le kell bontani. Az erődítmények építését rögtön, még az udvar visszatérése előtt, kezdik meg. A követéségek szomszédságában levő kínai magánházakat lefoglalják. Franciaország és Németország nagy, magántulajdont képező tolkeket anektáltak, a melyekért nem szándékoznak kártalanítást adni. Az olasz követésig is elfoglalta a tengeri vámigazgatóság kertjeit és épületeit. A vámházakat a német követésig foglalta el. Ilyen körülmények között nem egészen érthető, hogy az udvar Sensziben akar maradni.

London, február 16. Egy pekingi távirat szerint a németek és a franciák a nyugati tartományokba expedíció akarnak küldeni. Ezt azonban az oroszok, amerikaiak és japánok ellenzik. Az angolok még nem nyilatkoztak. A franciák elpusztítottak egy Sanchikuan-tól nyugatra levő várost, mely a francia misszionáriusokat megillető 7000 tael biztosítékot nem akarta megfizetni.

New-York, február 16. Egy Pekingből érkezett távirat jelenti: A kínai meghatalmazottak értesítették az udvart hogy a követek utolsó határozata visszavonhatatlan, de Tungiusziangra vonatkozólag a halálos ítélet végrehajtása elhalasztható. Waldersce tábornagy kijelentette, hogy egyetlen egy katonát sem küldhet el, amíg Berlinből erre parancsot nem kap, ilyen parancs pedig mindeddig nem érkezett.

Közgazdasági táviratok.

Bécs február 16. Az Osztrák-Magyar-Bank igazgató tanácsa a jövő esztőtörtökön Budapesten ülést tart. A naprend során szóba fog kerülni a kamatláb leszállítása, de nyilvánvaló, hogy a bank e részben meg fogja várni a német birodalmi bank határozatát.

Bécs, február 16. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A hideg időjárás a téli vetésekben nem okozott kárt és a jelentékes egybehangzóan megnyugtatók.

Franciaországból és Észak-Amerikából a búzáról kedvezőbb hírek érkeztek mint a mult év hasonló időszakában. Az Egyesült-Államok és Argentína új vetése jobban áll, mint néhány hét előtt. Az észak-amerikai piacokon 1/4-1/2 cent volt a javulás, ellenben Angolországban az árak valamivel gyöngültek. Franciaországban erős hausse mutatkozott. A berlini piacon a búzában csekély javulás volt.

Az itteni piacon buza és rozs iránt kevés érdeklődés mutatkozott, mert a takarmányárakban volt leginkább kereslet és ezek emelkedtek.

Köttettek: Buza tavaszra 7.77. Buza május-juniusra 7.86—7.87. Buza őszre 7.95. Rozs tavaszra 7.74. Rozs május-juniusra 7.65. Tengeri június—augusztusra 5.64. Repece augusz tus—szeptemberre 12.95—13.05.

A készárak piacán búzában és rozsban nem volt üzlet. A tulajdonosok 5—10 fillérrel emelték követelésüket, de a kereslet nem volt hajlandó ezeket az árakat megadni.

Eladattak: buza 8000 mm. urasági áru 79—84 kg. májusig 8.— K. Mosonyból, kisebb tételekben 79 kg. 7.25 K. Ipolyásgról, 7.20 K. Vedemesről, 7.27 1/2 K. Ludasról, 77-5 kg. 7.40 K. Surányból 76 kg. 7.— K. Léváról. Rozs 7.—7.10 K. Verebely, 7.05 K. Ipolyás, elsősorú 7.40 K. Érsekújvárról, 6.75 K. Kistelekéről, 6.95 K. Kecskemétről.

Arpa üzletelen, csak kisebb tételek keltek el. Tengeri 15 fillérrel szilárdult s 5.90 K. állott. Zab 19 fillérrel drágult, magyar zab mennyiség szerint 6.70—7.25.

Liszt szilárdult és korpa tartott áronon kelt.

New York, február 16. (Terménytársaság.) Zárulat. Gyapot: New Yorkban helyben 9 1/2 (9 1/2). Márciusra 8.86 (9.02). Májusra 9.02 (9.06). New-Orleansban helyben 9 1/2 (9 1/2). — Petróleum: Stand white New Yorkban 7.80 (7.80). Stand white Philadelphianban 7.75 (7.75). Refined in Cases 8.85 (8.85). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — Zsír: Western steam 7.80 (7.80). Robe és Brothers 7.95 (7.95). — Tengeri iránzata szilárd. — Februárra 48 1/2 (—). Májusra 46.— (46 1/2). Júliusra 45 1/2 (45 1/2). — Buza iránzata állandó. Piros ősi helyben 80 1/2 (80 1/2). Februárra — (—). Márciusra 79 1/2 (79 1/2). Májusra 80.— (80.—). Júliusra 79 1/2 (79 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — Kávé: Iair Rio 7. sz. 7 1/2 (7 1/2). Feb.-ra 5.65 (5.65). Májusra 5.70 (5.70). — Liszt: Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — Cukor: 3 1/2 (8 1/2). — On: 26.85 (26.85). — Réz: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 16. (Terménytársaság.) Zárulat. Búza iránzata állandó. Febr.-ra 73 1/2 (73 1/2). Májusra 75 1/2 (75 1/2). Tengeri iránzata szilárd. — Februárra 80.— (88 1/2). — Zsír: Februárra 7.42 (7.45). Májusra 7.52 (7.55). — Szacinná short clear 7.45 (7.45). — Sertészsír: Februárra 13.95 (14.05). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

M E S E.

Gyurka és az emberév boszorkány.

Nagyapónak volt egy pipája, egy nagyszerű, drága tájékpipája s ezt a drágaságot a minden lében kanál, ugrifüles Katóka eltörte.

Katóka a nagyapó unokája volt, szeretete is őt olyan nagyon a nagyapó, mint galamb a tiszta buzát, hanem azért a drága szép tájékpipáját is szeretete nagyapó és — de mit csürjem — csavarjam a dolgot, bizony elrakták a pipáért a mi Katókat derekasan.

Igaz ugyan, hogy nem tört csonjtja és egy kis verés nem is ártott meg ő kelmének, hanem az is igaz, hogy a nagyapótól jött verés sokkal rosszabbul esett neki, mintha a mamája simogatta volna meg a pántlikás virgácsal.

Na, volt is aztán sírás és keseregés! Annyi könnyet elsírt szegényke, hogy egy félucrat rózsafát meg lehetett volna a könnyeivel öntözni és elkeseredésében egy rettenetes tervet süttött ki a szőke buksijában.

— Hallod-e, Gyurka — szólította meg a bátyját — gyere, menjünk el a világba!

Gyurka is rossz kedvében volt, mert a mamája sehogysem akart a sárkányára madzagot adni és ráhagyta nagy szomorúan:

— Hát menjünk; én nem bánom. Legalább hadd busuljon a mama is egy kicsit én utánam. — Én utánam meg hadd repedjen meg a szíve nagyapónak, — mondta Katóka — nem fogom háni. Hát gyere Gyurka, menjünk.

És megfogták az egymás kezét, kimentek az utcáján s neki indultak a nagy világnak.

Mentek, mendegéltek aztán, keresztül a mezőn, be az erdőbe s estére éppen egy barlang előtt álltak meg.

— Ebben a barlangban — mondta Gyurka — talán meg is halhatnánk. Mit szólsz hozzá, Katóka?

— Óh, — szepegte Katóka könnyes szemekkel — én legjobb szeretnék otthon, a magam pihés ágyacskájában aludni.

— Hja, barátom, — felelte Gyurka — azt otthon kellett volna megmondolni! Most már késő keseregni.

Katóka sirva fakadt.

— Hát menjünk vissza, haza.

— Majd holnap reggel — mondta az okos Gyurka. — Most már sötét van, nem látjuk az utat, hát legjobb lesz, ha itt meghálunk az erdőben s holnap vissza indulhatunk. Most pedig gyere, kukkantunk be ebbe a barlangba, hogy mi van ott?

De nemcsak bekukkantottak, hanem be is mentek a barlang nyílásán és amint benn voltak a barlangban, nagy csodálkozással látták, hogy ez olyan hosszú, mint valami utca s a végén valami világosság csalogatta őket tovább, ami olyan volt, mintha egy háznak az ablakából a barátság-

gos lámpa fénye ragyogott volna keresztül az éjszaka sötétségén.

— Menjünk a világosság irányába — mondta Gyurka és mentek tovább.

Elérték a házhoz s kíváncsian betekintettek az alacsony ablakon.

— Jé! — csodálkoztak aztán — mi minden van itt! Milyen drága jó ennivalók! Nézd csak Katóka, ott egy sült liba van az asztalon...

— Ott meg egy torta — mondta Katóka — meg egy tál méz.

— Meg szőlő, meggyoró, alma! Itt bizonyosan az erdő tündére lakik, ide bemegyünk. Ugyis olyan éhes vagyok, hogy a csillagos eget egy pitykének nézném, ha látnám; hát te Katóka, éhes vagy?

— Bizony! — sóhajtott Katóka.

Bekopogtatott erre a ház kapuján Gyurka, mire az menten kinyílt, csak úgy magától, a nélkül, hogy valakit láttak volna a gyerekek.

— Na, — mondta Gyurka — már az bizonyos, hogy itt tündérek laknak. Ugy örvendek, hogy meg fogok velük ismerkedni, hanem az asztalnál szépen viseld magad, Katóka. Az utjaidat ne szopogasd, ha összezsizorod és az abroszt le ne esőpögted. Erted?

Katóka intett, hogy érti és bekopogtattak a szoba ajtaján.

Ez is kinyílt azonnal, a nélkül, hogy láttak volna valakit.

— Jó estét kívánunk! — köszönt Gyurka nagy tiszteességgel, de senki sem felelt rá. Ujra megismételte:

— Jó estét kívánunk! — Megint nincs rá felelet.

— Bizonyosan nem lesznek itthon — mondta Gyurka — hát várjunk egy kicsinyig.

Vártak, vártak az ajtó mellé húzódva, de csak nem jött senki. Katóka már sírni kezdett.

— Mi bajod van? — kérdezte Gyurka.

— Félek — szepegte Katóka.

— Én meg inkább ehethném, mint félek, hát azért azt mondom neked Katóka, hogy ne teketóriázzunk, hanem ülünk le és együnk; hát ha itt olyan szokás van, hogy aki ide betéved, az mindenki a saját maga vendége?

És ők bizony leheppentek minden kínálgatás nélkül az asztalhoz és hozzáfogtak a falatozásához. Gyurka lekanyarította a sült libának a két combját s az egyiket oda adta Katókanak, a másikat meg saját maga ette meg. És mind jobban neki bátorodva, mindenhöz hozzá nyultak és végre olyan jóllaktak, mint a dudu s mivel nagyon el voltak fáradva, ott ülőhelyükben elaludtak.

Másnap reggel, amint fölébrednek s szétnéznek maguk körül, hát csak megdörgölik a szemüket, hogy talán nem jól látnak és újra szétnéznek maguk körül.

— Gyurka — sutogta Katóka fogvacogva. — hol vagyunk mi?

— Ugy látom, hogy egy kalickában — felelte Gyurka, keserves arcot vágva.

— Istenem, Istenem, — zokogott Katóka — hisz ez rettenetes.

— Hát bizony, ez eléggé rettenetes, mert mi körülbelül nem a tündérekhez, hanem a boszorkányokhoz kerültünk. Nézd Katóka, egy valóságos kalickába vagyunk becsukva és a kalickánk csak egy fel van a falra függesztve, mint ahogy odahaza a mi kanárik kalickája. És nézd csak, porcellán valóba mindenféle drága ennivaló van itt előttünk. Na, legalább becsületes boszorkányok közé kerültünk, nem hagyunk bennünket éhen halni!

— Te mindenből tréfát üzesz — zokogott Katóka — de hát ez borzasztó, mit akarhatnak velünk?

— Majd kitudódik — felelte Gyurka és mintha csak odahaza ült volna, a kedves kékvirágos abroszsal leterített asztaluk mellett, jékdévűen hasra feküdt a vályu előtt és elkezdte a finom édes kávé jóízűen habzsolni.

— Legalább megtanulom a kutya evési módját is — kacagott hozzá, mire egy másik kacagás hallatszott valahonnan.

Erre már felugrott Gyurka s a rémülten hozzá simuló Katókéval együtt farkasszemű néztek egy rettenetes csunya, vén vasorru boszorkánnyal, aki olyan sovány volt, mint egy paszulykaró s az orra akkora volt, hogy megnyergelve bátran lovagolni lehetett volna rajta.

— He-he-he! — kacagott a vén boszorkány olyan jóízűen, hogy a könnye is kicsordult tőle, — ez aztán bátor egy fickó! Hát hogy hívnak téged, te sasfióka?

— Hogy engemet hogy hívnak, azzal nem sokat ér kelmed, öreganyám — felelte nagy bátorsággal Gyurka — hanem azt mondja meg, hogy nekünk kihez legyen szerencsénk?

Erre még jobban kacagott a boszorkány.

— Hallod-e, fiu — szólt — 365 esztendő vagyok és még egyszer 365 gyereket hizlaltam meg eddig, hanem olyan bátor fickót még nem láttam, mint te vagy. Hanem éppen azért, mert ilyen bátor vagy és amiért öreganyádnak szólítottál, hát megmondom, hogy engemet az emberév Dorkának hívnak.

— Az Isten éltesse emberév Dorka öreganyámat még egy másik 365 esztendeig, hanem kérem szépen, nem tetszene minket ebből a kalickából kieszesíteni?

Emberév Dorka kacagva rázta a fejét:

— Nem ám, sasfókám?

— De kérem szépen, mi amolyan kaucsug gyerekek vagyunk, eszünk, iszunk, de nem fog rajtnk semmit az étel. Ha szézesztendeig tetszik is hizlalni, mindig ilyen madárhusban maradunk. Kár rednk pocskölni ezt a sok drága eleddel.

— Hallod-e, te kis szitakötő — mondta erre jékdévűen a boszorkány — van-e még te rajtad kívül ilyen okos fia az apádnak?

Gyurka erre is meglelt:

— Sőt még én se leszek, ha megesz kel-med, öreganyám.

A szurtos királyfi.

— REGÉNY —

Az ifjuság számára írta:

KABOS EDE.

VIII. Jön a szemelés.

Magam is úgy szeretném jobban, ha végesség között kísérhetném az én kis szurtos barátomat. De ember számára nincs olyan ut, hogy végig meg volna hintve rózsákkal s ha volna, tán nem is volna jó. A szonvedésekre is szükség van s igen okos ember mondta valamikor:

— Nagy cethalak nem nőnek édes vizekben, hanem az élet tengerének keserűségeiben.

Hát ezek a keserűségek a Viki utjába is el-látogattak. Hogy neki is hat munkanapot hozott a hét s csak egy vasárnapot: azt nem mondom keserűségnek. Szívesen dolgozott Bors Viki s néha a hétköznapiakon alig tudott elkészülni azzal a sok bádógiáttal, amit Loncincak vasárnapra összekalimpált. S kivált néhány hónappal megismerkedésük után, mikor Loncit beadták az iskolába s hétköznapiokon a kis leányt is csak egy elfoglalta az iskola, mint Vikit a műhely: nem is bántotta őt a munka. Inkább hat napon keresztül folyton szorgalmaskodott, új meg új játékszereket csinált, csakhogy vasárnap együtt örülhessen Loncival. Mert jól esett az neki, ha Loncit összecsapta két kezét s őszinte csodálkozással kiáltott fel:

— Milyen ügyes vagy te Viki, de milyen ügyes!

A Viki dieséretéből pedig sosem fogyott ki Loncit. Odahaza a nagytatyjának, az iskolában a kis barátnőinek, hazamenet az utcán a fiúknak mindig csak Vikiről beszélt, aki ezermester és mindent tud csinálni. A Kuhinka-gyerekek, akik

együtt szoktak az iskolából hazamenni Loncival, mert egy utcában laktak, már haragudtak is Viki miatt a kis leányra. Kuhinka Zsuzsika irigységből, mert Viki csak Loncincak csinált olyan szép játékokat, Kuhinka Gyuri meg rosszasságból, mert bántotta, hogy az öreg katona is, meg az unokája is jobban szerették a kis bádogos-inast, mint őt, aki pedig gazdag fiu és diák is.

S Kuhinka Gyuri egyszer ki is csufolta Loncit.

— No hallod, én nem is tűrném, hogy Zsuzsika olyan szurtos kölyökkel szóba álljon. Feketébb az, mint a kéményseprő, akivel kicsi koromban ijesztettek. Az én apám nem engedné a házába.

— De bizony beengedné, ha nekem is hozna játékot! — mondta Kuhinka Zsuzsika.

— Hát akkor is csak a játék miatt — szólt valamivel engedékenyebben Gyuri.

Különböden pedig szapulták Vikit és csufolták Loncit Viki miatt, aki megtudta ugyan kis barátnőjétől, hogy miket beszélnek róla a Kuhinkagyerekek, de csak annál szívesebben gondoskodott kedves meglepetésekről a szép vasárnapi napokra. Egész héten kalapált, faragásolt, olvasztott, forrasztott s déli pihenéskor meg estefelé mindig összebújt a Péterkével (aki már Péter volt s nem-sokára legény lehet), hogy valami új meglepetést eszeljenek ki Loncit számára. S akadt is minden vasárnapra valami szép játék, aminek Loncit megörült. Kivált egy kis bádogasztal tetszett neki nagyon, melyen sárgapléhből még ennivaló kis tányérok is voltak. Az asztalhoz különben két kis bádogszéket is csinált Viki s mindegyik úgy ragyogott, hogy Loncit akár megnézhetette magát bennük, mint egy tükörben.

Kedves, verőfényes vasárnapok voltak ezek s mikor a két gyermek elkergetőzött a virágok közt, Román Kázmér nem egyszer odaszólt Bors Mihály uramnak:

— Már nem is bánom, hogy ez a kis béka a házamba került.

— Jó a gyerek a háznál — mondta rá a

bádogos s csak fujta a füstöt pipájából, mert ez volt már neki az egyetlen mulatsága.

Aztán mégis csak abból a sok játékból támadt a baj, a keserűség. Mert talán nagyon is sokat elbábrált velük Viki a műhelyben s akár-hányszor megtörtént, hogy az öreglegény vagy a kis legények rászóltak, ha valami kalapácsra, hajlító vasra vagy egyéb szerszáma volt szükségük: Viki pedig meg sem hallotta a szavukat. Neki éppen a Loncit kacagása csengett a fülebe s hogy is tudta volna meghallani a legények szavát! Azok meg durva legények s bizony sokszor meghuzgálták a Viki füleit, ha nem a mester fia. A Péterkét bizony nem kimélték volna már, de a mester fiát mégse merték megütni, hát csak úgy káromkodtak, de elég hangosan.

Viki a káromkodásra fölriadt s egy kicsit megjéjt, mikor egyik-másik legény dühösen mordult rá:

— Belőled is akkor lesz bádogos, mikor a kutyaóél szalonca. Azt hiszi a betyár, hogy majd hetven éves korában is játékok csinálhat.

A káromkodások, a gorbomások megismétlődtek s mert Viki tovább is szívesebben gondolt a vasárnapokra meg Loncira, hát a műhelyben lassankint megszaporodtak a haragosai. Dühösek voltak rá a legények, különösen az öreglegény, aki minden nap a szembe mondta Vikinek, hogy más műhelyből már régen kiölték volna az ilyen semmiházi naplopót.

— De persze, morogta az öreglegény gunyosan, az apja csak nem fogja kilőzni!

Egyszer nagy munkában volt a műhely. Nagy, erős csatornákat kellett csinálni s a műhelyben el se férték, az udvaron kellett a csatornadarabokat egymáshoz szögezni. Azt meg úgy csinálják, hogy sok legény meg inas fogja a már összeszögezett darabokat, aztán a legügyesebb legény mindig hozzászögez egy kis részt, egy új darab csatornát. Nehéz munka ez s hogy a hosszú-hosszu csatorna egyenes legyen, jól kell vizgálni annak is, aki szögezi, azoknak is, akik fogják. Mert ha szögezés köz-

— Dehogyan eszlek, inkább menten kibocsát-lak innét és megteszlek az én első udvarmestermem és nem lesz egyéb dolgod, mint engemet mulattatni.

— Ejnye, de okos gondolatai vannak öreganyámnak, hadd hallom, hát a hugomat minek teszi meg?

— He-he — vigyorgott a vén boszorkány — a kisasszonyka csak hadd maradjon tovább is itt és hadd hiszon lassacskán. Te pedig gyere ki fiam, de nem ebben az emberi formában. Legyen belőled: bagoly...

Es csodák csodája, amint kimondta ezt a szót: bagoly, a mi Gyurkánk azon szempillantásban bagolylyá változott.

— Na — mondta Gyurka — hát az sem baj! Majd leszek én még ember is — s Katóknak oda sugta: ne félj, kiszabadítalak én! Hát menjünk, öreganyám.

Igy lett Gyurkából az emberevő boszorkány udvarmestere. Nem lehetne mondani, hogy éppen rossz dolga volt, hanem azért egyre Katóka járt az eszébe, meg az elvesztett emberi formája. Mondta is a boszorkánynak:

— Mi lesz a jutalmam, öreganyám, ha hűségesen szolgálom kelmedet?

— Megnövesztem a fejedet, édes fiam — felelte ravasszal a boszorkány.

— De hátja addig a kelmedé le talál hullni öreganyám?

— Ne félj attól, édes szógám! Még kétszer 365 esztendő kell hogy éjlek s ha addig valami bajom esnék, csak iszom abból a kis flakóból, amit az ágyasházamban őriz két háromfejű sárkány és megint kutyabajom se lesz.

— Hm, — mondta Gyurka — furcsa itóka lehet az.

— Furcsa biz' az. Attól ugyan még a holt is feltámad és mindenféle bűvösség ellen megvéd és feloldoz. Neked is csak egy csöpp kellene belőle s azon minutában levettéd a bagoly-gunyádat.

Több se kellett Gyurkának! Éjjel-nappal azon törte most már a fejét, hogy hogyan kerítse meg azt a bizonyos italt?

Ebbe a gondolatba aztán egészen belébetegedett a szegény Gyurka. Elvesztette a jókedvét, szóvalan lett s megijedt erre a boszorkány.

— Mi bajod van, édes fiam? — kérdezte.

— Beteg vagyok — felelte Gyurka.

— Hol fáj? Míd fáj? tudakolta a boszorkány, mire Gyurka azt felelte, ami éppen eszébe jutott:

— A májam fáj.

— No várj csak, majd főzök én neked mindjárt valami orvosságot.

S tüzet rakatott a boszorkány a konyhájára s egy nagy üstben elkezdett főzni, kavargatni s három nap és három éjjel egyre kavargatott.

A harmadik éjjel elaludt mellette s egy kipattant szikrától lángot fogott a ruhája.

Felébredt erre a boszorkány s rémülten visította el magát:

— Megégek! Megégek!

ben az inas egy kicsit leereszti a csatornát, mindjárt görbe az egész s akkor nem is ér semmit, mert nemhogy le tudna folyni, de megakad benne az esővíz. Azt pedig tudjátok, hogy mikor a csatornában megakad az esővíz, ki is ömlik belőle.

Azért van, hogy némelyik ócska ház alatt elmennek és csurog viz lesz a ruhátok, mintha nyakon öntöttek volna. Hát ott meggörbült a csatorna, az öntött nyakon.

Most is csatorna-darabokak szögezett össze az udvaron a legénység. Segítették ott a kis legények is, no meg természetesen a két inas: Péterke és Viki.

Ugy emlékszem, szombat volt. Vikinek már tele volt a két zsebe játékokkal. A feje ott volt valahol a Lonczié udvarán, a virágok közt s talán azt képzelte el éppen, hogy a kis leány megint összecsapja kezeit, úgy mondja a csöpp szájjával: „milyen ügyes vagy te Viki, de milyen ügyes!”

De az öreglegény mást mondott:

— Ugyedem kőlyök!

Viki fölriadt. Az öreg legény vasvillákat szórt rá a szeméből s égő orcájával olyan volt, mintha most mindjárt meg akarna pukkadni.

— Te csirkefogó, gézengúz, léhűtő! Te... te... Péterke titokban megrugta Vikit s intett neki, hogy egy szót se szóljon. Mert Péterke ismerete már az öreglegényt és tudta, hogy szombaton, mikor már belenézegtetett a pohár fenekére, nem jó vele feleselni. Olyankor nehezebben forog a nyelva és sokkal könnyebben jár a keze. Tudta, hogy szombaton vadember az öreglegény s Péterke félt, hogy még megüti Vikit. Újból megrugta hát s hirtelenében fölkapta a csatornát, melyet Viki szórakozottságában jobbra eresztett.

De az öreglegény már toporzékol.

— A majstrom is jobban tenné, ha urnak adná az ilyen kuceihert. Nemhogy segítene, de még el is rontja a munkánkat.

Viki sápadtan szólalt meg:

— Csak fáradt voltam.

— Fáradt? Hát ki vagy te, hogy neked ki

A kemence mellett gubbasztó bagoly felugrott s egy rocska viz után nyult, de a boszorkány rémülten kiáltotta:

— A bűvös italt hozd az ágyasházamból! Itt a gyűrűm, mutasd meg a két sárkánynak s azonnal megkapod tőlük.

Szaladt a mi Gyurkánk a gyűrűvel a bűvös italért, oda is adta a két sárkány a gyűrű láttára azonnal, hanem eszébe se volt Gyurkának, hogy a boszorkányhoz menjen vele. E helyett ivott belőle egy kortyot 6 maga, mire azonnal visszanyerte emberi formáját s azután szaladt a szegény Katóka kaliekiájához.

Három nagy vaslakat volt a kaliekián, s amint mekkente Gyurka a bűvös italból a lakatokat, azonnal kinyílt valamennyi s a két testvér kiszabadult az égő házból, ahol benn égett a boszorkány sárkányostul, üstöstül, mindenestül...

Gyurka meg Katóka pedig nagy szepegeve kocogtak hazafelé.

— Mi lesz most otthon? — pityergött Katóka.

— Én nem bánom — mondta Gyurka — ha eltöri is rajtam édesapám a pipaszárát, csak hogy megint otthon lehetek.

Dehogyan törték el rajta a pipaszárát! Forró esőkökkel, az örömtől sírva fogadták odahaza a két kis haszontalan, akik bizony, — közünk legyen mondva — megérdemelték volna, hogy emberevő Dorka asszonyosság pörköltnek aprítsa fel a hitvány kis esontjukat, amiért olyan nagy keserűséget okoztak az édes szülőiknek.

Lux Terka.

KÜLÖNFÉLEK.

Erdő mélyén.

Erdő mélyén, elhagyatva,
Ott, a hova nap se fér,
Áll az üres, vén kápolna
Fala bedűlt, hófehér.

Azaz fehér volt az egykor,
Most ellepte dudva, gyom,
Horpadt tető, törött ablak,
Semmi élet, embernyom.

Belül, a kék mennyezetről
Lehullt már a vakolat
S szótörölte régen a szű
Az oltárt, a padokat.

A berokadt kapun által
Havat söpört, be a szél
S az ablakra jégvirágot
Rajzolgatott fel a tél.

Holdvilágos, hideg este
Köröskörül semmi nesz.
A rengeteg mély álomban,
Talán nem is ébredsz.

S a fagy lehe titkon, lopva
Minden sügbe be-betér,
S kit megragad, annak szívét
Nem hajta már tüzes vér.

A kápolna mintha sólna;
Ide, ide jöjjetek!
Ide nem hat a zord hideg,
Itt nem dül a forogteteg.

Ki tudja, vaj' értik szavát?
De a templom furcsa
Lassan-lassan furcsa fajta
Társasággal lesz tele.

A bedűlő oltár alján
Egy vén róka ott konyol,
S a sarokban egymás mellett
Didereg két árva nyúl.

Oltár képen várjú gubbaszt,
Mellette pinty és veréb,
Csiripelni e hidegben
Nincsen kedve semmikép.

Egy pad alatt megpulva
Kis óz fagyos fűvet rág.
Okos szeme mintha sólna:
Be különös társaság!

Kik halálra üzik egymást,
Itt egymással jó barát.
Mintha ők is megbecsülnék
A vén templom szent falát.

A templom, mely ember közé
Örök választalat vitt,
Kibékíti az erdőnek
Ellenséges vadait.

Mosolyogva néz be a hold,
Mintha kedve teljenék
S bekandikál kíváncsian
A csillagos, tiszta ég.

A halálos fagy is enged
S mintha a vadon felett
Átsuhanna fenségesen
Egy isteni lehelet.

Fekeli Sándor.

Dalok egy szöke asszonyról.

I.

A szobában csak mécses pislogott,
Arnyak lebegtek a falon,
És te fűkötött szöke Madonna
Lehunytt szemmel kórágodon.

Es ágyad mellett ütem szótlanul
És néztem sápadt arcodat,
Es fáj, hogy leltem siralmaival nem
Válthatom meg fájdalmadat.

szabad fáradni? Én nem vagyok fáradt, Péterke nem fáradt és te fáradt vagy? Kutya vagy!

— Nem vagyok kutya! — fakadt ki Viki és ledobta a csatornát a földre.

— Nem vagy kutya? Hát nesze kutya!

Az öreglegény ordítva ugrott Vikihez, mintha most mindjárt agyonütné. Nagy, szőrös kezével megragadta a mellénél, levegőbe emelte, kegyetlenül megrázta s aztán dühösen csapta le a földre. Mint valami zsákot.

Viki csak valami ütést érzett, mintha egy szikla esett volna a fejére, aztán elhomályosult neki a világ. Az imént még fényes nap volt, de most hirtelen leszakadt az éjszaka. Az egész világ alszik. Viki is alszik. Ó legalább nem tud magáról semmit. Azt sem tudja, hogy két legény felkapja a földről, bevisszi a műhelybe, meglocsolja vízzel, élesíti — költögteti. Csak alszik s a csillag mellett, mely most is fénylik a homlokán, még egy kis égő vörös folt ragyog a fején: vérrözsza nőtt ki, ahol a feje az udvar kövezetébe vágódott.

Mikor magához tért, a műhely homályában alig látott. Csak a Péterke siránkozó nyöszörgését hallotta:

— Kelj fel Viki! Kelj fel! Ugy-e megrugtalak, hogy ne beszélj? Ugy-e megmondtam, hogy ütni fog? Engem is ütött, a kalapácsal is megütött, mikor visszafeltem. En már nem felelek neki, én már tudok halgatni, de te azt mondtad, hogy nem vagy kutya. Miért mondtad? Látod, hogy megvert, mintha mégis kutya volnál! Kelj fel Viki, már nekünk kutyáknak kell lenni, ha az öreglegény akarja. De kelj fel, no, az én kedvemért.

Ugy sirt, nyöszörgött szegény Péterke, mintha őt csapta volna földhöz az öreglegény. S ahogy megértette, már Viki is sirt. De valami éles fájdalom is nyílt a fejében.

— Jaj Péterke, mit fog a mama mondani?

— Szépen megmossa a fejedet, hogy ne vérezszék, aztán megcsókol, hogy ne fájjon és összeszítja, talán el is kergeti az öreglegényt. De mihaszna? Jön helyébe másik öreglegény s

az is csak úgy üt. Én kipróbáltam három öreglegényt, mióta inas vagyok. Mindegyik üt és mindegyik erősebben üt.

— Akkor én nem leszek inas.

— Hisz az a jó, hogy nem leszel mindig inas. Majd ha kitanultál s öreglegény leszel, te is ütni fogsz.

— Nem fogok ütni.

— De ütni fogsz. Én is ütni fogok. Bár csak már kitanultam volna.

Péterke folszigetelte Vikit, hogy próbáljon a lábára állni, de nagyon nehezen ment. Szédült, keringett vele a világ s hamarjában megint elcsett volna Viki, ha Péterke el nem kapja.

— Vigyázz, Viki, tüsszködjél rá.

Kikisérte az udvara, a kuthoz és vizet húzott neki, hogy megmosakodjék. Egy jókora darab fehér bádogat is kihozott tükörnek, hogy Viki megnézhesse magát benne, mikor már lemosta homokáról a vért. Aztán leült vele egy nagy kőpadra az udvaron és mesélt neki a maga szenvedéseiről, a legények durvaságáról s arról a keveske örömről, ami neki is jutott.

— Nekem az anyám sincsen itt, aki megcsókoljon, ha megverték. Na látod, Viki, mégis csak jobb neked!

Viki csak bámult maga elé s mikor elmúlt a fájdalom sajtása, valami rettenetes szegény lánkolását érezte az arcán. Megverték. Megszégyenítették. Oh!

Hirtelen a zsebéhez kapott. Istenem, ha s játékszerek összetörték volna, amiket Loncziának csinált! Sorra szedte ki a reszelőt, a kis késeket, villákat, kanalakat, egy kis üstöt, három tepsit, egy csomó bádogbetűt, számokat. Kirakosgatta maga elé s nézte, hogy nem romlott el egyik sem. Csak az üst horpadt be egy kicsit, de azt is könnyű volt megigazítani.

Már mosolygott. Azt mondta Péterkének:

— Ugy-e örülni fog Lonci?

— Hogyne örülne. De ha megtudja, hogy

milyen véres volt a fejed...

Dacsan, hirtelen szökt Viki:

II.

Szép, szőke asszony: nem tud most kacagni.
A szenvedéstől meghal a mosoly.
Csak sírni tud, mert multja temetőjén
Remegő lelke végigvándorol.

Szép, szőke asszony: vándorló útból
Mire a lelked útja visszatér:
Jóvd útjára illatos virágot
Hlinsen a jó sors minden könnyedér.

Révész Tivadar.

— **Elnök és képviselő.** Mulatságos esetről beszélnek most Párisban, mely *Deschanel*-nek, a francia kamara elnökének eljegyzése alkalmával játszottott le Velencében. *Deschanel* inkognitóban utazott *Pierre Duclaux* név alatt Velencébe és ott ismerkedett meg *Brice* kisasszonnyal, *Brice* francia képviselő leányával, aki immár néhány nap óta neje. Csakhamar mindkettő tisztában voltak azzal, hogy egymásnak vannak teremtve.

Brice kisasszony atyja, az *Ile-et-Vilainei* képviselő, a megismerkedés után fejcsóválva mondogatta: — Annyi bizonyos, hogy ennek az embernek az arcát ismerem valahonnan.

— Törte is a fejt, hogy mikor és hol találkozhatott *Deschanel*-el, — mindhiába, nem jutott eszébe.

Időközben a *Brice*-család is, *Deschanel* is visszatért Párisba, s csak elbámult az öreg képviselő, mikor a kamara ülésén az elnöki székből látta viszont a velencei ismerőst. Nevetve fenyegette meg *Deschanel* jövődöbéli apósát, hogy ugyancsak ritka látogatója lehet a kamara üléseinek.

— **Az emberi hang változása.** Az alsóbbrendű állatok hangja élesebb, mint a felsőbbrendűeké, a madaraké élesebb, mint az emlősállatoké a kis állatok hangja rikácsolóbb, mint a nagyoké. Egy francia természettudós szerint a régi népek hangja élesebb lehetett, mint a mostaniaké, mert a hang jellegét befolyásoló *Ádám*-csutkaja változásnak van alávetve s ez a görög és római szobrokban vagy éppenséggel nem fordul elő vagy nagyon is fejletlennek látszik. A fajok vizsgálata folytán is kitűnik, hogy a torok átmerője a fejlődés folytán nagyobbodik, az *Ádám*-csutkaja nő a hang ennéltozva folyvást mélyebb lesz. Európa népeinél kezdetben átlag véve a tenor-hang uralkodott, most pedig a bariton van túlsúlyban s csaknem bizonyos, hogy idővel a basszus fog uralkodni.

Ismeretes, hogy a hang a kor szerint változik. Serdülő korban rendszeren tenor, huszonöt éves korban bariton és harminc évvel rendszerint basszus. A gyenge testalkatu, alacsony emberek hangja rendszeren éles, a törpéknél gyakran tapasztalták hogy huszonöt éves korukban olyan a hangjuk, mint az öt éves gyermekeké. A szőke hajúknak átlag véve élesebb a

hangjuk, mint a barnáknak és mondhatni, hogy általában a tenor-énekesekek rendszeren szőkék, a basszisták barnák. Az értelmes és társaságkedvelő emberek organuma mélyebb, a gyöngébbeké és visszavonultan élőké élesebb. A tenoristák éneklés előtt néhány órával enni szoktak, mert tudják, hogy így tovább megmarad a hangjuk; kerülük az izgató italokat és ételeket, mert különösen a szeszes italok élvezete mélyíti a hangot. Az éneklés túlzott gyakorlása is hasonló hatással van s ezért a tenoristák, akik hangjukat nem kimélik, lassankint elvesztik a magasabb színezetet s baritonokká lesznek.

A földrajzi helyzetnek is van hatása a hang minőségére. Délen sokkal élesebb a hang, mint északon; a legjelesebb francia tenoristák a piréni. vagy földközi tartományokból valók, míg a basszisták leginkább északvidékiek. Az évszakok is hatnak a hangra, nyáron a hang általában élesebb, mint télen.

— **A halál statisztikája.** A lefolyt negyedszázad alatt Európa minden államában fokozott gondot fordítottak a higiénia követelményeire s a halálozási arányszám mindenütt lejjebb is szállt. Alábbi összeállításból kitűnik, hogy egyes államokban hány halálozás esett 1000 lakóra 1875-ben, 1893-ban és 1899-ben.

	1875.	1892.	1899.
Magyarország	34.1	33.3	27
Ausztria	32.7	27.9	24.9
Franciaország	29.5	22.8	24.9
Németország	27.6	23.7	20.6
Svájc	23.1	20.2	18.9
Anglia	20.66	18.4	17.7
Belgium	22.—	20.2	17.6
Dánia	19.60	18.6	15.6
Svédország	18.7	17.2	15.4
Norvégia	17.7	17.0	15.2

— **Napoleon a regényfaló.** A nagy Napoleon többek közt regényfaló volt, még hadjárataiban is hordott magával könyveket és Madridból, sőt Moszkvából is iratott ujonnan megjelent regényekért. Párisban a nagy hódítóknak külön hivatalnok volt, aki folyvást irodalmi újdonságokról gondoskodott a számára. E mellett szigorú kritikus is volt Napoleon és gyakran megtörtént, hogy utazókoosijában néhány oldalt elolvasott valamelyik új regényből, azután kiadta a könyvet az ablakon és mást hozott.

— **A nők Eldorádója.** Jova államban kilencszázötvenöt földbirtokosnő van, tizennyolc szarvasmarhatenyésztő öt körösmáros és kilencven kortész. Van továbbá ebben az államban a nők között tizenhárom megyei felügyelő, harminchét középiskolai igazgató, százhuszonöt orvos, negyvenkilenc gyógyszerész, öt ügyvéd, tíz lelkész, három fogorvos és egy mérnök. Mindezt pedig egy amerikai újság írja

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Irtá: STEPNJÁK.

73

A meghívottak kellő időben összegyűltek. Dávid egyeseket ismert, a többieknek mint új társat mutatták be.

A tanácskozás derültebb és kimerítőbb volt az elsőnél. A szervezkedés, amelyet akkor még csak lehetségesnek tartottak, most tény volt. Mint Andrej, úgy ők is érezték, hogy jobban nem is lehetett volna keresztül vinni. Remény töltötte el őket és a jó ügyért semmibe se vették a veszélyt.

Amint mindnyájan együtt voltak, megkezdődött a tanácskozás. Vitaközség nem volt; arra nem értek rá. Azonban sok indítvány történt minden részről. Ezeket Andrej vagy elfogadta, vagy elvetette, hanem mindenesetre végképp és kétségbevonhatatlanul eldöntötte. A terv általában véve elég egyszerű volt. Andrej másnap reggel 7 órakor tíz emberrel elmegy a döntő pontra, hogy biztosítsa a helyet. A többi negyven szerződés a közelben rejtőzik el. Andrej értesítésére, amint a nézők tolongani kezdenek, kisebb csapatokban összéből vonulnak. Igen veszélyes volna mindent egy pontban össze gyűjteni, ha az ut többi része üres. Ha a tömeg sűrű, akkor elől foglalnak helyet, szemközt egymással, két csoportban. Ez azért is szükséges, mert a megremült nép könnyen szétszórhatta őket. Így a tömeg a hátuk mögött iramodik el, s nem lesz vele bajuk.

— Most, — szölt Andrej órájára nézve — itt az ideje, hogy elmenjünk a fegyvereinkért. Fél nyolc volt. Vatajkónak már el kellett hoznia a bombákat a Dadogó házából. Ezeket a

s csak az a kérdés, hogy mi a foglalkozásuk Jovában a férfiaknak?

— **A kézcsókról.** Már az ókorban is nagyon el volt terjedve a kézcsók, és Salamon egy helyütt meg is rózza a hízolgókat, akik folyton pártfogóik kezét csókolgatták. A görögök, ha nem hozhattak elég nagy áldozatot isteneiknek, megcsókolták a szobrok kezét, azután a látóhatár elé vetették kézcsókjaikat. A rómaiaknál a szent szobrok kézcsókja annyira elterjedt volt, hogy azt, aki e szertartást mellőzte, istentagadó gyanánt üldözték. A rómaiak az előkelő embereknek is kezét csókolgattak, a császár kezét azonban csak a főrangúak csókolhatták meg, a köznép csak a ruhájának a szegélyét, vagy pedig leborulva előtte, kézcsókokat vetett feléje. A középkorban a kézcsókot kezdetben csak a püspökök és más magasrangú papok követelték meg.

— **Terjedelmes levél.** A „legnagyobb“ levél, melyről a krónikák megemlékeznek, a híres *Timurlenk* levele volt az egyiptomi szultánhoz. Terjedelme három öl széles és hetven öl hosszú volt, az egészet *Mulona Serik Mohamed* szépiró rajzolta tele aranyos betűkkel s *Timurlenk* sajátkezűleg írta alá nevét, míg azelőtt, nem tudván írni, csak veres szinbe mártott kezének lenyomatát tette oda. A középszásiai népeknél általában igen gyakran előfordul, hogy megtisztelőleg óriási nagyságu leveleket küldenek, míg a kínaiaknál magas állású személyekhez minél apróbb leveleket illik küldeni.

— **Híres amazoncsapat.** 1787-ben *Potemkin* herceg szervezte a legérdekesebb amazon csapatot az utazó *Katalin* cárnő tiszteletére. A csapat a *Balaklava* környékén lévő gyarmatok legszebb száz hölgyéből állott. Karmazsiniros bársonyruha, zöld bársonymellény, struccollakkal és aranylemezekkel díszített turbán volt az öltözködésük. A könnyű puskákkal ellátott amazonokat narancs-, citrom- és babérfákból álló hosszú fasor mentén helyezték el. A *Katalin* cárnővel utazó *II. József* császárt annyira meglepte ez a ritka látvány, hogy a csapat vezetőjét, *Standarov* kapitány nejét megcsókolta.

— **Ember-áldozat.** Indiában egy *mhairant* faluban, amely már 1818. óta angol fennhatóság alatt van, nemrégiben ugyanevezett *John*-áldozat történt. Önkéntesen ajánlkozók megégetése ez, hogy az áldozat segítségével elhárítsanak valami fenyegetőt bajt a községről. A brahminok buzdítással három férfi és négy nő ajánlkozott, hogy a faut önteláldozásuk által a bajból megmenjenek. A nők tiltakozására a férfiak nem engedtek meg, hogy feláldozzák magukat, később két nő is megjött és visszavonult, kettő azonban bátran kiállotta a halált. Mikor már meggyulladt a mágiya, ők maguk hívták fel a körülállókat, hogy

hét embernek biztos helyekre kellett vinnie. A rendőrségnek könnyen eszébe juthat a kivégzés előtti éjjelen néhány kázkutatást tartani, s egy megtalált bomba az egész vállalkozást elronthatná. Ezeket csak másnap reggel akarták szétosztani.

A szokásosabb fegyvereket, revolvereket, azonnal ki lehetett adni.

A tanácskozásnak vége volt, az emberek fölkeltek. Másnap a csatatéren kellett találkozniok.

Andrej a klasszikus történelemből tudta, hogy ilyenkor a vezér feladata beszédet tartani embereikhez. Ő azonban nem volt sok szónok embere, azután félt, hogy nevétségének látszik, ha ezeket az embereket akarja buzdítani.

— Tehát holnapra! — szölt egyszerűen s mindegyikkel barátságosan kezét szorította.

Az első csapat éppen indulni akart, amikor Dávid egy gyanus külsejű egyénre hívta fel Andrej figyelmét.

— Már vagy tíz perce figyelem, szölt Dávid. Ugy látszik, különösen a mi ablakunk érdekeli, pedig ugyancsak palástolja.

Andrej kinézett.

— Oh, hisz ez jó barát! szölt, amint egy kis rendőrtisztviselőt ismert fel benne, aki egy esekélységért elmondott neki mindent, amit hivatalos minőségében megtudhatott.

— A jelle vár. Meg akar látogatni.

— Felkérte társait, hogy meg maradjanak kevéssé, az inrok esetleg érdekes újságot hozhat.

— Csak az ablakhoz ne jertek, — szölt egy néhány kivánsziboz. Az ember roppant félénk s könnyen megijed.

Andrej lement s néhány perccig beszélgetett vele.

Halottalóvanyán tért vissza. Arca nem annyira izgatott, mint haragos volt.

— A rendőrség értesült a dologról, — szölt mogorván. — Valaki fecsegett, szégyen és gyalázat!

— Hogyan? Mi az? Bizonyos vagy benne? — hallatszot minden oldalról.

vágják le kezeiket és vitessék el azokat a helytartóhoz annak a tanúságául, hogy az áldozat megtörtént. Az ünnepélyes tett idején több brahmin megszurta magát és vérrel feckendezte be a magyárt. Fényes nappal, az egész falu jelenlétében történt a borzalmas áldozati ünnepély, s hiába indított vizsgálatot az angol hatóság, a fanatizmusnál egyebet nem konstatálhattak.

+ A villamosság a mezőgazdaságban. Egy bajor mezőgazdasági szövetkezet *Balthard* város közelében villamos központot szándékozik létesíteni, mely pusztán mezőgazdasági célokra felhasználandó elektromos áramot fog termelni. Az áramot részben vízi erő, részben pedig gőzerő fogja fejleszteni. Ez áramot 5000 Volt feszültséggel szállítják majd *Balthard* és *Landenbach* városokba, ahol igen különböző célokra fogják felhasználni, például cséplőgépek, gabonamelők, malmok, ekék hajtására. Minden majorban áramelosztó táblát helyeznek el. Az elektromotórok igen egyszerű szerkezetűek lesznek és bármelyik gazdasági munkás kezelheti majd.

A villamos világitást mindezen városokban s az összes majorokban bevezetik. Ily sokoldalú kibeszárítás mellett a központi telep gazdaságosan működhetik, mit azért is bizony lehet várni, mert a vízi erő csekély anyagi áldozatok árán lesz kedvező viszonyok folytán kihasználható, másrészt pedig a gőz előállításához szükséges szenet a telep közelében lehet majd beszerezni.

+ A napernyő-hangyák. Onnan nyerték elnevezésüket Amerikában a *napernyő-hangyák*, mert gondosan gyűjtik a leveleket nem ugyan napernyőnek, hanem lakásaik fedélzetéül. Ez a szokásuk nagyon veszélyes, úgy hogy néha egy óra alatt megkopasz tanak egy fát. Különösen a kávételepek tulajdonosai nagyon félnek tőlük, mivel millió számra támadnak meg egyes ültetvényeket. Nagyon ügyesek ezek az állatok alagut készítésében is. Ha valaki a leveleket vívív hangya-csoport elé oly vastag fágat helyez, melyen nem mehetnek át, egy óra alatt képesek a fában alagutat vájni s a leveleket azon keresztül viszik

KÖZGAZDASÁG.

Labanckodás.

Budapest, február 16.

A magyar borkereskedelem védelmére néhány cikket írtunk, amelyekben az érdekeltek körök figyelmét az osztrák borkereskedők néhány tekintélyes tagjának viselt dolgaira irányítottuk. El voltunk rá készülve, hogy ezért megtámadásoknak leszünk kitéve, mert: „szólj igazat s betűit érte a fejedet.” De bizony csalódtunk. Az osztrák lapok, alkalmasint meggyőződve

— Semmi kétség. Az ember azt mondotta, hogy néhány percelt hivatalzárás előtt berohant a rendőrfelügyelő s a kormányzót kereste. Mindketten rendkívül izgatottak voltak s „dinamit-bombákról” beszélgettek. Az irnok ezt ki nem találhatta, nem is álmodhatta, minthogy fogalma sem volt a terveinkről. A dolog, úgy hiszem, önmagáért szól.

Mindnyájan le voltak szívta. Itt volt a tény, tagadhatatlanul, kétségtelenül, s mégis teljesen érthetetlen volt. Összeesküvők nem mindig olyan titoktartók, mint ahogy lenniük kellene. Egyik-másik új ember talán mondhatott valamit nővérnek vagy szeretőnek, de akkor nem terjed el a hír ilyen hamar. Csakis nyomorult, alávaló árulás lehetett.

Egy sértő, lealacsonyító gondolat látszott mind a hét férfi szemében, amint egymásra néztek. Hirtelen összebujt a hét fej. Sietős kérdések estek, suttogó feleletek jártak, sokkal vérlázítóbb kérdések, semhogy azokat hangosan el lehetett volna mondani, főleg idegenek jelenlétében; ebben az esetben Andrej és Davidot is annak tekintették.

— Nem, lehetetlen. Csakis megbízható emberekkel szölitottunk fel. Mindannyian erélyesen tiltakoztak, mindannyian jól állottak embereikért! Hangos esengetés, erős kopogás kíséretében zavarta meg a beszédet. Andrej még csak nem is felelt, csak éppen gunyosan bólogatott az ajtó felé és kihuzta revolverét.

Mindnyájan értették a jelet, s elhatározták, hogy drágán adják el az életüket. Egyedül Davidnak nem volt fegyvere. Pedig ő is „illegális” volt. Azonban ő sem akart elmaradni a többi mögül, s felkapott egy gyönyörű amerikai öltözetűt az előkészített fegyverek közül.

Andrej a falnak vette a lábát, jobbában nagy revolverével, kinyitotta balkezevel az ajtót. Barátai, amikor az ajtó kinyílt, nem lövést, hanem Andrej igen barátságosan felkiáltását hallották.

(Folytatása következik.)

állításaink igazságáról, bölcsen hallgattak. Egynéhány bécsi lap reflektált ugyan közleményünkre, de azok is oly módon, hogy felhívják a bécsi borkereskedőket, miszerint ők maguk tisztazzák ügyeiket.

Csalódásunkat nem is ez okozta. A higgadt, részrehajlatlan, tárgyilagosan ítélkező sajtó másként el sem járhatott. Csalódásunk okozói nálunk vannak. Magyar érdekekért szálltunk sikra és — horribile dictu — a magyar szaklapok lihegnek ezért bosszút. A *Borsási Lapok* köznyelvességgel mellőzték az egész dolgot s nem tudjuk mi okból, kimélték a mi borkereskedelmünk büntő megromtót.

Ezen dologgal tegnapi számunkban foglalkoztunk.

Amire azonban egy másik magyar szőlészeti szaklap vetemedik, — az tulmegy a megengedetten. „Allgemeine ungarische Weinzeitung” a neve, ennek a Sopronban német nyelven megjelenő, a kereskedelem érdekeit védeni hivatott tekintélyesebb szaklapnak, mely tegnapi számában önönmagára sűtötte a hazafiatlanság bélyegét. „Testvérharc” cím alatt, vezető helyen oly cikket közöl, mely a leghevesebben támad bennünket azért, hogy a magyar borkereskedelem érdekeiben szölitunk — és védelmére kel az osztrák borkereskedőknek, kiknek bántalmazásáért rendre meri utasítani lapunkat.

Megszölitük a mindennapi életben, hogy a bűnösök hibájukat szépitgetni, mentgetni és indokolni akarják. Az idézett lap azonban ezen szokástól is eltér. Az általunk felhozottakat meg nem cáfolja, mert meg meg nem cáfolhatja, az egész ügy érdemében egy szóval sem nyilatkozik.

Nem állítja, hogy a bécsi borkereskedőkön sérelem ejtetett, hanem egész egyszerűen ránk támad és szemünkre lobbantja, hogy a tetten ért osztrák pancsolókra felhívjuk az intéző körök figyelmét. A soproni osztrák lap arra alapítja cikkét, hogy a mi lapunkban megindított polémia nem a közjót s nem a kereskedelem érdekeit szolgálja, hanem hogy egyes cégek magánérdekeinek szolgálatába álltunk. Erre válaszunk az, hogy a mi kulforságunk tiszta. Mondottaink oly szakember tapasztalatai, aki távol áll a borkereskedelemtől, akinek már semmi köze a magyar borkereskedelemhez, akit semmi materiális érdek, hanem igenis a hazafiság vezérelt önzetlen, a közjónak szentelt munkálkodásában. Kövesse a lap ennek példáját; a magyar borszat érdekei védelmére ne használja csak cégerül, akkor fogja ő is teljesíteni kötelességét. Vagy pedig legyen őszinte és változtassa át címét „Allgemeine österreichische Weinzeitung”-ra. Mindaddig pedig nem érdemi meg, hogy akár csak egy magyar szőlősgazda, vagy borkereskedő is magyar szaklapnak ismerje el.

Hetiszemle.

Budapest, február 16.

Gabonauzlet. (A *Budapesti Napló* tudósító átlól.) Az időjárás e héten teljesen megváltozott. A mult heti enyhe idő helyett ismét téli hideg idő állott be, melynél kevés csapadék mellett erős fagy uralkodott. A vizállás esőkkel és a folyókön megindult jég továbbra is hideg idő mellett csakhamar ismét megállhat. A vetésekről panaszot nem hallani. A külföldön az időjárás ugyancsak erősen télies.

A külföldi piacokon a hangulat tulnyomóan szilárd és az árak nagyobb részben emelkedtek, a fogyasztás azonban továbbra is csak a legszükségesebb beszerzéseire szorítkozik, mi mellett az üzlet nagyobb terjedelmet alig vehet fel. Amerikában többszöri, habár csekély hullámzások voltak, melyek egyenlőségként csak 1/4 c-nyit emelkedést tüntettek fel. A kivitel üzlet csak a normális keretben maradt meg; a látható készletek a Bradstreets becslése szerint 1,600,000 bushellal csökkentek. Az argentiniai kínálat gyengült, de ez nem volt befolyással, mivel az új termés minőségét nem igen dicserik. Ellenben az ausztráliai kínálat annál erősebb és az Európa felé uszó mennyiség folytón szaporodik. Angliában kezdetben bágyadt volt az üzlet később azonban jobb kereslet mellett az árak tartottak maradtak. A francia piacokon az irányzat gyorsan emelkedő volt és a mult héthez viszonyítva, buzában háromnegyed fr., lisztben 1/2 franknyi javulás mutatkozik. Félnek a vetések rossz áttelelésétől, másrészt az ismert Bons d'importation javaslat életbeléptetését is legközelebbre várják. A német piacok fedezési és helyi vételekre szintén mérsékelt emelkedtek. A többi kontinentális piacokon ugyancsak jobb érdeklődés érvényesült, a fogyasztás kevésbé nehezkes és valamivel magasabb árak voltak elérhetőek.

Nálunk a kereslet kenyérmagvak iránt élnk volt és az irányzat is szilárd, takarmánycikkek jó kereslet mellett ugyancsak emelkedtek voltak.

Az üzleti forgalomról e héten a következőket jelenthetjük:

Buza a hét kezdetével csak gyengébb érdeklő-

déssel találkozott ugyan, a hangulat azonban tartott maradt. Az üzlet későbbi olyamán azután határozottan szilárd irányzat érvényesült. A malmok élénk vételkedve tanúsították és tekintettel a korlátozott vasuti hozatalokra naponként nagyobb tételekben raktárarut, valamint hajóarut a hajózás megnyitására szállítandólag vásároltak. E mellett a tulajdonosok magasabb ár-követelések is tellességgel mántányolták és az árak a mult héthez viszonyítva 10 fillérrel javultak. A hét vége felé a hangulat valamivel csendesebb, de változatlan maradt és az összforgalom — melynek egy része egyes vidéki malmok szükségletére fordított — 200,000 mm-át tesz ki; a betihozatal csupán 38,000 mm.

Rozs e héten is csak mérsékelt volt forgalomban; a gyenge kínálat dacára a fogyasztás épp úgy, mint az export, inkább tartózkodó maradt és az árak a mult héthez viszonyítva változatlanok. Minőség szerint helyben és helybeli paritásra 7.10—7.20, finom árúért 7.25 koronáig jegyzünk. Nyíri származékokban ugyancsak korlátozott volt a forgalom és Debrecen-Nyiregyháza távolságában átvéve 6.70—6.75 koronáig jegyzünk.

Arpa (takarmány- és hántolási célokra) továbbra is csak mérsékelt van kínálva, míg a kereslet ugyi gyárosok, mint a hízalók részéről élénken alakult. Az árak így szilárdak voltak és 10 fillérrel emelkedtek. Minőség szerint 6.10—6.40 koronáig fizetnek helyben. Állomásokon átvéve, sűr- és malataárpákban a hangulat ugyancsak szilárd és jó minőségű áru iránt kereslet mutatkozik. megfelelő ár azonban alig van a piacon és így eladások is csak elvétve történnek. Egyébeként teljes mult heti árakat jegyzünk.

Zab továbbra is szilárd; a kínálat mérsékelt ugyan és a fogyasztás vásárlása sem haladta túl a rendes keretet; a határidőpiacok emelkedett árólajamjegyzés és az e cikkben mutatkozott jó kiviteli kereslet azonban a készárukat is husz fillérrel való javulását hozták magukkal mi mellett különösen prima áru részesült figyelemben. A helyi fogyasztás alig vásárolt 4000 métermázasat, míg ellenben kivitelre helyben és a vidéki állomásokon átvéve nagyobb tételek kelték el. Minőség szerint merkantil árúért 6.20—6.40, prima árúért 6.60 koronát jegyzünk helyben.

Tengeri továbbra is csak mérsékelt van kínálva, míg a kereslet belidőli számlára jó maradt. A gyorsan emelkedő határidőjegyzés természetesen szintén hatással volt és így az árak ca. 15 fillérrel javultak. Tiszavideki ajánlatok az e relációkban csak mérsékelt érdeklődés dacára ugyancsak szilárdak és 4.70—4.90 korona között voltak értékesíthetőek. Bácsák és bánati állomásokról budapesti paritásra 5.27 1/2 koronáig fizettek. Kőbányán e hét folyamán 5.30—5.40 korona között jegyezték.

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár ma délután tartotta *Bujanovics* Sándor elnöklete alatt évi rendes közgyűlést. Elnök fájdalommal jelenti, hogy az intézetet a lefolyt évben két halálossal nagy veszteség érte. Elhunyt *Szarvassy* Sándor igazgató-sági tag és *Kuklay* János választmányi tag, kiknek halála felett a közgyűlés jegyzőkönyvéleg fejezte ki részvétét és elismerését.

Az előterjesztett igazgató-sági évi jelentés megjegyzi, hogy a piacon a folyton esőkön kamatiáb mellett mindig elég pénz állott rendelkezésre. Ennek ellenére a beletelési papirokat nem keresték, a bizalom a vállalkozási kedv minden terén hiányzott, az üzletek a lehető legszűkebb korlátok között mozogtak. A különböző üzletágak eredményénél ezek az iránytadó elvek hiven tükrözödték vissza. A vég-eredmény az érintett nyomasztó viszonyok között teljesen kielégítő s a jobb jövőnek a gazdasági helyzet javultával biztosítékát képezi. A forgalom az előző évek bármelyikének forgalmát meghaladta. A pénztári forgalom 1.186.833.162 K. 69 f. volt, 94,852.169 K. 45 f.-el több, mint az előző évben. Az összes forgalom pedig 3.008.096.067 K. 28 f.-re rugott és az előző évi 213.296.103 K. 16 f.-el haladta meg. Takarékpénztári folyó számlái betéteinek és pénztárjegyünk összevéve 27.668.916 K. 10 f.-ről 32,016.625 K. 60 f.-re s így 4,347.709 K. 50 f.-el, a takarékpénztári betevők száma pedig 143-al emelkedtek. — Leszámitoltott 62.082 db. váltó 204,197.986 K. 72 f. értékben. A leszámitolt váltók száma 6.080 drbval, azok értéke 17,305.059 K. 52 f.-el emelkedett. A mérlegben kimutatott veszteségből a váltóleszámitolási üzletre 18.461 K. 19 f. esik, amely részben még előreláthatólag megtérül. Az értékpapir előlegezési üzletben 8,704.574 K. 90 f. volt elhelyezve. A tulajdon érték-papir állomány 5,771.762 K. 60 f.-el van felvéve. A záloglevelek értékesítésének nehézségei fokozódtak, ezek a nehézségek befolyásolták az egész jelzálog-üzletet. A rendes és rendkívüli kölcsönök levonása után a jelzálogkölcsönök állománya az év végével 75,178.185 K. 84 f. volt.

A lefolyt üzleti év tiszta nyeresége a mult évi áthozattal együtt 1,586.778 K. 95 f. volt, melynek hovatartására vonatkozólag az igazgatóság a következő javaslatot terjesztette a közgyűlés elé: A nyereség tartalékalapra 27,808 K., igazgatók s tisztviselők jutalékára 55,216 K., az igazgatóság jutalékára pedig 110,832 K. fordítandó. A még fennmaradó összegből 1,120,000 K. a részvényesek között felosztandó, úgy hogy minden egyes 600 K. részvényre 80 K. osztá-

lék jut. Indítványozza továbbá az igazgatóság, hogy a nyugdíjalpra 24.000 K., jótékony célra 6000 K., nyeresémeny-tartalékalap gyarapítására 40.000 K. fordítsák s a fennmaradó 141.507 K. 95 f. az új számlára vitessék át. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, s úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak a felmentéseket megadta. *Czettel* Gyula a részvényesek nevében a kedvezőtlen pénzügyi viszonyok dacára elért fényes eredményért köszönetet és elismerést mondott. Végre a sorrend szerint kilépett 3 igazgatósági tagot: dr. Lang Lajost, dr. Schmitt Józsefet és *Wolfer* Józsefet egyhangulag újra megválasztották.

A Hazai Bank részvénytársaság tegnap tartotta báró *Dániel* Ernő elnöklete alatt VI. évi rendes közgyűlést, melyen 80 részvényes 24.744 részvény képviseletében jelent meg. Az igazgatósági jelentés szerint az 1900-ik év tiszta nyeresége az előző évi nyereségáthozat hozzászámításával 948,937 korona 28 fillért teszzen, mely összeg a részvénytöke 9,489%-ának felel meg.

A közgyűlés a jelentés tudomásvétele után és a felmentvénynek az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére való megadása mellett elhatározta, hogy az alapszabályszerint levonások után rendelkezésre álló 793.344,20 koronából a 6-ik sz. szelvény e hó 18-ától kezdődleg 12 K.-val beváltassék, a tartalékalap az alapszabályszerintleg annak járó 49.864,34 K. felül 50.135,66 K.-val, összesen 100,000 K.-val dotáltsassék, a mérleg szerint még 16.510 koronát tevő letári berendezés leírassék, a tisztviselők között külön remuneraációkép 20.000 korona felosztassék, a nyugdíjalap részére, mely ez által 206.585,82 koronára, emelkedik, 30.000 korona fordíttassék és 73.658,58 korona, mint nyereségátvitel, az 1901. üzletév javára irassék. Ezek után a közgyűlés a régi igazgatósági tagokat újból megválasztotta három üzleti év tartamára, végül pedig dr. *Weiss* Sándor részvényes indítványára a vezérigazgatónak, az ügyvivő igazgatóságnak és a tisztikarnak ügybuzgó és eredményes működésükért köszönetet szavazott. A közgyűlés után az igazgatóság alakuló ülést tartott, melyen elnöknek báró *Dániel* Ernő és helyettes elnöknek *Hatvany-Deutsch* Sándor választott meg.

A betegsegélyezés reformja. Ma délután folytatták a tárgyalást a kereskedelemügyi miniszteriumban a munkásoknak betegség esetére való biztosításáról szóló törvényjavaslat telett. *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter megnyitotta az ülést s utána *Kádár* István szólt elsőnek, gyakorlati szempontból bírálva a tervezet tizenegyedik pontját, annak teljes átdolgozását javasolja, mert nem tartja lehetségesnek, hogy a vasutépítő munkások betegsegélyezési ügyét a többi munkásokéval azonos alapon rendezzék. Sem a munkások száma, sem alkalmaztatásuk nem állandó. *Walther* Gyula prépost dicsőró szóval emlékszik meg a kerületi betegsegélyező pénztár működéséről s szembeáll azok véleményével, akik e pénztárak kötelező voltát vagy költségességét támadják. Nem zárkozik azonban el a pénztárak hibáit elől sem s a munkások néhány kívánságát terjeszti elő. Mindenekelőtt azt kívánja, hogy a pénztárakat centralizálják s országos szervezetű tegyék, hogy ilymódon a felvidéken szerzett jogait az Alföldön is élvezhesse a munkás. Végül munkásbiztosítási hivatal felállítását sürgeti. *Kanitz* Jenő a kerületi pénztárak jogosultságát vitatja, a törvényjavaslatban lefelejtett szövetség elvét eltagadja, de több megjegyzést tesz ellene. Dr. *Ditz* József konstatálja, hogy a javaslat mostani szövegében nem nagy lelkesedést kelt Horvátországban. Szükségesnek tartja a pénztárak egységesítését, jobb ellenőrzését. A szövetség kérdését Horvátországban súlyos tehernek tekintik s az a terv, hogy a gyári pénztárakat előlrik, valóságos konsternációt keltett a horvátországi munkások közt. *Deil* Jenő rámutat arra, hogy a multban elkövetett bűnökkel nem lehet következtetést vonni az egyes pénztárakra, mert a bűnököt nem a törvénynek és nem a pénztárnak kell felróni, hanem a pénztár élén álló egyéneknek. Az összes kereskedelmi és iparkamarák — a miskolci kamara kivételével — egvértelmű határozatot hoztak a fennlirgott kérdésben. E határozatnak alapja pedig a kereskedelem országos szervezése és kötelező ipar-tütelek felállítására. Minimum megállapítását mellőzendőnek tartja, mert a tapasztalat azt bizonyítja, hogy nem mindig a nagy létszámú pénztárak voltak a legelőrelőbbek. A szövetség felállítását teleslegesen tartja.

Vámos Béla számos érvet hoz fel a kerületi pénztárak mellett s rámutat arra, hogy helyes kezeléssel ezek a pénztárak felvirágozhatnak. Nézete szerint helytelen többféle betegpénztár felállítását. Ideálja az volna, hogy ha csak egyféle pénztár volna, mert akkor az erők nem oszlanának meg. *Prušina* Antal a zágrábi kereskedelmi kamara véleményét olvassa fel, amely nagyban és egészben s törvénytervezet állásponyban van. Dr. *Friedrich* Vilmos, a budapesti kerületi betegsegélyező pénztárak főorvosa, orvosi szempontból bírálja a tervezetet és óhajtja, hogy a két szempontból módosíttassék. A bujakkóros betegkeget s az iszákosokat is táppénzben kell részesíteni. A betegsegélyező pénztáraknál alkalmazott orvosok

állását etikai és anyagi okokból kifogásolja, mert a pénztárak elnökei illetéktelen befolyást gyakorolnak az orvosok működésére és anyagi okokból, mert az orvosok díjazása a pénztáraknál töltöttség csekély.

Kürschner Jakab az utolsó felszólaló nem hiszi, hogy a szövetség létezhetnék anélkül, hogy súlyos teherrel ne sújtsa a pénztárakat. A kerületi pénztárak képviselőivel szemben a magánegyesületi pénztárakat veszi védelmébe.

Az elnök *Kürschner* felszólalása után az értekezlet folytatását holnap délelőtt tíz órára halasztja.

A Magyar Általános Értelbank mérlegét, mint értesülünk, folyó hó 21-én, csütörtökön, togiák közszé-temni.

Gép- és eszköz-kiállítás. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület védnüksége alatt állandó gép- és eszköz-kiállítás létesül Kolozsvárott. A kiállítás minden év március 10-ikén nyílik meg és október 31-ikéig tart. A kiállítás célja: az erdélyi részek gazdaközönségének mindennemű mezőgazdasági és háztartási gép-és eszközszükséglete beszerzésénél való támogatása, tájékozása, a szolid ógéekkel közvetlen kapcsolat létesítése s a személyes megtekintés után való rendelés által a családok elkerülésének előmozdítása és a mezőgazdaság háziipari készítmények értékesítésének elősegítése. A kiállításra február 24-ikéig fogad el bejelentéseket az Erdélyi Gazdasági Egyesület titkári hivatala Kolozsvárott. Az agilis egyesületnek ezt a legújabb akcióját nagy rokonszenvvel fogadják gazdakörökben.

A Dunaföldvári Szőlőtermelők Szövetkezete 14-ikén nagy borversenyt rendezett Dunaföldváron. A versenyen kilencvenhét bortermelő szerepelt. Különösen föltűntek a rizlingi és zöld szilváni borok magas szesztartalmukkal. A borok fölött három tagu bizottság ítéleket és első elismeréssel a következő hat bortermelőt tüntette ki: *Hahn* Gyulát, *Rotter* Lajost, dr. *Pálföldi* Lajost, *Stauber* Sándort, *Kell* Mátást és *Szitényi* Bélát.

Gazdasági előadások. A Zempléni vármegyei Gazdasági Egyesület a kassai gazdasági tanintézet tanári karának közreműködésével Sárospatakon március 1-én és 2-ikán gazdasági előadásokat tart, a következő programmal: Március 1-én *Kovács* Béla igazgató: A szarvasmarha tenyésztése, nevelése. *Varga* Kálmán tanár: Legújabb tapasztalatok a cukorrépa termesztéséről. *Kovács* Béla igazgató: Magyarország sertés-tenyésztésének jövője. *Szilassy* Zoltán: A szövetkezetekről. *Gerlóczy* Géza tanár: Különböző gazdasági üzemszervezetek. *L'huillier* István iókerész: A bab, borsó, lenese s egyéb nagyban termesztendő kerti növények. Március 2-án *Gerlóczy* Géza tanár: Különböző gazdasági üzemszervezetek. *Kovács* Béla igazgató: Az állatok átöröklött képessége. Dr. *Budaházy* Imre tanár: A gazdasági növények betegségei. *Varga* Kálmán tanár: Újabb tapasztalatok a műtrágyáról s azok használatáról. *Kovács* Béla igazgató: Újabb tapasztalatok az állatok, különösen a tehének és hizók takarmányozásáról.

Pátria irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság. Az előttünk levő zármérleg szerint e társaság az 1900-iki üzletévet eredményesen zárta le és a mult évi áthozattal együtt 30.326 korona tiszta nyereséget bocsát a közgyűlés rendelkezésére. Ez az összeg az alaptöke több mint 9%-os jövedelmezőségének felel meg, ami nemcsak magában véve igen figyelemreméltó eredmény, de annál többet nyom a latban, mert köztudomás szerint a nyomdaipar rentabilitása, a nagymérvű versenyen kívül, még a munkabérek és az anyagok árának emelkedése miatt is mindenfelé esőkent. Az igazgatóság a közgyűlésnek azt a javaslatot fogja tenni, hogy a nyereségből összesen mintegy 10% a tartalékalap rendes és rendkívüli gyarapítására fordíttassék, részvényenkint 18 korona osztalék fizetessék és 2809 korona a folyó év számlájára átvitessék.

Az Anker élet- és járadékbiztosító-társaságnál (Magyarországi vezérképviselet: Budapest, VI. Deák-ter, "Anker-udvar") 1901. januárban benyújtottak 973 ajánlatot 5,022,618 korona biztosított összegre és kiállítottak 933 kötvényt 4,691,388 korona összegre. A befolyt díjak összege 2,142,656 korona, kifizetett károké 220,108 korona. A mult évben benyújtottak ajánlatot — koronára és kiállítottak — kötvényt — koronára. — Díjakért befolyt — koronára. A károkért kifizetett — koronát. — A haláleseti biztosításoknál az A osztalékterv szerint a nyeresémosztalék az elmult évben az évi díj 25%-át tette. A vegyes- és takarékpénztári biztosításnál, a B osztalékterv szerint az összes befizetett díjak 3%-át fizették ki nyeresémosztalék gyanánt. A társaság vagyona 1899. december 31-ikén 184 millió korona. Biztosítási állomány 500 millió korona. Eddigi kifizetések összege 221 millió korona.

Fizetésektelelenség. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésektelelenségeket jelenti: *Fuchs* Lipót műtépítész Bécs, *Vostry* Dezső vegyeskereskedő Budweis, *Schmidt* Roland és *Hugó* Untermarkt, *Schwarz* *centhal* Izidoróné, kereskedőné *Tisza-Lucz*, *Sekulics* Janos kereskedő *Zimony*, *Schiffer* Adol kereskedő *Szoboszló*, *Vlaski* János kereskedő *Csaszián*, *Hlub* *cssek* Manó kereskedő *Neubyschew*, *Tschinkel* *Agost* *fiai* Bécs, *Pieter* *Mária* Bécs-Ujhely, *Dolansky* *József* *Chlumcan*, *Koch* *János* *Pöls*, *Vasuti* *Alkalmazottak* *Ruhászvetkezete*, Budapest.

Szösszárak. A kontingens nyersszesz ára *Buda* *pesten* 42.— korona pénzben, 42.50 korona áruban. *Böcsben* a nyersszesz ára 37.80 korona pénzben, illetve 38.20 korona áruban.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-íróvárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1901. évi február 16. Készlet 472 darab. Erkezett 1476 darab. Összesen 1948 darab. Eladott 1571 darab. Maradt 377 darab. Árai: Aprák: 120—180 kilogramm sulyban 84—88 koronáig. 220—280 kilogramm sulyban 86—90 koronáig. 320—380 klg. sulyban 84—90 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 82—90 koronáig. Malac — kgrig 74—84 korona. A vásár élénk.

A budapesti gabonafőzsde.

Budapest, február 16.

Nyugodt irányzat és változatlan árak mellett 35.000 métermázsza buza került forgalomba. Egyéb gabonaneműekben mérsékelt volt a forgalom.

Eladott:
Buza. Tiszavideki: 100 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 73 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 02½ f., 400 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 700 mm. 78½ k. 7 K. 92½ f., 500 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 800 mm. 78 k. 7 K. 72½ f., 100 mm. 78 k. 7 K. 67½ f., 1200 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 820 mm. 77½ k. 7 K. 80 f., 800 mm. 78 k. 7 K. 88½ f., 200 mm. 73 k. 7 K. 67½ f., 100 mm. 77½ k. 7 K. 70 f., 700 mm. 77 k. 7 K. 72½ f., 100 mm. 77½ k. 7 K. 60 f. kevert. 100 mm. 77 k. 7 K. 40 f. hibás, 100 mm. 75 k. 7 K. 60 f.
Pestvidéki: 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 1000 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 1000 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 1000 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 60 f., 500 mm. 75 k. 7 K. 35 f.
Pancsova: 650 mm. 73 k. 7 K. 17½ f., 1200 mm. 73 k. 7 K. 82½ f.
Szent-Tamási: 2700 mm. 75 k. 7 K. 57½ f.
Vérbázi: 4200 mm. 75 k. 7 K. 57½ f.
Bádsági: 100 mm. 75 k. 7 K. 30 f.
Bácskai: 2000 mm. 75 k. 7 K. 42½ f.
Adat: 3000 mm. 75 k. 7 K. 55 f.
Mind három hónapra.
Arpa: 400 mm. 6 K. 50 f.
Tengeri: 500 mm. 5 K. 45 f. *Köbánya*, 200 mm. 5 K. 45 f. kpf., 100 mm. 4 K. 90 f. kpf., ab *Jász-Kisér*, 300 mm. 5 K. — f. kpf., ab *Kisvárd*.
Cinquantin: 100 mm. 6 K. 15 f.
Zab: 100 mm. 6 K. 65 f.
 Készpénzfizetés mellett.

A készárú hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

B u z a	Kilós	50 kilogramm árá		Kilós	50 kilogramm árá	
		K.-40l	K.-lg		K.-40l	K.-lg
Tiszavideki	75	7.23	1.40	79	7.70	7.85
"	76	7.40	1.80	80	7.80	7.85
"	77	7.65	1.85	81	—	—
"	78	7.40	1.70	82	—	—
Földmégelyi	75	7.23	1.40	79	7.70	7.85
"	76	7.40	1.80	80	7.80	7.85
"	77	7.65	1.85	81	—	—
"	78	7.60	1.70	82	—	—
Pestvidéki	75	7.23	1.40	79	7.60	7.70
"	76	7.35	1.40	80	7.70	7.80
"	77	7.45	1.55	81	—	—
"	78	7.65	1.65	82	—	—
Bádsági	74	7.35	1.30	78	—	—
"	75	7.30	1.40	79	—	—
"	76	7.30	1.40	80	—	—
"	77	7.40	1.55	80	—	—
"	78	7.65	1.65	81	—	—
Bácskai	73	7.30	1.40	78	—	—
"	74	7.35	1.50	79	—	—
"	75	7.50	1.60	80	—	—
"	76	7.65	1.75	81	—	—

Egyéb gabonaneműek		Kilós		50 kilogramm árá	
		K.-40l	K.-lg		
Rozs	uj előrendű	70-72	7.15	7.31	
	— másrendű	—	7.10	7.06	
Arpa	takarmány	60-62	6.10	6.20	
	— égetni való	62-64	5.90	6.10	
	— sörözőre való	64-66	—	—	
Zab	—	30-41	6.25	6.25	
Tengeri	o. búsági	—	6.45	6.55	
	— másnemi	—	6.15	6.25	
Repece	—	—	—	—	
Kéles	—	—	—	—	
	—	—	5.10	5.20	

A határidőszlet folyamán a következő költsék

Wrlétek:

Buza áprilisra	7.53-7.52-7.51-7.52
Buza októberre	7.65-7.66
Rozs áprilisra	7.34
Rozs októberre	6.66-6.67-7.78
Zab áprilisra	0.—
Tengeri májusra	5.28-5.27-5.26-5.24-5.22
Tengeri júliusra	5.40-5.37-5.36-5.35
Repece augusztusra	—

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza áprilisra	7.51 pénz 7.52 árú
Buza októberre	7.64 " 7.65 "
Rozs áprilisra	7.33 " 7.34 "
Rozs októberre	6.65 " 6.66 "
Zab áprilisra	6.30 " 6.32 "
Tengeri májusra	5.25 " 5.27 "
Tengeri júliusra	5.39 " 5.40 "
Repece augusztusra	12.60 " 12.70 "

Délután 6 órákor zárul:

Buza áprilisra	7.50-7.51
Buza 1901. októberre	7.64-7.65
Rozs áprilisra	7.32-7.33
Rozs októberre	6.67-6.68
Zab 1901. áprilisra	6.30-6.31
Tengeri májusra	5.21-5.22
Tengeri júliusra	5.35-5.36
Repece augusztusra	12.60-12.70

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1901. február hó 17-én.
Pollinini Bianchi Bianka mint vendég.

Don Pasquale.

Vig opera 3 felvonásban. Zenéjét szerz. Donizetti G.
Szövegét írta M. A. Fordította Várdy Sándor.

Személyek:
Norina Bianchi Malatesta Takács
Don Pasquale Hegedüs Jégyszó Mihályi
Ernesto Kertész Udvarmester Ney B.
Utána:

A korrigan.

Fantasztikus ballet 3 képbén, 2 felvonásban. Írták Coppée F. é Méráner L. Zenéjét szerzette Vidor Károly Mária. A szövegmagyarázatot írta Salamon O.
Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. február hó 17-én.
Déltán 2 1/2 órakor, mérsékelt helyárakkal.

Troilus és Kresszida.

Színmű 5 felvonásban. Írta Shakespeare. Fordította:
Fábián István. Színre alkalmazta: Boöthy László.

Személyek:
Priamus Latabár Menelaus Gabányi
Hector Császár Heléna Maróthy
Troilus Beregi Achilles Pályi
Páris Horváth Ajax Hetényi
Cassandra Paulay Ulysszes Szacsavay
Andromache Hettyey Diomedes Mihályi
Aeneas Gyenes Patroklos Somló
Calias Egress Thersites Vizváry
Kresszida Márkus Alexander Nádai B.
Pandaros Ujházi Troilus Paulay
Agamemnon Bakó

Este:

Rablék.

Dráma 3 felvonásban. Írta Ferenczy Ferenc.

Személyek:
Szentmiklósy G. Vizváriné Csathó Alán Beregi
Fábián Eila Márkus Téry István Nádai B.
Mariska Ligeti Kiss Kálmán Rózsahegy
Anna Györgyné Jónás Gabányi

Utána:

A medve.

Vigjáték 1 felvonásban. Írta Csehov A. Ford.: I. J.
Személyek:
Szmirnov Császár Lukács Gabányi
Pepovné Alszeby

Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. február hó 17-én.
D. u. 1/3 órakor mérsékelt helyárakkal:

A Gyurkovics-lányok.

Életkép 3 felvonásban. Írta Hercegy Ferenc.

Személyek:
Gyurkovics Szilassy Liza Abelovszky
Katinka Batori Klári Haraszt
Sári Dóry Radányi Molnár
Ella Gombaszögi Gida Palásty
Mici Aranyossy Horkay Ödly
Terka Szalontai Jankó Kardos

Este:

Miss Saharet vendégfelleptével.

A postás fiú.

(The messenger boy).

Operett 5 képbén. Szövegét írták: James T. Tanner és Alfréd Murray. Fordították: Salgó Ernő és Mérey (Merk) Adolf. Zenéjét szerzette: Ivan Caryll és Lionel Moncton.

Személyek:
Punchestown Mátrai Bang, postásfiú Sziklai
Hooker pasa Molnár Nóra Inkei G.
Cosmos bey Giréth Klári Dóry M.
Clive Radnor Palásty Lady Panches, Sziklai
Pott kapitány Ráthonyi Mistress Bang Margó Z.
Stokfish tanár Szilassy Róza szobalány Róza L.
Tudor, bankár Vidor Lady Winifred Varga A.
Naylor Kardos Cecile Gower Gombaszögi
Gascoigne Iványi De Fleury Furedi

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedésében Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a. valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

Pénteken február 22-én, a Royalteremben

Rothauser

Teréz porosz k. udvari Operanézeső
EGYETLEN DALESTÉLYE.

Jegyek 10, 6, 4, 2 kor. Kaphatók Méry Béla zeneműkereskedésében, Andrássy-ut 12.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor. Kezdeté 8-kor.

Ma vasárnap 2 nagy előadás, déltán 1/4 órakor jótékony célú előadás, a Józsefvárosi négyzet javára, egész uj műsorral.

Este 8 órakor: nagy előadás
Uj felléptek! Uj felléptek!
Különösen felemlítendő:

Mlle Jeane Freder
francia énekesnő.

MISTER RITSCH
csavargó a bioklón.

AZ 5 LORRISONS
amerikai női szépségok, egész uj ének és táncok.

LA ET DO Lisette Luiza k. a.
francia duettisták. német énekesnő.

Jules Angelos, élőképekkel.
Armin Käthe és József,
realisztikus, kómiikus színházi parodisták.

Uj! Az átváltozó művész. Uj!
Bőhöz 1 felvonásban. Armin Józseftől.
Ugymint az összes műsorok.

Jegyek elővételben kaphatók Weisz A. nagytűzdőjében, Károly-körút 26., tőzsde Andrássy-ut 26. és 38. sz. alatt ugymint a Somossy Mulató pénztáránál.

Zsebórák

5 évi jótállás mellett
részletfizetésre
kaphatók
Polgár Kálmán
óras- és ékszer-üzletében
Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.
Vidékre árjegyzék bérmentve.

Haggenmacher H. Sörfőzde

125000 HECTOL
ÉVITREMLÉS
5 MILLIO PALACZK
EMFORGALOM!
Palaczk Sör
Különlegességek
Szalon Sör
Maláta Sör
GYÁRI TÖLTÉS
Megrendelési helyek: Budapest V. Kádár-utca 5.
Haggenmacher Kőbánya-Haggenmacher Budafok

VÉR-PIROS
NARANCSOK.
Tíz forintot meghaladó rendelvényeket bérmentve és teljesen ingyen csomagolás-szalittok. Eregetti fadákban dísz csomagolással. 5 kr. 1 láda 80 gr. v. 100 nagy dbbal. 1 láda 150 köz. v. 180 apr. dbbal. 5.50
Vérp. narancs 100 db 6.-
4.-, 8.-, vagy . . . 2.50
Kisajai küll. édes narancs nagy 100 db. . . 9.-
Mandarin, válogatott 100 db 3.50
Moss. narancs, nagy, 100 db 2.50
Moss. narancs, igen nagy 100 db. . . 3.-
Jaffa-narancs, maguók. 1005.-
Tunisi datolya, aranya. 1 kg. -80
Fehér francia datolya 1 kg. 1.30
Leff. malaga-szilva 1 kg. 1.40
Szárazkörök, leff. ker. 1 kg. 1.50
Válogatott füge 1 füzér. -20
Válogatott szőlőfüge 1 kg. -40
Görz. óriási maroni 5 kg. 1.30
Fin. vanília csokoládé 1 kg. 1.40
Szárazkörök, leff. ker. 1 kg. 1.50
Legtöbbsz. giardinetto 1.40
Francia cukrozott gyümölcs 1.80
Szardínia 1 kis doboz 13 kr.
1 nagy doboz . . . -32
Strachino ájt. 1 kg. . . 1.50
Svájci imperial, 6 darab -90
Esmantáli-sajt valódi 1 kg. 1.40
Szárazkörök, leff. ker. 1 kg. 1.50
Cardón, 60 nagy róza . . 1.10
Leff. teásütemény 1 kg. 1.60
középi. sütemény 1 kg. 1.20
Fejedelmi rum legü. . . 2.40
Jamaika rum, legü. . . 1.50
Háztartási rum, legü. . 1.50
Cáiszárköv.-tea leff. 10 dkg. -80
Csok.-cremé-bontons, 1 kg. 1.80

FROMMER ELEMÉR
ezredéves kiállításon kintüntetett csomagolójele,
Budapest, Váci-körút 28. sz.

BUTOROK
részletfizetésre
A legegyszerűbből a legfinomabb kivitelű legújantúnyosabban
Whiretrea és Fuchs testvéreknei,
BUDAPEST,
VI., Teréz-körút 8.
Andrássy-ut közelében
Képes árjegyzék ingyen.

Kimoshatlan
Ruhajelző - Tenta
fehernemű jelzésére kapható
TINTNER J. E.
bágyregő-gyáros és vásnók-üzletében
BUDAPEST,
Kigyó-utca 10. szám.

Most jelent meg!
Atlanti történetek.
(Tízennyeg elbeszélés)
írta:
VIRTER FERENC.
Ára: 2 korona.
Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában. Két korona és 40 fillér beküldése után portmentesen elküldjük.

MOST JELENT MEG

Tornai Gyulának „Európai zsákmány” és „Tam Tam” című képe kitűnően sikerült, művészi, heliogravure (fénymetszet) reprodukcióban.
Ára, a magyar iparművészetnek díszére való, divatos keményfa - keretben, fém - díszítéssel egyenként 40 korona.
Részletfizetésre is megszerezhető.

Rendelő-lap.
Alulírott a „Könyves Kálmán” magyar irodalmi és könyvkereskedési részvénytársaságtól, Budapest, VIII., Kerepesi-ut 17. szám, ezennel megrendeli a következő képeket a) utánvétellel, b) az alant jegyzett feltételek mellett. Fizetendő Budapest.

TORNAI: Európai zsákmány. Heliogravure margóval 70x54 cm divatos kemény fakeretben üveg alatt 40 kor. **TORNAI: Tam-Tam.** Heliogravure margóval 70x54 cm. divatos kemény fakeretben üveg alatt 40 kor. Vidékre csomagolással, bérmentesen szállítva darabonként 3 koronával több.

Egy-egy kép után a legkisebb havi részlet 2 korona. Összesen . . . kor. fill.-ért 1 hótól kezdődően Budapestben havonként fizetendő . . . kor. filléres részlet fizetésének kötelezettség mellett. A részletfizetések be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a teljes vételár esedékessé válik. Az első részlet a szállításkor utánveendő.

Lakhely és kelet:
Megrendelő aláírása és állása:

Tessék ezt a rendelő-lapot kivágni és b. aláírásával hozzánk beküldeni.
Kívánságra készséggel küldünk képünkörül kis mintát.

„Könyves Kálmán”
magyar irod. és könyvkeresked. részv.-társ.,
Budapest, VIII., Kerepesi-ut 17.

Influenza

ellen a legbiztosabb óvszer a
valódi szerzémségi
ó-zarda szilvórium.

Ára nagy pezsgő üvegben 1 fnt 50 kr.
pintes üvegben 2 , 50 „

Kapható:
ÉDER ANTAL GYULA
Zárda külsől. főraktárában, IV., Zalkáro-utca 2. (Alap. 1846.)
4 üveg rendelmenytől kezdve csomagolás nem számítatik fel.

Ez az

5-rött gallér minden alakban darabja 12 kr.
3. kézőlö pánya 22 kr.
Férfi ingok kitűnő minőség, sima fnt 1.50
 rudivs fnt 1.20-1.80
Bábi fnt 1.35
Copper alsónadrág, kitűnő minőség 67 kr.
Férfi, tiszta felyem maguók-ötö nyakkendők
remek színekben, darabja 39 és 48 kr.
Legtöbbsz. béli- és női bábi és színes borköttyűk, pánya 96 kr.
Fogyektetési férfi- és női-harisnyák 18-49 kr.
Női-fehérneműk óriási választékban, valamint férfi- és női-ernyők. - Vidéki megrendelések utánvétel mellett a legpontosabban eszközöltetnek.

GRÜNDEL LAJOS
uri- és női-dívat nagy áruházna
Budapest, IV., Károly-körút 28. sz.
Központi város-há épület.

HOTEL „UNION” SZÁLLODA

Budapest, az Operával szemben, ét-terem, telefon, villany-világítás.
Utazóknak kedvezmények.

Hatóságilag engedélyezett

Végeladás.

Az üzlet felosztatlása folytán a raktáron levő összes uri divat-cikkék, u. m. férfi-fehérnemű, nyakkendők, angol echnarpok, angol kezttyük, zsebkendők, harisnyák, csernyők, sárcipők, kocsli- és uti-takarók, eső-köpenyek, vadász-harisnyák, vadász-mellények stb., stb., legjobb minőségben a beszerzési áron alól eladatlak

V., Dorottya-utca 6. szám. (Wurm-udvar.)
KANITZ G. ZSIGMOND.
Az üzleti berendezés eladó.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
Hétfő	Ahol utaloznak	Nincs előadás	Ocskay brigadéros	Nebánsvirág	A postás fiú
Kedd	Pelowski notárius	A cremonai hegedős. Naila.	Ocskay brigadéros	Jupiter és társa	A postás fiú
Szerda	Hőfőherke	Don Pasquale Zulejka.	Ocskay brigadéros	Jupiter és társa	A postás fiú
Csütörtök	Rablék A szikra	A nürnbergi mesterdalnokok.	Ocskay brigadéros	Jupiter és társa	A postás fiú
Péntek	A bölcső A medve	Nincs előadás	Arany kakas Hangverseny	A modell	A postás fiú
Szombat	Francillon	Hoffmann meséi.	Ocskay brigadéros	Jupiter és társa	A postás fiú
d. u.	A kaméliás hölgy		A titkos rendőr	Szókott katona	A primadonnák
Vasárnap este	Pelowski notárius	Észak csillaga.	Ocskay brigadéros	Jupiter és társa	A postás fiú

Színházak, szórakozó helyek.

VIGSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. február hó 17-én.
 Déltizen 3 órákor mérsékelt helyárakkal.
A titkos rendőr.
 Bohózat 3 felvonásban. Írta: Antony Mars. Fordította és átdolgozta: Heitai Jenő.

Személyek:
 Egicard Hegedűs San-Galetto Szerémy
 Cyprienne Kalmár Maszurka Berzéty
 Pitoisél Gál Pidoux Vendrei
 Alice Pécsi P. Borniehe Gyöngyi
 De Margency Góthi Cordesco Szathmáry
 Gótiéri Bihari Cabassoul Gyözö

Este:
Ocskay brigadéros.
 Színmű prólogussal, 4 felv. írta Herczeg Ferenc.

Személyek:
 Ocskay László Fenyvessy Dilli Dellé E.
 Ficsa Lona Csillag T. A. palóc Szerémy
 Ficsa Jutka Nógrádi Szörényi Gál
 Pynar Hegedűs Tarics Bihari
 Ozoróczy Kazaliczky Ocskay Sándor Tapolczai
 Jávorzka Góthi Königsseg Balassa

Kezdeté 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. február hó 17-én.
 D. u. 2 1/2 órákor, bérletes kívül, mérsékelt helyárakkal.
N. n. i.
 A népszínház 1888. évi pályázatán 100 aranyval jutalmazott eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban. Írta Follinus Aurél.

Személyek:
 Kreuzer Michel Németh Szilárd Péter Szabó
 Náni Fedák Róza Kápolnai
 Szepli Kovács Lúpi bácsi Horváth
 Molnárné Sípósné János Szirmai
 Józsi Vidor János Deli
 Bódi Ujvári Egy vendég Marton

Este:
A modell.
 Operette 3 felvonásban. Írták Leon Viktor és Hehl Lajos. Fordították Ruttkai György és Makai Emil. Zenéjét szerezte Suppé Ferenc.

Személyek:
 Coletta Bárdy G. Nicoló Tollági
 Silvia Krecsányi Clara Ujvári
 Stella Harmat Madríni Deli
 Stürjo Németh Martinezza Erdélyi
 Tantini Kenedich

Kezdeté 7 1/2 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Vasárnap, 1901. február hó 17-én.
 D. u. 4-ór mérsékelt helyárakkal:
1819. A szabadságharc története.
 Írta: Heintaller Lajos.

Este:
Amerika.
 Írta: Ifj. Hegedűs Sándor.
 Kezdeté 7/8 órákor.

VÁR-SZÍNHÁZ.
 Vasárnap, 1901. február hó 17-én.
 Az országos színművészeti akadémiára bemutatott előadása. Tanár: Ujvári Ede.

Lillomfi.
 Eredeti vígjáték 3 felvonásban. Írta Szilágyi Ede. Zenéjét szerezte Szendrői József.
 Kezdeté 7 órákor.

POLIES CAPRICE.

Tüneményes! Szezációs!
Trio Arcella.
 11 órákor:
„Gebrüder Zifferblatt“
 Bohózat Leitner H-től. — Személyek:
 Oblatt) vidéki kereskedők ... Schönberg
 Naschitz) ... Rott
 Zifferblatt Róza) sógorok ... Ferenczerné
 Zifferblatt Fanny) ... Schindlerné
 Zwetebkenstiel Salome, bába és
 masszínó ... Weissené
 Szabadvári) cigorlik ... Steinhardt
 Vörösnézi) ... Ormai
 Birósági végrehajtó ... Pfeiffer
 becsűs ... Peterdi
 Kati, cseléd ... Bayer
 A tojás-ember ... Eonten
 Egy fakkeres ... Juhász
 Egy boltiszolga ... Jaulus

Történetik Zifferblattoknál.

Előreleg: 10 órákor
„Fogat-fogért.“
 Eredeti magyar bohózat.
 Írta egy fogász. Rendező Rott S.
 9 órákor: 9 órákor:
Ungekehrt heisst auch gefahren.
 Bohózat.
 Cigányzene reggel 5 óráig a pompás
 télikertben.

Ma, farsang-vasárnap, 1901. febr. 17-én

Fővárosi Vigadóban az idei farsang UTOLSÓ

Elite-álarcosbálja
 a pesti Izs. nőegylet javára.
 Előrevett belépő-jegyek ára 4 korona. Kaphatók az farsangi elárúzó helyeken. Esti kezdés 5 órára.
Kezdeté 9 órákor.

Könyvedvelők, Nádor Kálmán

Könyvkereskedőház
 Budapest, Erzsébet-körút 26. szám.
 Ajánlható művek:
 1. Pillangó, Társadalmi és művészi élet 1000-évi története. 1890. évi teljes évfolyam 4 fűzetből 1 fűzet.
 2. Görög K. Próbakérdések a fővárosi életéről. 50 kr.
 3. Gútlas (Guthi Soma) és Fűrés. Kacsó Sándor. Híres történet a törvényeski törvényekről. 50 kr.
 4. Somogyi „Magyar Lovak“ 12 kötetben, teljes 10 fűzet.
 5. Szaniszló Kálmán. Elbeszélések. 125 sz. 20 kr.
 6. Kiss József. Összes költeményei. 10 kötet. 100 kr.
 7. Esztergyi újságok. Arab nyelvű. Számos képpel díszítve. 4 kötet. 40 kr.
 8. Ugyanaz 4 kötetben, vázonszerűen 50 kr.
 9. Ugyanaz 4 kötetben, vázonszerűen 50 kr.
 10. Karácsonyi Aladár. Félretöltött. Igaz erdélyi regény. 20 kr.
 11. Szabó Kálmán. Kéziratok és apró elbeszélések. (Pillangó) 40 kr.
 12. Karácsonyi Aladár. Félretöltött. Igaz erdélyi regény. 20 kr.
 13. Városgy Mihály. Csajdák. 20 kr.
 14. Városgy Mihály. Csajdák. 20 kr.
 15. Városgy Mihály. Csajdák. 20 kr.

Képes levelező-lapok

színesznök
 a legkedveltebb budapesti
 brom-erüst kivitelű arc-képpel díszítve.
 Páratlan szép gyűjtemény.
 Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 lapot tartalmaz. Ára bérletesen ajánlott külföldesek 1 fűzet 80 kr. (3 K. 60 fl.).
 Az ország beküldése után küldi a kiadóhivatala.

„Budapesti Napló“

József-körút 18. sz.
 Aki mind a négy sorozatot egyszerre hoztatja, az 48 helyett 60 lapot kap.
 C.
 Ámon Margit
 Bárdy Gabi
 Blaha Sárka
 Fáy Szerena
 Hegyesi Mari
 Hejyi Aranka
 Haraszthy Hermin
 Lányai Ilka
 Lukács Judika
 Maróthy Margit
 Szilágyi Arabella
 Varga Ann.

MANDL JÓZSEF korhelyleves-csárdájában

VI. Nagymező-utca 21.
 a magyar artisták otthonában
 egész éjjel friss meleg ételk, a legkifinomult balatonvidéki borok és friss Dréher sör kaphatók.

Dreher Antal cs. és kir. udv. kamarai szállító

kőbányai serfőzdéje
 ajánlja a legjobb minőségű, kizárólag pasteurizált palacksöröit
 (eredeti tőzsé serfőzdében), a legolcsóbban megvásárolható árakon és pontos szállítással.
 A szállítás eredeti 25 és 60 literes tartalmú ládáknak történik bérletesen házhoz szállítással.
 Kiváló minőségű kapható minden egyéb itató- és élelmiszerre.

Zártárjányati verseny csödtömegárakra.

Vb. Grossmann Adolf hódmezővásárhelyi kizárólag csödtömegéhez tartozó, Hódmező-Vásárhelyen és Orosházon leltározott különböző norinbergi, díszmű- és rövidáru-cikkék és üzleti berendezések zártárjányati verseny útján foglalatni és pedig:
 1. A hódmezővásárhelyi fő-üzletben 1—2781 tétel alatt összeirtkülönféle árucikkék, melyek a csödtömegben 84101 kor. 88 fillér beszerzési árral és 28517 korona 31 fillér beszerzési árral vannak felvéve.
 2. A hódmezővásárhelyi csödtömeg 2782—2789 tétel alatt felvett üzleti berendezések, melyek a leltárban 5484 korona beszerzési árral és 1600 korona beszerzési árral vannak felvéve.
 3. A hódmezővásárhelyi csödtömeg 2790—2791 tétel alatt felvett vásári árucikkék, melyek a leltárban 880 korona beszerzési árral és 130 korona beszerzési árral vannak felvéve.
 4. Az orosházi fő-üzletben 1—1658 tétel alatt leltározott különféle áruk és üzleti berendezések, melyek a csödtömegben 56830 korona 02 fillér beszerzési árral és 14104 korona 80 fillér beszerzési árral vannak felvéve.

Zártárjányatok a fent 1—4 tétel alatt felsorolt összes ingóságokra együttesen és külön egyes tételre is beadhatók.
 A zártárjányati versenyben résztvevők tartoznak a fentebb feltüntetett beszerzési 10%-át készpénzben, vagy ovadékképes értékpapírban ajánlatuk beadásakor bánatpénz fejében alulírott tömeggondnoknál letenni.
 A zártárjányatok alulírott tömeggondnokhoz 1901. év március 4-ik napjának délelőtti 11 órájáig beadandók. Az ajánlatok felett a csödtömegválasztmány még azon napon határoz.

Az, kinek ajánlata elfogadtatott, tartozik a vételárat 8 nap alatt, vagyis 1901. év márc. 12-ik napjának déli 12 órájáig alulírott tömeggondnok kezéhez készpénzben lefizetni, minek megtörténte után a megvett áruk és ingóságok neki átadatni fognak.
 A vétel után járó kincstári illeték vevő által fizetendő.
 Ha az, kinek ajánlata elfogadtatott, fizetési kötelezettségének eleget nem tenne: bánatpénzét elveszti.
 A csödtömegválasztmány az eladás tárgyát képező árucikkék és ingóságoknak sem mennyisége sem minőségéért zavartosságot nem vállal s fenntartja magának a jogot a zártárjányatok szabad mérlegelésére.
 A csödtömegválasztmány alulírott tömeggondnok ügyvédi irodájában bármikor megtekinthető s jelentkezők esetén az árucikkék is megismerhetőek.
 Kelt Hódmező-Vásárhelyen, 1901. év február 12-én.

Dr. Endrey Gyula,
 ügyvéd, tömeggondnok.

SALAMON ÖDÖN: VÖRÖS ÉS FEKETE

(Könyvtári tanulmányok)
 című könyvnek II-ik kiadása még kapható.
 (Az első kiadás néhány nap alatt fogyott el.)
 Megrendelhető: Budapesti Könyvtárakban.
 Ára 2 korona 50 fillér.

Várkonyi Dezső Szegény legények.

A régi betyár romantikából való néhány elbeszélés ez, amelyet a régi újságírók gárdájának ezen tetséges tagja gyönyörű namisszerűen magyar nyelven apró köztelenséggel írt meg, hogy igen élvezetes olvasmányul szolgál. Ára 2 korona, bérletesen 1000 fillérrel — a pénz előzetes beküldése esetén 2 kor. 20 fillér. Kapható Kéves Déla könyvtárakban, Veszprémben.

Vászon- és fehérnemű gyári raktár.

Figyelmbe ajánlom tisztelt vevőimnek és a nagyérdemű közönségnek talmozott raktáramban lévő árukat, ugyanis a legjobb minőségű vászonruhákat, sálakat, damaszt- és szaténruhákat, női fehérneműket, menyasszonyi kelengyékot, mosó- és divat-árúkat mérésekkel árban eladásra bocsátom.
Auer Ignác fia, BUDAPEST, Kerepesi-ut 10.
 Vászonruhákból mintákat és aranyzókat ingyen küldök

Magyar tollal írjon minden magyar ember!

SCHULER JÓZSEF Első magyar acéltollal és tollszár gyárának kitűnő gyártmányait
 melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmulthatatlanok és jószágunknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen versenyképesek.
 Különösen ajánlhatók: Dániel Ernőé 574 szám, 530 szám, 532 szám, 406 szám, 460 szám, 155 szám, 255 szám, 1896 szám.
 Minden papírkereskedésben kapható.

To The
„ENGLISH CLOTHING COMPAGNIE“
Koch Testvérek
FÉRFI- ÉS GYERMEKRUIAÁRUHÁZ
 Budapest, IV., Károly-körut 26. szám.

T. c.

Tisztelettel van szerencsénk értesíteni, hogy Kohn Heilmann és fiai bécsi cégtől helyben birt fiókküzletektől megváltunk és folyó évi március hó elején Károly-körut 26. szám, Koch Testvérek törvényszékiileg bejegyzett cég alatt férfi, fiu- és gyermek-ruha áruházat nyitunk.

A gyapjuszövetek jelen kedvező árfolyamának kihasználása, valamint az általánosan elismert szolid elveink szigorú megővése mellett azon kiváltságos helyzetben vagyunk, hogy a bécsi ipar nyújtotta árut, úgy minőségben, mint olcsóságban nemcsak elérjük, hanem első perctől fogva túl is haladjuk.

Minden darabra a szigoruan szabott ár ki lesz tüntetve, tehát tulkövetelés kizárva.

Mérték utáni rendelményekre különösen nagy gondot fordítunk és ezen célra csak elismert, kitünő szabászokat alkalmaztunk.

Az irántunk eddig tanusított kiváló bizalomert ezuton köszönetet mondunk, egyszersmind kérjük, hogy azt új cégünkre átruházni méltóztassék. — Kiváló tisztelettel

A cég beltagjai:

Koch Miksa,
 Koch Mór,
 Koch Arthur.

KOCH TESTVÉREK.

Árverési hirdetmény.

A lipót-ujvári m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó fenyőházi gyógy- és fürdőtelepen álló, a kir. kincstár tulajdonát képező következő szálloda és egyéb épületeknek ugymint:

- az I. számú szállodának a hozzátartozó melléképületekkel és melléte lévő jégpincével,
- a vendégszobákkal ellátott kávéházi-épületnek, a hozzá épített gyógy-, illetve étteremmel, többi mellék-helyiségekkel és különálló pinchehelyiséggel,
- a II. számú szállodának,
- a póstaépület első emeletén és padlásán levő helyiségeknek mindössze 62 vendégszobával; végre:
- az I. számú szálloda mögött az „Erzsébet“-parkban álló tekepályának 1901. évi március hó 1-jétől—1905. évi december hó 31-ig terjedő időre való bérbeadása iránt a lipót-ujvári m. kir. főerdőhivatal iródjában

folyó 1901. évi március hó 4-én d. e. 10 órakor

zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási évi haszonbér 9000 korona.

Csak azok az ajánlatok fogadhatnak el a tárgyalás alapjául, a melyek a kitűzött óra előtt a lipót-ujvári m. kir. főerdőhivatalnál benyújtattak, továbbá a melyek az általános árverési feltételek 2. és 4. pontjaiban foglaltak szerint szerkesztettek és felszereltettek.

Az általános árverési és szerződési feltételek a m. kir. földmívelésügyi miniszterium erdészeti főosztályánál (Budapest, V. ker. Nádor-utca 5. szám I. emelet) és a lipót-ujvári m. kir. főerdőhivatalnál, valamint a fenyőházi m. kir. erdőgazdálkodásnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Budapest, 1901. évi február hó.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Ki akar pénzt!!!

megtakarítani, az jól olcsón vásároljon! Csak 30 kr. postaköltséggel jár, hogy bárki meggyőződést szerezhesen a cipőm jószágáról. Minden nálam vásárolt cipőért 6 havi jóállást vállalkozok, nem tevéteket saját költségemen visszatartok.

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

Férfi vixcipő egy daraból 3.—

AGULÁR DÁVID fia BUDAPEST, Dózsa-ter. A. 22

Nélkülözhetetlen, felülmulhatatlan, hatása oszlatatlan!

Világcikk. Kivitel minden országba.

CHIEF-OFFICE 48. BRIXTON-ROAD. LONDON S. W.

A legmegbízhatóbb, legjobb s az egész világon híres és keresett háziszer a

Thierry A. gyógyszerész balzsama

Felülmulhatatlan mindenféle mell, tüdő, máj, gyomor s általában belső bajok ellen. Külsőleg alkalmazva a legsikeresebb

seb-balzsam.

Csak akkor valódi, ha a minden művelt államban beajstromozott, zöhd színű apaca-vedjegygyel és a záró tokon cég-jelzéssel van ellátva. Évi termelés kimutathatólag 6 millió palack.

Postán bérmentve 12 kis vagy 6 nagy palack 4 korona. Próba-palack prospektussal s minden országbeli raktárak fogadásával 1 korona 20 fillér. Szétküldés csak készpénzre történik.

Thierry A. centifolia-kenőcs

(gyógyvezetett csuda-kr), sebeknél felülmulhatatlan sárvé és gyógyító hatás. Az operációkat többnyire felesleges teszi. E csuda-król egy régi 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott csonttörés, utabban pedig egy 22 éves, súlyos rákzeseri baj meggyógyult. Antiseptikus hatása, gyorsan enyhítőleg és csillapítólag hat, rövid időn belül teljes gyógyulást eredményez mindennemű gyulladásoknál és sebeknél. Továbbá gyorsan lágyító és szétválasztó és biztosan megmozdítja a még olyan mélyre behatolt idegen testektől. Egy téglgy bérmentve 1 korona 20 fillér, csak készpénz ellenében. Nagyobb rendelésnél olcsóbb. Kimutatható évi termelés 100,000 téglgy.

Utanaközölő óvakodni kell és szigoruan gyveini a tégelyen bejegyzett ezen cég-jelzéssel: Apotheke zum Schutzengel des A. Thierry. Ahol raktárban, senki ne hagyja magát rábeszélni állítólag hasonló értékű, de valójában értéktelen készítmények megvásárlására, hanem rendeljen közvetlen az alábbi címre:

Apotheker A. THIERRY'S FABRIK in Pregrada. bei Rohitsch-Sauerbrunn.

(Az osztrák hivatalnok-egylet szállítója.) (Contractor of the War-Office and the Admiralty, London.)

Kapható TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerüzében Budapesten.

•••••
 Az orvostudományi Akadémiától javallva
VÉRSEGENYSÉG **PILULES et SIROP** **SÁPKÖR**
 DE **BLANCARD**
 váltóhatatlan vasjóból
 •••••
 ADAG: 2-6 pillula naponta. ADAG: 1-3 kiskanál naponta.
FEHÉRFOLYÁS **SKROFULOZIS**
 •••••
 40, Rue Bonaparte, PARIS

Ujdonságok!

R. & B. szabad. 15840. sz.

Ábra 56/59. sz.

„Ideal”-szifonpalack R. & B. szabad. 15123. sz.

RIES és BERKOVITS

GÉPGYÁRA

BUDAPEST, VII., KERPESI-UT 66. SZÁM.

Különlegesség: Oxigén- és szikvizgyárok berendezése, szabadalmazott szifonfejek és palackok, valamint sórnymóképek gyártása.

Oxygén- és szénsav-eladás.

Oxygén és szikvizgyári berendezések.

Oxigén-szifonpalackok, cs. és kir. szab. fedeles szifonkúpakok, törv. védett Oroszlán- és Unicorn szifonfejek, „Non plus ultra” gazensepalackok, szab. „Ideal-szifonpalackok, „Poseidon” törv. védett oxigénvizgépek.

Ujdonságok!

R. & B. szabad. 15840. sz.

Ábra 54. szám.

Szállítható izzó-harisnyák

(Aur hálok nom szabalmi kihágás.) Azonnal használhatók minden égre alkalmazhatók.
25 darab 8 forint
50 " 11 "
100 " 20 "
Bérméno hához szállítra, jótállás mellett, utánvéttel.
Gébsztramp-fa erk „Brillant” Berlin, Linkstrasse 27 g. Képes árjegyzék bérméno, ingyen.

Oleó butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtó fényezett	30 frt	1 ebédlőszék, 6-német stíl	3.50 frt
2 ágy, fényezett	22	1 íróasztal, 3 fiókos	16
1 ójós szekrény, fényezett	8	1 hálószoza, matt díofa	100
1 mosdó, 2 ajtó, fényezett	14	1 hálószoza, faragott	130
2 szekrény, 2 ajtó, díofa, matt	30	1 garnitúra crépe- vagy bourette-behuzat	55
2 ágy, magas, díofa, matt	26	1 garnitúra selyem-behuzat	80
1 éjjeli szekrény, díofa, márványtal	8	1 garnitúra plüss-behuzat	80
1 kredenc, 4 ajt. filikés, faragott, márv.	48	1 szalonasztal	10
1 diván, magas támla szőnyeggel	40	1 consol márványtal és tükör	26
1 ebédlő-asztal, díofa, matt	12		

Nagy választék egyszerű, valamint a legdíszesebb kivitelű butorokban.

Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe Budapest, Erzsébet tér 18 Sas-utca sarok, I. emelet. Árjegyzék kivanatra ingyen és bérméno.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonorvos (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legelőszöbben ajánlható

DR. KAJDACSY,

v. cs. és k. orvostudor.

Electrotherapial rendelő intézete Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb húgyvesztéseket, legnagyobb húgyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilit, az enyészőtetés utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában párában sikerő

Electro-Massage vagy Psychrophor

Által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befeccenderés nélkül, a legmakacsabb börtötögnögeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és onok utókövetkeményökké létrősi hátgerincbajokat gyógyít a legújabb gyógy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órástól 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknök egy mint férfiaknak külön bé és kárat. Külön váróterem.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltunk; esetleg gyógyszerokról is gondoskodva lesz.

Fontos sérvbajosoknak. SZENZACIÓSTALALMÁNY

Egy magyar találmány sem lett oly általánosan jónak elismert, mint a Pollitzer által feltalált és k. kir. szab. gummi-sérvbaj-kezelés. Ezen sérvbaj-kezelés a többi sérvbaj-kezelést a következők: 1. nem gyakorlati képmódon nyomaték; 2. Ugy díj, mint nappal korábban; 3. A polittizák oly módon alkalmaznak a sérvhez, hogy a sérvkapu teljesen szűkül és így a sérv kiemelését lehetetlen. 4. A bismontól 6 év fiatalidással pedig a sérvbaj-kezelés meg van gátolva. Gőlérségét nem egy bel- és külföldi orvosi tekintély ismerteti el. Bismontól 6 év fiatalidással pedig azon számos kóros és halálosítókat, mely a világ minden tájáról (Német, Orosz, Francia, Olasz, Törökország, Amerika, India stb.) beszámolt bebizonyított, a melyek a 1. uovőzínnek mindenkor rendelőkésűre állanak.

Ölérségére mellett az árak mérsékeltek. Egyedala ára 7 és 10 frt. Kétoldaltól 10 és 18 frt.

Gyermekeknek a félvaló alsóbb. Rendelőnk a test bőrére, valamint az érzékszervekre, továbbá, hogy a lev jobb, bal, vagy mindkétoldalra.

Nagy rákát továbbá valódi angol és francia sebőrgő sérvbaj-kezelés, hűvös, szűkítő, irritáló, mindennemű mélybeszívás, gőzömlőbánsznya, bágyozóasztal, légszóra, ágybetét, havi-ágybetét és minden a székübe való cikkekben.

Egyedül képviselőség valódi angol és francia.

GUMMI-különlegességekben. Postal megbeszések, rendelémeknél pontosan és titoktartás mellett leggondosabban utánvéttel eszkölök

POLLITZER NYERŐS ÉS FIA cs. és kir. szabad. orthopedial kötszerek Budapest, Deák Ferenc-utca 10. — ALAPITVA 1850. ÁRJEJYZÉK kivanatra zárt borítékban bérméno küldjük. A Címre Egyszerűen tessék! /

Legszöbb Legjobb Legelőszöbb PAP, PAP, PAP

1 öszöbajható vasságy 8 db kivétel matracral	10	1 acél öszöbny ágyléte	4.50
1 rongy paplan	1.20	1 sengerit matrac	4.50
1 csembe paplan	2.90	1 áficus	1.50
1 csömör	2.90	1 kősző	1.50
1 csembe paplan	3.40	1 ablak köper függőy	2.50
1 szőny	3.80	1 tüsző	1.50
1 selyem alvás paplan	4.50	1 gyapjú	5.80
1 fodros selyem ál. papl.	13.50	2 ágyléte	5.50
1 jó vásson paplan lepedő	2.50	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 ágyléte	2.50	1 ágyléte	5.80
1 fűszál ágyléte	2.50	1 ágyléte	0.85
1 gyapjú	5.50	1 tapasz ágyléte	1.50
1 jó pókóró	1.50	1 mir. jó fűszőnyeg	40
1 áll pókóró	4.50	1 miniszott	75
1 szép fall szőnyeg	7.50		

GICHNER JÁNOS paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függőy, vabutor stb. nagy kárára.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. Árjegyzék kivanatra ingyen és bérméno küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszkölőtetnek, nem tételő árak kiserőltök, vagy a szö visszaditák.

Titkos betegségek

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles közönlőirat folytán ezen nyegyzésaadat óta fennálló rendelő-intézet a legelőszöbben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 21. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

húgyvesztéseket és sebeket, az énfertőzötés utóbjait, az elgyengült férfierő, magömléseket, a bujakor utókövetkeményelt, nőknél fehérfolyást, bármennyire idősök is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanag, egyik fűszője és börtötögnögeket gyógyít a legújabb szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész és szülész-tudor, volt orvos, kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 órástól egész délután 4 óráig, este 7 órástól 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltunk és gyógyszerokról is gondoskodva lesz.

Nőknök külön váróterem.

Ugyanott megjelenti a szerzőjel: DR. GARAI ANTALnak megrendelőtő NEMZSÉRI ÉRTETITŐ (már a 15-ik kiadásban megjelenti a nemz. betegségeket és szék-és húgyvesztéseket) című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becomagolva lesz elküldve, 1 frt beállítás mellett bérméno vagy 90 kr. utánvéttel.

Kinek van szeplője?

vagy bármilyen, vagy pattanás az arcán? Az teljes biztonsággal fordulhat annak elűntése végett a világhírű **SERAIL ARKENÖGSHOZ**, mely nemcsak eltávolít mindenféle börtötötöttség, hanem az arcból vaktó fohára, tisztává és ádára teszi. — 1 tégely ára 1 kor. 40 fillér — Postán franko küldve 2 kor. 10 fill. — Szappan hozzá 1 drb 60 fill. Kapható Budapestben: Török József gyógyszerész úrnál, Egger-féle Nádor-gyógyszertárban, valamint minden magyarországi gyógyszerárban. **ROZSNYAY MATYAS** gyógyszerész Aradon.

1 darab magyar vörös + sorsjegy ára 36 havi lefizetésre Főnyeremény 40.000 Korona.	1.— korona.
2 darab bazilika-sorsjegy ára 36 havi lefizetésre Huzás március 1-én.	1.22 korona.
3 darab magyar vörös + sorsjegy ára 36 havi lefizetésre Huzás március 1-én.	3.— korona.
4 darab bazilika-sorsjegy ára 36 havi lefizetésre Főnyeremény 30.000 korona.	2.45 korona.
5 darab magyar vörös + sorsjegy ára 36 havi lefizetésre Huzás március 1-én.	5.— korona.

Megrendelhető 1 részletnek előleges bektidése mellett Beifeld bankháznál Budapest. **Károly-körút 2. szám.**
A megrendelt sorsjegy már március 1-én játszik!

Bérleti hirdetmény.

A somlyóvásárhelyi vallás-alap urad. tulajdonához tartozó, Veszprém megyében Kis-Acsád község határában fekvő 644 ^{008/1600} kat. hold kiterjedésű „Ujfalu” pusztai birtok a rajta lévő gazdasági épületekkel együtt az alólírott miniszterium IX.-ik ügyosztályában (V. kerület, Vadász-utca 33. sz.)

f. 1901. évi március hó 27-én tartandó nyilvános zárt ajánlatu verseny után 1901. évi október hó 1-től kezdődő 15 évi bértartamra haszonbérbe fog adatni.

A 2000 korona bánatpézt letételez igazoló pénztári nyugtával felszerelt és 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatok a fentjelzett nap délelőtti 10 órájáig a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál nyújthatók be.

A részletes haszonbéri és versenytárgyalási feltételek a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál, valamint a somlyóvásárhelyi közalap. kir. gazdasági felügyelősnél a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Budapest, 1901. évi február hó.
A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumtól.

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Kérek kiténő mellpasztillából három nagy dobozzal. Karlsbad, Weisser Löwe, 1900. április 28. Festliche Schaffgötsch gródn.

Köhögés, rekedtség ellen gyors és biztos eredménnyel használhatja mindenki

Egger Mellpasztillait

Doboz: 1 kor és 2 kor. Próbadozoz 50 fillér. Fő- és széküldési rakár: N A D O R- győgzyszertár. Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

EGGER-mellpasztilla csakhamar megszabadított!

AZ „ANKER”

élet- és járadékbiztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapított 1856.

Összes vagyon	134 millió korona
Biztosítási állomány	500 millió korona
Eddigi kifizetések	221 millió korona

A nyereményrészesüléssel biztosítottak a **vegyes és haláleseti biztosításoknál** A osztályterv szerint — mint husz év óta — 1899-ben is az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve.

A **vegyes és takarékpénztári biztosításoknál** B osztályterv szerint (évenként emelkedő osztalék) az összes — az egész biztosítási tartamon keresztül befizetett díjak 30%-a, illetőleg az évi díjak 1897 90%, 1898 120%, 1899 150% 1900 180% fizetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.

Oleó díjak. Kedvező feltételek.

A képzhető legnagyobb biztonság.

Prospektussal és felvilágosítással szöglal a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynőkészek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

